

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V. volebné obdobie

Materiál na rokovanie
Národnej rady
Slovenskej republiky

Číslo: 10261/2011-Kp

254

SPRÁVA O STAVE OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV

2009 – 2010

Návrh na uznesenie NR SR
Národná rada Slovenskej republiky
berie na vedomie
Správu o stave ochrany osobných údajov

Predkladá:
Mgr. Gyula Veszelei
predseda
Úradu na ochranu osobných údajov
Slovenskej republiky

máj 2011

Správa o stave ochrany osobných údajov za obdobie január 2009 až december 2010

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky na základe § 38 ods. 1 písm. o) zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov predkladá Národnej rade Slovenskej republiky správu o stave ochrany osobných údajov najmenej raz za dva roky. Predkladaná správa dokumentuje činnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky od januára 2009 do decembra 2010.

Správa bude po prerokovaní v Národnej rade Slovenskej republiky zverejnená na internetovej adrese Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky www.dataprotection.gov.sk a zároveň poskytnutá elektronickým a tlačovým médiám ako aj verejnosti.

Obsah

Obsah	3
Príhovor predsedu.....	5
1. Úvod.....	8
1.1. Účel správy o stave ochrany osobných údajov.....	8
1.2. Nadväznosť na predchádzajúce správy o stave ochrany osobných údajov.....	8
1.3. Novelizácie zákona o ochrane osobných údajov.....	8
2. Personálne zabezpečenie a rozpočet.....	8
2.1. Rozpočet úradu.....	9
3. Legislatívno - právna, zahraničná a registračná činnosť.....	10
3.1. Medzirezortné pripomienkové konanie.....	10
3.2. Príprava podkladov pre rozhodnutia II. stupňa konania.....	11
3.3. Sprístupňovanie informácií podľa zákona č. 211/ 2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.....	11
3.4. COREPER 2.....	11
3.5. Stanoviská a vyjadrenia Úradu.....	12
3.6. Registrácia informačných systémov a registrácia zodpovedných osôb.....	12
3.6.1. Registrácia informačných systémov.....	12
3.6.2. Registrácia zodpovedných osôb.....	13
3.7. Cezhraničný prenos osobných údajov.....	13
4. Aktivity vyplývajúce z medzinárodných aktov.....	15
4.1. Činnosť pracovnej skupiny WP 29 – Brusel.....	15
4.2. Činnosť Výboru zriadeného podľa článku 31.....	21
4.3. Činnosť Poradného výboru k Dohovoru 108.....	21
4.4. Dozorné orgány III. piliera.....	22
4.4.1. Spoločný dozorný orgán Europolu (JSB Europol).....	22
4.4.2. Spoločný dozorný orgán schengenského informačného systému (SDO Schengen).....	24
4.4.3. Spoločný dozorný orgán Colného informačného systému (SDO Customs).....	25
4.4.4. Pracovná skupina pre políciu a spravodlivosť (WPPJ).....	26
4.4.5. Koordinačné porady pracovnej skupiny pre Eurodac.....	27
4.4.6. Expertná schengenská hodnotiacia pracovná skupina (Sch-Eval).....	27
4.4.7. Aktivity na národnej úrovni.....	28
4.4.8. Úlohy vyplývajúce zo Schengenského akčného plánu (SAP).....	29
4.5. Medzinárodné konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia.....	31
4.6. Jarné konferencie európskych dozorných orgánov na ochranu osobných údajov.....	31
4.7. Stretnutia splnomocnencov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy.....	32
5. Lisabonská zmluva.....	32
5.1. Analýza vplyvov Lisabonskej zmluvy.....	33
5.1.1. Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.....	33
5.1.2. Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.....	35
6. Inšpekčná činnosť a vybavovanie oznámení.....	35
6.1. Útvar inšpekcie ochrany osobných údajov.....	35
6.2. Výkon dozoru nad ochranou osobných údajov v číslach.....	36
6.3. Celoslovenské kontrolné akcie Úradu.....	38
6.3.1. Kontrola spracúvania osobných údajov u poskytovateľoch satelitnej a káblovej televízie.....	38
6.3.2. Rezort zdravotníctva.....	39
6.3.3. Pôrodnice.....	39
6.3.4. Kúpeľné zariadenia.....	40
6.3.5. Kontroly u prevádzkovateľov, ktorých predmetom činnosti sú geodetické.....	41
6.3.6. Spracúvanie biometrických údajov na účely kontroly vstupu do objektov a evidencie dochádzky.....	42
6.3.7. Kontroly spracúvania osobných údajov u prevádzkovateľov, ktorí poskytujú „Zákaznícke karty“.....	44

6.3.8.	Kontroly spracúvania osobných údajov u prevádzkovateľov zaoberajúcich sa vydavateľskou činnosťou	45
6.3.9.	Internetoví predajcovia	45
6.3.10.	Personálne agentúry	46
6.3.11.	Cestovné kancelárie	48
6.3.12.	Kontroly v rámci integrovaného záchranného systému	49
6.3.13.	Centrá voľného času	49
6.3.14.	Bezpečnosť spracúvania osobných údajov na webových serveroch	50
6.4.	Špeciálne akcie Úradu	51
6.4.1.	Akcie vykonané v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského priestoru. 51	
6.5.	Spolupráca útvaru inšpekcie s orgánmi dozoru v zahraničí	52
6.5.1.	Workshop inšpektorov v Bruseli	52
6.5.2.	Dvojstranné stretnutie českého a slovenského úradu na ochranu osobných údajov.....	52
6.6.	Prešetrovanie oznámení a podnetov	53
6.6.1.	Zverejnenie menného zoznamu zamestnancov – platiteľov ročného zúčtovania poistného na nástenke	53
6.6.2.	Neoprávnené spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľom poistného	54
6.6.3.	Zverejňovanie osobných údajov pri verejných dražbách.	54
6.6.4.	Zavedenie kontrolného mechanizmu na sledovanie zamestnanca počas pracovnej doby bez predchádzajúceho písomného upozornenia	55
6.6.5.	Vyžadovanie rodného čísla a rodného mena do informačného systému „Kniha ubytovaných“ v ubytovacom zariadení	56
6.6.6.	Získavanie osobných údajov nad rámec účelu a bez písomného poverenia sprostredkovateľa prevádzkovateľom	57
6.6.7.	Údaje z evidencie motorových vozidiel	57
6.6.8.	Čierny pasažier	59
6.6.9.	Únik údajov z informačného systému prevádzkovateľa.....	60
6.6.10.	Vymáhanie leasingových splátok	61
6.6.11.	Sprístupňovanie údajov podľa zákona o slobode informácií.....	62
6.6.12.	Cirkev v postavení prevádzkovateľa	63
7.	Internetová stránka Úradu – www.dataprotection.gov.sk	66
7.1.	Vymedzenie obsahu internetovej stránky Úradu.....	66
7.2.	Návštevnosť webového sídla.....	67
8.	Komunikácia s médiami ako nástroj informovania verejnosti	69
8.1.	Ďalšie aktivity Úradu ako súčasť propagácie	70
9.	Záver.....	71
10.	Zoznam skratiek	73
10.1.	Ostatné skrátka:	75
11.	Príloha – Organizačná štruktúra Úradu	76

Príhovor predsedu

Úrad od svojho vzniku už siedmykrát predkladá Správu o stave ochrany osobných údajov v Slovenskej republike Národnej rade Slovenskej republiky. Táto povinnosť mu vyplýva zo zákona a robí to v dvojročných intervaloch.

Správa poskytuje prehľad o výkone dozoru nad ochranou osobných údajov za obdobie kalendárnych rokov 2009-2010. Informuje zákonodarný orgán a súčasne aj verejnosť o svojej činnosti, resp. o pracovných výsledkoch jednotlivých organizačných útvarov - menovite útvaru inšpekcie, útvaru legislatívno-právneho a registra, zahraničných vzťahov i styku s verejnosťou.

Je treba na úvod povedať, že počas takmer celého uplynulého dvojročného obdobia plnil Úrad svoje úlohy v rámci výkonu nezávislého dozoru nad ochranou osobných údajov za veľmi ťažkých a stále sa zhoršujúcich podmienok. Jeho rozpočet bol od roku 2008 neustále znižovaný, čo v roku 2010 predstavovalo už o 23 percent nižší prídel finančných zdrojov oproti predchádzajúcemu obdobiu.

Obmedzenia, ktoré si zhoršená finančná situácia vynútila, sa okrem iného dotýkali účasti zástupcov Úradu na zasadnutiach pracovných skupín a podskupín, zriadených podľa Smernice 95/46/ES o ochrane jednotlivcov pri spracúvaní osobných údajov a ich voľnom pohybe, ktoré sa spravidla konajú v Bruseli, ďalej účasti na rôznych odborných konferenciách splnomocnencov v zahraničí, workshopoch a ťažko postrádateľnej a veľmi často požadovanej spolupráce medzi partnerskými úradmi členských štátov Európskej únie, ako aj inými štátmi.

Redukovaný rozpočet prinútil Úrad aj k obmedzeniu inšpekčnej činnosti a kontrol, a to či už u domácich prevádzkovateľov informačných systémov alebo aj v rámci dozoru nad Shengenským informačným systémom, ktorý vyplýva pre Úrad z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky ako členského štátu EÚ a Schengenského priestoru.

Nedostatok financií sa veľmi citeľne premietol aj do oblasti odmeňovania zamestnancov a narušil zotrvanie najmä kľúčových zamestnancov na Úrade, a to krátko po tom, ako sa konečne podarilo pozastaviť pomerne vysokú fluktuáciu zamestnancov, čo Úradu dlhé roky znemožňovalo vykonávanie odborne náročnej práce. Tento problém vyvstáva znova, a v prípade malých odborných organizačných útvarov vedie k zablokovaniu ich činnosti a následne činnosti celého Úradu. To sa môže odraziť nielen v obmedzenej funkčnosti vo vnútroštátnom meradle, ale aj pri plnení úloh vyplývajúcich z medzinárodných záväzkov.

Terajšia Správa o stave ochrany osobných údajov v Slovenskej republike z vyššie uvedených dôvodov - oproti predchádzajúcim správam, neobsahuje prieskum verejnej mienky v oblasti ochrany osobných údajov, v ktorom sa spravidla veľmi zaujímavo odzrkalila, okrem iného, aj úroveň a vývoj informovanosti verejnosti o tejto problematike. Absencia prieskumu tak po prvýkrát narušuje kontinuitu, čo považujeme za veľkú škodu.

Pokiaľ ide o jednotlivé činnosti hodnoteného obdobia, Úrad riešil v rámci svojich mzdových a personálnych možností predovšetkým úlohy, ktoré mu určuje zákon. Popritom sa podieľal na plnení záväzkov, vyplývajúcich pre Slovenskú republiku z medzinárodných zmlúv, ktoré sa dotýkajú oblasti ochrany osobných údajov - ako napr. z Dohody o Schengene, a iných dohôd či zmlúv súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii. Poskytoval tiež súčinnosť a inú odbornú pomoc rezortom, ďalším orgánom ako aj partnerským úradom v zahraničí.

Pokiaľ ide o prípady porušovania zákona o ochrane osobných údajov a osobitných zákonov, riešené v rámci inšpekčnej činnosti, najčastejšie dochádzalo k porušovaniu pri monitorovaní priestorov kamerami, pri úniku osobných údajov z informačných systémov, neoprávneným zverejnením osobných údajov zo strany prevádzkovateľov, kopírovaním dokladov, prepoistením bez vedomia poistenca, neoprávneným nakladaním s dokumentáciou, či vyžadovaním osobných údajov nad rámec účelu.

V poslednom období stúpa počet dotknutých osôb, ktoré si uplatňujú svoje práva na ochranu osobných údajov podaním oznámenia na Úrad, ale v značnom počte sú evidované aj prípady porušenia zákona prostredníctvom podnetov iných fyzických či právnických osôb než samotných dotknutých osôb

Legislatívno-právny útvar v hodnotenom období v rámci medzirezortného pripomienkovania prijal a preskúmal 266 návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov z rôznych rezortov. Využíva pritom služby internetového Portálu právnych predpisov. Útvar spravoval a viedol evidenciu registra informačných systémov a zodpovedných osôb.

V rámci zahraničných úloh a aktivít sa zástupcovia Úradu povinne zúčastňujú zasadnutí európskych orgánov, zriadených podľa Smernice 95/46/ES, ako sú pracovné skupiny zriadené podľa článku 29 a 31, pracovné skupiny pre spoluprácu polície, justičných a colných orgánov a dozorné orgány JSB Europol, JSA Schengen a JSA Customs, ďalej zasadnutí konzultatívneho výboru zriadeného v súlade s článkom 18 Dohovoru Rady Európy č.108. Tieto zahraničné služobné cesty boli pre nedostatok financií v polovici roka 2010 dočasne zastavené a neskôr značne obmedzené.

Medzi ďalšie aktivity Úradu patria konferencie splnomocnencov úradov na ochranu osobných údajov jednotlivých európskych štátov či svetové konferencie, na ktoré však Úrad pre nedostatok finančných prostriedkov nemohol vyslať zástupcov. Takýto stav vedie k značnej izolácii Úradu po odbornej stránke, ako aj po stránke udržiavania a rozvíjania vzájomných vzťahov s partnerskými organizáciami a v neposlednom rade znižuje jeho prestíž.

Možno konštatovať, že sa zvýšil aj záujem verejnosti o oblasť ochrany osobných údajov, čo vidieť jednak z počtu doručených otázok a jednak z množstva žiadostí o konzultáciu adresovaných Úradu. Treba ale povedať, že hoci Úradu takáto povinnosť zo zákona nevyplýva, vykonával túto činnosť z vlastnej iniciatívy a uváženia vzhľadom na veľký záujem, ale iba v rámci svojich možností - najmä personálnych kapacít. V hodnotenom období však bol Úrad nútený tieto, inak veľmi žiadané a účinné, služby značne obmedziť.

Zamestnanci Úradu sa v roku 2009 zúčastnili, vzhľadom na nedostatok financií, iba jednej kontroly na zastupiteľskom úrade SR v zahraničí., kde sa zamerali na postup pri vybavovaní vízových žiadostí a dodržiavanie príslušných ustanovení zákona. Úrad sa podieľal aj na pripomienkovaní právnych aktov pre COREPER II.

Styk s verejnosťou, okrem vybavovania rôznych podaní, bol realizovaný aj prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov - televízie, rozhlasu a tlače. Informácie, ako odborné články k najaktuálnejším ustanoveniam zákona, materiály z rokovaní zahraničných pracovných skupín, výročné správy, tlačové správy, informácie o inšpekčnej činnosti, legislatíve, cezhraničnom toku osobných údajov, pokyny pre prevádzkovateľov informačných systémov – nahlasovanie zodpovedných osôb, či registrácia informačných systémov a pod. Úrad zverejňoval na svojej internetovej stránke.

Úrad na propagáciu ochrany osobných údajov využíval len tie najmenej nákladné spôsoby, ako je účasť zamestnancov Úradu pri rôznych rozhovoroch v televízi, rozhlase a na iných odborných a spoločenských podujatiach. Podielal sa na akciách v oblasti ochrany osobných údajov detí a mladých ľudí spolu s občianskymi združeniami.

Úrad pripravil návrh novely zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v jeho platnom znení s cieľom vnieŕ vyššiu úroveň implementácie aktuálnej európskej legislatívy do národného zákona, ako aj spresniť a sprecizovať niektoré pojmy a ustanovenia zákona na základe skúseností z doterajšej aplikačnej praxe. Po absolvovaní medzirezortného pripomienkového konania bude návrh novely zákona v priebehu mesiaca marca 2011 predložený Legislatívnej rade vlády Slovenskej republiky.

Návrhovaná zmena zákona, okrem iného, chce predísť prípadným zbytočným výhradám k niektorým nedostatkom platnej právnej úpravy pri hodnotení a previerke Slovenskej republiky misiou SCH-EVAL v priebehu roka 2012, ktorá má mimoriadne prísne hodnotiace kritériá, najmä pokiaľ ide o zabezpečenie účinného a nezávislého dozoru nad ochranou osobných údajov vo všeobecnosti ako aj vo vzťahu k Schengenskému informačnému systému.

Úrad pri plnení úloh a realizovaní rôznych činností, napriek z rozpočtu vyplývajúcich finančných problémov, hľadal a presadzoval cestu k čo najlepšiemu zabezpečeniu dozoru nad ochranou osobných údajov. Prioritne sledoval záujem občanov – fyzických osôb pri ochrane ich súkromia s uplatnením primeraného prístupu vo vzťahu k prevádzkovateľom informačných systémov. Pri svojej práci Úrad využíval a uprednostňoval preventívny prístup, a preto pri zistení porušenia zákona väčšinou využíval inštitút opatrení na nápravu. Finančné sankcie a poriadkové pokuty ukladal len pri závažnejších alebo opakovaných porušeníach povinností.

Gyula Veszelei
predseda

1. Úvod

1.1. Účel správy o stave ochrany osobných údajov

Predkladaná správa o stave ochrany osobných údajov (ďalej ako „Správa“) si v zmysle § 38 ods. 1 písm. o) zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon č. 428/2002 Z. z.“) kladie za cieľ informovať Národnú radu Slovenskej republiky (ďalej ako „Národná rada SR“) a taktiež občanov Slovenskej republiky o vývoji v oblasti ochrany osobných údajov za uplynulé hodnotené obdobie – od 1. januára 2009 do 31. decembra 2010 (ďalej ako „hodnotené obdobie“).

1.2. Nadväznosť na predchádzajúce správy o stave ochrany osobných údajov

Predkladaná Správa je už siedmou správou o stave ochrany osobných údajov vydanou od 1. 3. 1998, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch (ďalej ako „zákon č. 52/1998 Z. z.“). Správy sa predkladajú v dvojročnej periodicite.

Predchádzajúca šiesta správa o stave ochrany osobných údajov Úradu sa týkala obdobia od 1. januára 2007 do 31. decembra 2008. Bola predložená Národnej rade SR v máji 2009. Správu prerokoval Výbor pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien 17. 6. 2009 a hlasovaním pléna Národnej rady SR bola vzatá na vedomie.

1.3. Novelizácie zákona o ochrane osobných údajov

V minulom období bola ochrana osobných údajov upravená zákonom č. 428/2002 Z. z. Tento zákon bol Národnou radou SR prijatý dňa 3. 7. 2002 a nadobudol účinnosť 1. 9. 2002.

Účinnosťou zákona č. 428/2002 Z. z. vstúpilo do platnosti aj prechodné ustanovenie § 52 ods. 2, podľa ktorého „prevádzkovatelia, ktorí spracúvajú osobné údaje na základe osobitného zákona, ktorý neustanovuje náležitosti podľa § 7 ods. 3, 5, 6 alebo podľa § 9 ods. 1 písm. a), môžu osobné údaje spracúvať v rozsahu nevyhnutnom na dosiahnutie ustanoveného účelu spracúvania bez súhlasu dotknutých osôb do 31. decembra 2003.“

Predmetné ustanovenie bolo novelizované zákonom č. 602/2003 Z. z., ktorý lehotu posunul na 31. december 2005.

Od roku 2002 bol zákon č. 428/2002 Z. z. novelizovaný štyrikrát, a to zákonmi č. 602/2003 Z. z., č. 576/2004 Z. z., č. 90/2005 Z. z. a č. 583/2008 Z. z.. Posledný proces novelizácie bude ukončený do konca roka 2011.

2. Personálne zabezpečenie a rozpočet

Na čele Úradu stojí predseda, ktorý je do funkcie volený Národnou radou SR, v jeho neprítomnosti ho zastupuje podpredseda. Na výkon kontrolnej činnosti sú do funkcie menovaní vládou SR inšpektori a vrchný inšpektor, ktorý riadi ich činnosť. Ostatní zamestnanci Úradu vykonávajú odborné činnosti v zmysle zákona o ochrane osobných údajov a prevádzkové činnosti.

Úrad mal v roku 2009 stanovený počet zamestnancov 43 pracovníkov, mzdové prostriedky na obsadenie týchto miest však nedostal v požadovanom rozsahu. Uvedený počet

zahŕňal 6 miest vo výkone práce vo verejnom záujme a 37 miest v zmysle zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V priebehu roka mal Úrad obsadených 35 miest – vrátane predsedu, podpredsedu, vrchného inšpektora a dvoch inšpektorov. Voľné miesta sa Úrad snažil obsadiť realizáciou výberových konaní.

V priebehu roka 2009 ministerstvo financií predložilo Úradu návrh rozpočtu na rok 2010, v ktorom avizovalo odobratie ôsmich pracovných miest. Napriek nárastu povinností Úradu plynúcich z medzinárodných záväzkov SR, bol rozpočet a počet zamestnancov v podobe, ako ho ministerstvo financií navrhlo, schválený vládou a národnou radou.

K 31. 12. 2010 mal Úrad 34 zamestnancov, z toho dve zamestnankyne čerpali rodičovskú dovolenku. Na Úrade pracovalo 29 zamestnancov v štátnej službe a 6 zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme. Až 83 percent zamestnancov na Úrade má vysokoškolské vzdelanie, ostatní zamestnanci majú úplné stredoškolské vzdelanie. Z hľadiska veku je na Úrade 26 percent zamestnancov vo veku do 35 rokov, 32 percent zamestnancov vo veku od 36 – 50 rokov, 24 percent zamestnancov vo veku od 50 do 60 rokov a vo veku nad 60 rokov je 18 percent zamestnancov.

Pri obsadzovaní miest v odborných útvaroch na výkon dozoru nad ochranou osobných údajov je predpokladom vysokoškolské vzdelanie II. stupňa – najlepšie so zameraním na právo alebo informatiku, na niektorých pracovných pozíciách je nevyhnutné ovládať anglický jazyk aj s odbornou právnou terminológiou.

Z dôvodu malého počtu zamestnancov sa pracovné miesta na úrade vyznačujú kumuláciou úloh a zodpovedností z viacerých oblastí a už dlhodobejšia neprítomnosť zamestnanca na pracovisku má dopad na plynulý chod úradu.

2.1. Rozpočet úradu

K 1. 1. 2009 bol Úrad zaradený do rozpočtovej kapitoly Všeobecná pokladničná správa, ktorej správcom je ministerstvo financií. V roku 2009 hospodáril Úrad s rozpočtom vo výške 945 828 EUR. Prehľad rozpočtu Úradu na roky 2009 a 2010 je uvedený v tabuľke.

	2009	2010
Rozpočet celkom	945 828	728 696
V tom		
Platy	479 254	398 576
poistné a odvody	179 349	149 351
Tovary a služby	254 582	174 769
kapitálové výdavky	27 000	
kapitálové výdavky prenesené z minulých rokov	20 348	47 348

V súvislosti s úsilím vlády SR o celoplošné šetrenie vo verejnej správe bol na návrh ministerstva financií rozpočet Úradu na rok 2010 oproti roku 2009 znížený o 23 percent.

Rozpočtované výdavky na mzdy postačovali pri existujúcom stave zamestnancov len na desať kalendárnych mesiacov. Vzhľadom na to, že navýšenie rozpočtu Úradu nemalo podporu zo strany ministerstva financií a ani vlády, Úrad riešil situáciu pozastavením účasti zamestnancov v pracovných skupinách EÚ a obmedzil vykonávanie činností v rámci dozoru. Deficit v mzdových prostriedkoch pokryl Úrad presunom finančných prostriedkov z kapitálových výdavkov Úradu prenesených z minulých rokov rozpočtovým opatrením, o ktoré požiadal ministerstvo financií.

Na rok 2011 bol rozpočet Úradu schválený vo výške 684 349 EUR. Pri takto zníženom rozpočte Úrad na rozdiel od veľkých organizácií už nevie nájsť ďalšie možnosti šetrenia bez toho, aby sa to dotklo plnenia úloh v oblasti výkonu dozoru a medzinárodných záväzkov a v konečnom dôsledku aj občanov, ktorí sa na Úrad s dôverou obracali.

3. Legislatívno - právna, zahraničná a registračná činnosť

Zásady ochrany osobných údajov pre krajiny Európskej únie vyplývajú z ustanovení prijatých medzinárodných právnych aktov a to najmä z článku 8 Charty základných práv Európskej únie, z článku 39 Zmluvy o Európskej únii, z článku 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ale aj z Dohovoru Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov (Dohovor 108). Na sekundárnej úrovni zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov a z rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce.

Zásady spracúvania osobných údajov ukladajú povinnosti prevádzkovateľom informačných systémov, v ktorých spracúvajú osobné údaje a zároveň deklarujú práva fyzických osôb.

V Slovenskej republike sú základné práva súvisiace s ochranou osobných údajov zakotvené v článku 19 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe“, ako aj zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Úrad v hodnotenom období zabezpečoval plnenie úloh súvisiacich s pripomienkovaním právnych aktov, ktoré predkladali organizácie exekutívy v zmysle legislatívneho plánu úloh vlády SR, stanoviská k dokumentom k rokovaniam COREPER 2, vykonával registrácie zodpovedných osôb a registrácie informačných systémov, spracovanie odpovedí fyzickým a právnickým osobám súvisiacich s otázkami v oblasti práv dotknutých osôb ako aj povinností právnických osôb v oblasti spracúvania osobných údajov. Ďalej spracúvanie vyjadrení a vydanie rozhodnutí k cezhraničnému prenosu osobných údajov.

Útvar zabezpečoval aj plnenie úloh súvisiacich so zastupovaním Slovenskej republiky v pracovných skupinách Európskej únie, a to v pracovnej skupine WP 31, WP 29 a zároveň v jej podskupinách, vo výbore dohovoru 108 v Štrasburgu ako aj v pracovných skupinách zriadených pre agendu tretieho piliera – policajná a justičná spolupráca v Bruseli.

3.1. Medzirezortné pripomienkové konanie

Medzirezortné pripomienkové konanie je ťažisková oblasť práce Útvoru legislatívno – právneho v oblasti ochrany osobných údajov. V hodnotenom období prešlo pripomienkovým konaním celkom 266 návrhov všeobecne záväzných právnych noriem prakticky z každého rezortu štátnej správy. Úrad ako povinne pripomienkujúci štátny orgán v tejto oblasti už v uplynulom období plne vstúpil do povedomia všetkých rezortov Slovenskej republiky.

Od júna roku 2008 je v prevádzke Portál Právnych Predpisov, ktorý automaticky notifikuje povinne pripomienkujúce subjekty a subjekty vybrané gestorom. Portál Právnych Predpisov umožňuje elektronické odosielanie pripomienok ako aj vyhodnocovanie medzirezortného pripomienkového konania, či sledovanie materiálu počas celého legislatívneho procesu.

V rámci legislatívnych činností Úrad podal k návrhom právnych aktov 34 zásadných pripomienok a 2 ďalšie pripomienky ako odporúčenie. Všetky tieto pripomienky sa v prevažnej miere týkali zosúladenia legislatívy s ustanovením odseku 3 (súhlas dotknutej osoby – osobitný zákon) § 7 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Okrem týchto pripomienok bolo vo viacerých návrhoch právnych noriem odporúčané zosúladiť pojmy s legislatívou ochrany osobných údajov ako aj rešpektovať zásady vyplývajúce z práva na ochranu osobných údajov.

3.2. Príprava podkladov pre rozhodnutia II. stupňa konania

Neoddeliteľnou súčasťou činností patriacich do náplne práce pracovníkov odboru legislatívno-právneho je príprava podkladov pre rozhodnutia predsedu o námietkach proti vydaným opatreniam ako aj pre rozhodnutia predsedu o rozkladoch proti rozhodnutiam o pokute uloženej prevádzkovateľovi alebo sprostredkovateľovi. V hodnotenom období predseda rozhodoval v druhom stupni v 32 prípadoch.

3.3. Sprístupňovanie informácií podľa zákona č. 211/ 2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám

Úrad ako povinná osoba v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v hodnotenom roku 2009 prijal sedem a v roku 2010 prijal 16 žiadostí na sprístupnenie informácií. Žiadosti o sprístupnenie informácií sa v prevažnej miere týkali poskytnutia kópií rozhodnutí vydaných v konaniach Úradu pri výkone dozoru nad ochranou osobných údajov, rôznych súhrnných počtov týkajúcich sa riešených prípadov, výsledkov prešetrených oznámení a informácií týkajúcich sa vnútornej správy Úradu.

Celkovo v dvoch prípadoch Úrad vydal rozhodnutie, v ktorom žiadateľovi sčasti nesprístupnil žiadané informácie a v jednom prípade bol následne proti rozhodnutiu o nesprístupnení informácií podaný opravný prostriedok. Predseda úradu ako odvolací orgán podaný opravný prostriedok zamietol a rozhodnutie o nesprístupnení informácií potvrdil.

3.4. COREPER 2

COREPER z franc. **Comité des Représentants Permanents**, znamená Výbor stálych zástupcov. Hlavnou úlohou je poskytovať asistenciu členským štátom pri príprave európskej legislatívy v rámci rokovaní Rady a pri udržiavaní kontaktov s ostatnými inštitúciami Európskej únie.

COREPER 2 je zložený z veľvyslancov stálych misií. Do jeho kompetencie spadajú politicky a ekonomicky významnejšie časti agendy, ako napríklad zahraničné vzťahy, či inštitucionálne otázky. COREPER 2 pripravuje materiály na zasadanie Európskej rady.

V hodnotenom roku 2009 nebolo potrebné zo strany Úradu k jednotlivým zasadnutiam COREPER 2 vypracovať žiadnu inštrukciu. V súvislosti s inštrukciami iných gestorov však bol Ministerstvom vnútra SR Úrad dvakrát dožiadaný o poskytnutie súčinnosti na vypracovanie stanoviska k bodu agendy týkajúcej sa Štokholmského programu.

V hodnotenom roku 2010 Úrad poskytol konzultácie k otázkam súvisiacich s PNR, k mandátu pracovnej skupiny k začatiu rokovania medzi EÚ a USA, ako aj k právnomu rámcu ochrany osobných údajov, z ktorého sa bude vychádzať pri uzatváraní zmlúv medzi EÚ a USA.

3.5. Stanoviská a vyjadrenia Úradu

Súčasťou práce Úradu v legislatívno-právnej oblasti bolo aj riešenie otázok verejnosti k problematike ochrany osobných údajov. V roku 2009 bolo Úradu doručených 674 otázok, v roku 2010 to bolo 467. Otázky v oblasti ochrany osobných údajov boli Úradu postúpené tak od prevádzkovateľov ako aj od dotknutých osôb.

Bez zákonného vymedzenia práv a povinností pre túto oblasť, bez kontaktu Úradu s problémami, ktoré sú týmito otázkami naznačené, by nebolo možné uvádzať do života ochrany osobných údajov, ktorá je nedeliteľnou súčasťou ochrany súkromia občana v demokratickej spoločnosti.

Najčastejšie riešené okruhy otázok sa však oproti minulosti nezmenili a naďalej sa týkali prevažne oblastí:

- Spracúvanie osobných údajov v rôznych odvetviach (najmä zdravotníctvo a verejná správa).
- Súhlas so spracúvaním osobných údajov.
- Povinnosti prevádzkovateľa, najmä povinnosť registrácie a evidencie.
- Bezpečnosť osobných údajov.
- Rodné číslo a jeho spracúvanie.
- Monitorovanie priestorov kamerovým systémom v školských zariadeniach, na pracoviskách a verejne prístupných priestoroch.
- Kopírovanie osobných a úradných dokladov.
- Povinnosti zodpovednej osoby.
- Zverejnenie plátov pedagogických pracovníkov .
- Prístup k informáciám o odmenách fyzických osôb poskytovaných v rámci mandátnej zmluvy a pod.

Okrem písomných odpovedí poskytli pracovníci odboru legislatívno-právneho celý rad odpovedí cez telefón (niekoľko denne) prípadne aj osobne na konzultáciách poskytnutých viacerým prevádzkovateľom a dotknutým osobám najmä v priestoroch Úradu.

3.6. Registrácia informačných systémov a registrácia zodpovedných osôb

3.6.1. Registrácia informačných systémov

Podmienky registrácie informačných systémov, v ktorých sa spracúvajú osobné údaje ako aj spôsob ich registrácie upravujú znenia paragrafov §25, §26, §27, a §28 zákona č. 428/2002 Z. z. Úrad registráciu informačných systémov vykonáva bezodplatne.

V hodnotenom období bolo úradu doručených 450 formulárov ako žiadosti o registráciu informačných systémov či žiadosti o zmenu v registrácii. Zaregistrovaných bolo 77 informačných systémov podľa §25. Osobitnej registrácii podliehalo 10 registrácií informačných systémov. Konečný stav počtu registrácií podľa § 25 bol ku koncu minulého roka 246 a osobitne zaregistrovaných bolo 64 informačných systémov.

3.6.2. Registrácia zodpovedných osôb.

Ďalšia z povinnosti pre prevádzkovateľa, súvisiaca s dohľadom nad ochranou osobných údajov, je obsiahnutá v odseku 2 § 19 zákona č. 428/2002 Z. z. Je to povinnosť písomne poveriť zodpovednú osobu, ktorá dozerá na dodržiavanie zákonných ustanovení pri spracúvaní osobných údajov. Úrad vedie register zodpovedných osôb, v ktorom eviduje ku koncu roka 2010 celkom 43 620 spisov zodpovedných osôb nahlásených jednotlivými prevádzkovateľmi informačných systémov. V roku 2009 pribudlo 1034 nových oznámení o poverení zodpovednej osoby alebo jej zmene. V roku 2010 pribudlo 1020 nových oznámení o poverení zodpovednej osoby.

3.7. Cezhraničný prenos osobných údajov

Súčasťou pracovnej agendy referátu zahraničných vzťahov je problematika cezhraničného prenosu osobných údajov. Úrad vydáva v súlade s § 23 odsek 7 a odsek 10 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov rozhodnutia o súhlase s prenosom osobných údajov do tretích krajín, ktoré nezaručujú primeranú úroveň ochrany osobných údajov. Európska komisia na základe predložených záverov hodnotiacich správ z expertných pracovných skupín vydáva rozhodnutia o primeranosti ochrany osobných údajov v danej krajine.

Pri posudzovaní primeranosti ochrany osobných údajov sa skúma úroveň miestnej legislatívy, a to existencia príslušných právnych aktov, vymožitelnosť práva dotknutou osobou, povinnosti prevádzkovateľa ako aj zásady spracúvania osobných údajov podľa smernice 95/46/EHS. V oblasti inštitucionálnej sa skúma postavenie nezávislej národnej dozornej authority, jej právomoci a kompetencie. Európska komisia v hodnotenom období vydala rozhodnutia o primeranosti úrovne ochrany osobných údajov pre krajiny Uruguaj, Andorra a Izrael.

Do krajín, ktoré nezaručujú primeranú úroveň osobných údajov sa uskutočňuje prenos osobných údajov na základe príslušných rozhodnutí Európskej komisie (napr. Safe Harbor, Štandardné zmluvné doložky, alebo alternatívnou aplikáciou príslušného ustanovenia článku 26 odsek 2 smernice 95/46/ES (napríklad prijatím záväzných podnikových pravidiel – BCR).

Úrad vydáva v súlade so znením § 23 odsek 7 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov rozhodnutia o súhlase s prenosom osobných údajov do tretích krajín nezaručujúcich primeranosť úrovne ochrany osobných údajov. V súlade s § 23 odsek 2 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov. „Primeranosť úrovne ochrany osobných údajov sa hodnotí na základe všetkých okolností súvisiacich s prenosom. Osobitne sa pritom posudzujú príslušné právne predpisy v cieľovej krajine vo vzťahu k povahe osobných údajov, účel a trvanie ich spracúvania“.

Úrad vydal v hodnotenom období 17 rozhodnutí o súhlase s cezhraničným prenosom osobných údajov. Súhlas s cezhraničným prenosom osobných údajov do tretích krajín žiadali prevádzkovatelia so sídlom v Slovenskej republike, ktorí prevažne patrili do nadnárodných holdingových spoločností. Osobné údaje sa týkali najmä zamestnancov, klientov a obchodných partnerov prevádzkovateľa. Účelom prenosu bolo efektívne riadenie ľudských zdrojov, spracovanie agendy vyplývajúcej z pracovnoprávných vzťahov a globálne riadenie obchodných činností v rámci holdingu. Príjemcom údajov boli subjekty so sídlom v USA, Indii, Južnej Afrike.

V hodnotenom období referát zahraničných vzťahov vydal viac ako 50 vyjadrení k otázkam, ktoré predložili prevádzkovatelia informačných systémov, respektíve advokátske kancelárie zastupujúce prevádzkovateľov informačných systémov.

Otázky sa týkali väčšinou podmienok, ktoré musí vývozca údajov splniť pri prenose osobných údajov do USA v rámci Safe Harboru, alebo cezhraničného prenosu osobných údajov do tretích krajín nezaručujúcich primeranú úroveň ochrany. Ďalej otázky súvisiace s cezhraničným prenosom osobných údajov do krajín ako Nórsko, Island a Lichtenštajnsko (krajiny EHP), ale aj s prenosom v rámci Európskej únie.

Ďalšie otázky sa týkali podmienky súhlasu dotknutých osôb s prenosom ich osobných údajov, ale aj povinností prevádzkovateľa/sprostredkovateľa, čo sa týka požiadaviek na bezpečnostné opatrenia. Predmetom vyjadrení boli aj odpovede na otázky týkajúce sa prenosu osobných údajov súvisiacich so spracovaním pracovnoprávnej agendy a rozvojom ľudských zdrojov, medzinárodné prenosi na účely whistleblowingu ako aj spracovanie osobných údajov klientov prevádzkovateľa.

Prehľad údajov je v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 1

Útvár Legislatívno-právny útvár a zahraničných vzťahov – 2009-2010

Názov	2009	počet	2010	2009-10 spolu
Pripomienkové konania (MPK)	181		85	266
Zásadné pripomienky k MPK	19		15	34
Vyjadrenia k otázkam od dotknutých osôb a prevádzkovateľov	674		467	1141
Rozhodnutia v II. stupni konania	7		25	32
Rozhodnutia o cezhraničnom prenose	6		11	17
Sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z.	7		16	23
Rokovania WP 29 (Brusel)	5		4	9
Pracovné dokumenty k rokovaniam WP 29	279		265	544
Podskupiny WP 29 – rokovania	11		5	16
Prijaté stanoviská WP 29	11		11	22
Rokovania WP 31	1		1	2
Tretí pilier – kontroly a konzultácie v SR	7		6	13
Spoločné dozorné orgány 3. pilier; WP	5		3	8
Sch-Eval	4		3	7
Koordinačné stretnutia EURODAC	3		3	6
Výbor k Dohovoru 108; WP (Štrasburg)	3		2	5
COREPER II		Týždenne		
DAPIX				
Dvojstranné rokovania s NDA			1	1
Registrácia informačných systémov	47		40	87
				Celkom: 310
Registrácia zodpovedných osôb	1034		1020	2054
				Celkom: 43 620

4. Aktivity vyplývajúce z medzinárodných aktov

Pracovníci referátu zahraničných vzťahov zastupovali Úrad na rokovaníach v pracovných skupinách v oblasti ochrany osobných údajov zriadených v zmysle právnych aktov Európskej komisie v Bruseli a Rady Európy v Štrasburgu.

4.1. Činnosť pracovnej skupiny WP 29 – Brusel

Pracovná skupina WP 29 je zriadená podľa článku 29 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o ochrane jednotlivcov pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov. Členmi pracovnej skupiny sú zástupcovia národných dozorných úradov Európskej únie, zástupca Európskej komisie a Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov (EDPS).

Pracovná skupina vydáva stanoviská k právnym aktom Európskej únie a medzinárodným zmluvám, ktoré sa týkajú spracovania osobných údajov, prijíma odborné stanoviská a odporúčania, ak pri spracúvaní údajov vzniknú situácie, ktoré vnútroštátna legislatíva členských štátov Európskej únie nepredpokladá, ak dochádza k porušovaniu práv dotknutých osôb pri spracovávaní ich osobných údajov. Tiež vydáva odporúčania národným dozorným autoritám na ochranu osobných údajov k jednotnej implementácii článkov smernice 95/46/ES.

V rámci pracovnej skupiny WP 29 je zriadených 15 špecializovaných podskupín na prerokovávanie špecifických tém. Úrad menoval svojich zástupcov do nasledujúcich pracovných podskupín: Údaje o cestujúcich (PNR), BCR/Safe Harbor, Štandardné zmluvné doložky, Aplikovateľné právo a podskupina pre technológie.

Pracovná skupina WP 29 - stanoviská prijaté v hodnotenom období

WP 159 - Stanovisko 1/2009 k návrhom, ktorými sa mení a dopĺňa smernica 2002/58/ES, týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách).

Pracovná skupina v plnej miere podporuje navrhnuté posilnenie článku 4 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách, podľa ktorého poskytovatelia verejne dostupných komunikačných služieb musia oznamovať narušenia bezpečnosti. Oznamovanie narušení sa môže stať dôležitým nástrojom orgánov na ochranu údajov na zvýšenie zamerania a účinnosti pri presadzovaní povinnosti poskytovateľov služieb prijať primerané bezpečnostné opatrenia.

Pracovná skupina vo všeobecnosti odporúča tento prístup k otázke oznamovania narušení bezpečnosti osobných údajov v takých prípadoch, ktoré budú mať negatívny dopad na súkromie a ochranu osobných údajov užívateľov.

WP 160- Stanovisko č. 2/2009 k ochrane osobných údajov detí (Všeobecné usmernenia a osobitný prípad škôl)

Dieťa musí mať všetky práva osoby, vrátane práva na ochranu súkromia a svojich osobných údajov. Dieťa sa však nachádza v osobitnej situácii, na ktorú by sa malo nazerať z dvoch hľadísk: statického a dynamického.

Zo statického hľadiska je dieťa osoba, ktorá ešte nedosiahla fyzickú a psychickú zrelosť. Z dynamického hľadiska je dieťa v procese fyzického a duševného rozvoja, ktorý vedie k dospelosti. Práva dieťaťa a výkon týchto práv – vrátane práva na ochranu údajov – by sa mali vyjadriť tak, aby sa uznali obe tieto hľadiská.

Toto stanovisko je založené na presvedčení, že vzdelávanie a zodpovednosť sú rozhodujúcimi nástrojmi v ochrane údajov o deťoch. V tomto stanovisku sa preskúmajú hlavné zásady týkajúce sa tejto témy.

WP 161 - Stanovisko 3/2009 k návrhu rozhodnutia Komisie o štandardných zmluvných doložkách pre prenos osobných údajov spracovateľom z tretích krajín podľa smernice 95/46/ES (od správcu údajov k spracovateľovi údajov) a nové štandardné zmluvné doložky určené na prenos osobných údajov spracovateľom v tretích krajinách bez primeranej úrovne ochrany osobných údajov 2010/87/ES.

Hlavným dôvodom na aktualizáciu štandardných zmluvných doložiek podľa rozhodnutia 2002/16/ES je globálne zadávanie externých zákaziek subdodávateľom. Keďže stále viac spoločností zasiela svoje údaje nielen spracovateľom údajov, ale aj „subdodávateľom spracovateľov“, ktorí však už nepodliehajú európskej právnej úprave zaručujúcej vysoký štandard ochrany údajov, a ktorí často zasielajú údaje „ďalším subdodávateľom“, štandardné zmluvné doložky z rozhodnutia 2002/16/ES nezohľadňujú všetky možnosti na riešenie týchto zložitých následných prenosov. Európska komisia preto zastávala názor, že je potrebné upraviť štandardné zmluvné doložky z rozhodnutia 2002/16/ES, aby lepšie vyhovovali súčasným podnikateľským postupom, a to prijatím nového rozhodnutia na základe článku 26 ods. 4 smernice 95/46/ES.

WP 162 - Druhé stanovisko 4/2009 k medzinárodnému dohovoru Svetovej antidopingovej agentúry (WADA) na ochranu súkromia a osobných údajov, k príslušným ustanoveniam kódexu agentúry WADA a k iným otázkam týkajúcim sa súkromia v súvislosti s bojom agentúry WADA a (národných) antidopingových organizácií proti dopingu v športe.

Vo svojom prvom stanovisku k tejto téme pracovná skupina skúmala zlučiteľnosť návrhu medzinárodného dohovoru na ochranu súkromia a osobných údajov s minimálnou úrovňou ochrany požadovanou európskymi predpismi o ochrane údajov. Aj keď vyjadrila podporu mnohým aspektom normy vrátane odkazu na smernicu 95/46/ES, nedospela k názoru, že je zlučiteľná s minimálnou úrovňou ochrany, ktorú poskytuje smernica, a sformulovala určité odporúčania.

Toto stanovisko sa týka záležitostí, ktoré podľa názoru pracovnej skupiny sú naďalej problematické v súvislosti s európskymi požiadavkami na ochranu súkromia a osobných údajov bez toho, aby sa formálne pristúpilo k zisteniam týkajúcim sa primeranosti. Pracovná skupina konštatuje, že v dohovore sa výslovne uvádza zásada, podľa ktorej sa spoločný minimálny súbor pravidiel stanovený dohovorem uplatňuje na antidopingové organizácie bez toho, aby boli dotknuté prísnejšie pravidlá alebo normy, ktoré môže byť potrebné dodržiavať podľa vnútroštátnych právnych predpisov ich krajiny.

Medzinárodný dohovor UNESCO proti dopingu v športe, ktorý ratifikovalo 25 z 27 členských štátov EÚ, bol uzatvorený s cieľom zhodnotiť prácu agentúry WADA na medzinárodnej úrovni. Dohovorom sa nemenia práva a povinnosti signatárov vo vzťahu k iným predtým uzavretým dohodám (článok 6). Vyzýva k spolupráci medzi štátmi za primeraných podmienok a vždy v súlade s vnútroštátnym právom, t. j. so smernicou 95/46/ES a s právnymi predpismi členských štátov, ktorými sa vykonáva. Podľa práva ES všetky ustanovenia v medzinárodnej dohode, ktoré sú nezlučiteľné s právom ES, sa podriaďujú právu ES. V dohovore UNESCO sa neuvádza žiadny osobitný odkaz na základné práva vo všeobecnosti, ani konkrétne na práva na ochranu údajov.

Prevádzkovatelia v EÚ, ako napríklad národné antidopingové organizácie, (medzinárodné) športové federácie a olympijské výbory, si z tohto stanoviska môžu vyvodit' niektoré právne obmedzenia vyskytujúce sa v prípade spracovania osobných údajov športovcov (a iných dotknutých osôb). Pracovná skupina zdôrazňuje, že prevádzkovatelia v EÚ sú zodpovední za spracovanie osobných údajov v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, a preto nesmú brať do úvahy Svetový antidopingový kódex a medzinárodné normy, pokiaľ sú v rozpore s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

WP 163 - Stanovisko 5/2009 k sociálnym sieťam on-line

Toto stanovisko sa zameriava na otázku, ako môže prevádzkovanie stránok sociálnych sietí spĺňať požiadavky právnych predpisov EÚ v oblasti ochrany údajov. Jeho cieľom je poskytnúť poskytovateľom služieb sociálnych sietí (ďalej len „SSS“) usmernenia k opatreniam, ktoré sa musia zaviesť, aby sa zabezpečil súlad s právnymi predpismi EÚ.

Hlavné odporúčania sa zameriavajú na povinnosti poskytovateľov SSS dodržiavať požiadavky smernice na ochranu údajov 95/46/ES a podporovať a posilňovať práva užívateľov. Obzvlášť dôležité je, aby poskytovatelia SSS od samého začiatku informovali užívateľov o svojej totožnosti a uviedli všetky rôzne účely, na ktoré spracúvajú osobné údaje. Poskytovatelia SSS by mali osobitnú pozornosť venovať spracovaniu osobných údajov neplnoletých osôb. V stanovisku sa odporúča, aby užívatelia sťahovali obrázky alebo informácie o iných osobách iba s ich súhlasom a zastáva názor, že služby sociálnych sietí sú povinné informovať užívateľov aj o právach ostatných osôb na súkromie.

WP 165 - Stanovisko 6/2009 k úrovni ochrany osobných údajov v Izraeli

S cieľom preskúmať uvedenú primeranosť úrovne ochrany údajov v Izraeli Komisia požiadala o vypracovanie správy stredisko Centre de Recherches Informatique et Droit (ďalej len „CRID“) Namurskej univerzity. Toto stredisko vypracovalo rozsiahlu správu, ktorá analyzuje, či izraelský regulačný systém spĺňa požiadavky týkajúce sa uplatňovania predpisov v oblasti ochrany osobných údajov stanovené v pracovnom dokumente „Prenosy osobných údajov do tretích krajín: Uplatňovanie článkov 25 a 26 smernice EÚ o ochrane údajov“, ktorý schválila pracovná skupina zriadená podľa článku 29 smernice z 24. júla 1998 (dokument WP12).

Pracovná skupina sa vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti domnieva, že Izrael zaručuje primeranú úroveň ochrany podľa článku 25 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov, pokiaľ ide o automatizované medzinárodné prenosy údajov, alebo v prípade, že nie sú automatizované, pokiaľ podliehajú ďalšiemu automatizovanému spracovaniu na území Izraela.

WP 166 - Stanovisko 7/2009 k úrovni ochrany osobných údajov v Andorrskom kniežatstve

S cieľom posúdiť primeranosť úrovne ochrany údajov v Andorre Komisia požiadala o vypracovanie správy stredisko Centre de Recherches Informatique et Droit (ďalej len „CRID“) Namurskej univerzity. Toto stredisko vypracovalo rozsiahlu správu analyzujúcu, či andorrský regulačný systém spĺňa požiadavky, ktoré sa týkajú hmotnoprávných predpisov a vykonávania mechanizmov na ochranu osobných údajov stanovené v pracovnom dokumente „Prenosy osobných údajov do tretích krajín: Uplatňovanie článkov 25 a 26 smernice EÚ o ochrane údajov“, ktorý schválila pracovná skupina zriadená podľa článku 29 smernice z 24. júla 1998 (dokument WP12).

Pracovná skupina WP 29 sa vzhľadom na všetky skutočnosti domnieva, že Andorrské kniežactvo zabezpečuje primeranú úroveň ochrany podľa článku 25 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov.

WP 167 – Stanovisko 8/2009 k ochrane osobných údajov zozbieraných a spracovaných v bezcolnej zóne obchodmi na letiskách a v prístavoch.

Právo Spoločenstva povoľuje oslobodenie od spotrebnej dane pri nákupoch cestujúcich v bezcolných predajniach na letiskách a v prístavoch. Takéto nákupy však podliehajú určitým podmienkam.

Aby sa splnili tieto podmienky, väčšina predajní v členských štátoch EÚ zhromažďuje a spracúva údaje o cestujúcich, ktorí nakupujú tovar. Takáto prax sa však v Európe v jednotlivých vnútroštátnych bezcolných zónach značne líši.

V tomto stanovisku sa analyzujú právne a praktické otázky týkajúce sa zhromažďovania a spracovania údajov o cestujúcich v bezcolných predajniach a jeho cieľom je poskytnúť usmernenie vlastníkom predajní a colným orgánom, ktoré sú poverené dohľadom nad vykonávaním práva Spoločenstva, s cieľom dosiahnuť väčšieho zosúladenia pri uplatňovaní existujúcich ustanovení.

WP 169 – Stanovisko 1/2010 k pojmom „prevádzkovateľ“ a „spracovateľ“.

Pojem prevádzkovateľ je nezávislý v tom zmysle, že by sa mal vykladať najmä podľa právnych predpisov Spoločenstva o ochrane údajov, a funkčný v tom zmysle, že jeho cieľom je prideliť zodpovednosť tam, kde je aj skutočný vplyv, a preto je založený skôr na faktickej ako na formálnej analýze.

V tomto stanovisku sa analyzuje aj pojem spracovateľ, ktorého existencia závisí od rozhodnutia prevádzkovateľa, ktorý sa môže rozhodnúť spracovať údaje vo svojej vlastnej organizácii, alebo poveriť externú organizáciu vykonaním všetkých činností spracovania alebo ich časti.

WP 170 – Pracovný program na roky 2010 - 2011.

Pracovná skupina WP 29 sa v tomto období zameriava na vyjasnenie a posilnenie úloh všetkých aktérov v oblasti ochrany údajov (dotknutých osôb, spracovateľov údajov a orgánov na ochranu údajov). Cieľom pracovnej skupiny je tiež zabezpečiť, aby bola zásada „privacy by design“ (uplatňovanie požiadaviek týkajúcich sa ochrany údajov čo najskôr – od počiatkovej fázy vývoja nových technológií) zakotvená vo všetkých oblastiach, čo môže znamenať aj zapojenie nových aktérov.

Vzhľadom na už uvedené výzvy pracovná skupina sústreďuje svoju činnosť na štyri strategické témy a niektoré aktuálne otázky, ktoré považuje z hľadiska rozvoja ochrany údajov za najrelevantnejšie a najsúrnejšie:

- I) Implementácia smernice a vypracovanie budúceho komplexného právneho rámca,
- II) Riešenie globalizačných problémov,
- III) Reagovanie na technologické výzvy,
- IV) Účinnejšie fungovanie pracovnej skupiny zriadenej podľa čl. 29 a orgánov na ochranu údajov.

Okrem toho naďalej vypracováva na žiadosť Komisie stanoviská a zaoberá sa akýmikoľvek inými ad hoc témami.

WP 171 – Stanovisko 2/2010 k behaviorálnej reklame on-line.

Behaviorálna reklama predstavuje sledovanie užívateľov pri prehliadaní internetových stránok a vytváranie profilov, ktoré budú neskôr použité na poskytovanie reklamy, ktorá zodpovedá ich záujmom. Napriek tomu, že pracovná skupina zriadená podľa článku 29 nespochybňuje hospodárske prínosy, ktoré behaviorálna reklama môže priniesť zainteresovaným subjektom, je pevne presvedčená, že táto činnosť sa nesmie vykonávať na úkor práv jednotlivcov na súkromie a ochranu údajov. Je nutné dodržiavať regulačný rámec

EÚ o ochrane údajov, ktorý upravuje jednotlivé ochranné nástroje. Toto stanovisko, s cieľom zjednodušiť a posilniť splnenie stanovených podmienok, objasňuje právny rámec, ktorý sa vzťahuje na subjekty zaoberajúce sa behaviorálnou reklamou, ako aj na dotknuté osoby.

WP 173 – Stanovisko 3/2010 k zásade zodpovednosti (accountability sú „opatrenia na zabezpečenie dodržiavania pravidiel ochrany osobných údajov prijaté subjektom verejného alebo súkromného sektora a tiež vnútorný dohľad“).

Zásady v oblasti ochrany údajov sa často nedostatočne premietajú do konkrétnych vnútorných opatrení a postupov. Pokiaľ sa ochrana údajov nestane súčasťou spoločných hodnôt a postupov podniku, resp. organizácie a výslovne sa neurčí zodpovednosť za ňu, ich účinné dodržiavanie bude značne ohrozené a nedostatky v ochrane údajov budú pravdepodobne pretrvávajúť.

Stanovisko obsahuje návrhy, ktorými sa zabezpečí, aby zásada zodpovednosti predstavovala právnu istotu, pričom zároveň umožní odstupňovanie (t. j. umožní určovanie konkrétnych opatrení, ktoré sa použijú v závislosti od rizika spracovania a druhov spracúvaných údajov). Ďalej sa v ňom diskutuje o tom, ako by mohla takáto zásada ovplyvniť iné oblasti, vrátane medzinárodných prenosov údajov, požiadaviek na oznamovanie, sankcií a napokon aj vývoj certifikačných programov alebo pečatí.

WP 174 – Stanovisko č. 4/2010 k Európskemu kódexu správania Európskej federácie priameho marketingu (FEDMA) pre používanie osobných údajov v priamom marketingu.

Pracovná skupina zdôraznila skutočnosť, že všeobecný kódex nemôže vymedzením pojmov vyriešiť všetky špecifické problémy súvisiace s internetovým prostredím, a preto vyzýva organizáciu FEDMA, aby ku kódexu vypracovala prílohu, ktorá by sa zaoberala týmito otázkami. V prílohe by sa mala riešiť najmä ochrana detí, ktoré sú osobitne zraniteľné v internetovom prostredí, ako sa zdôrazňuje v príspevku BEUC (Európska organizácia spotrebiteľov), s ktorou pracovná skupina konzultovala.

WP 175 – Stanovisko č. 5/2010 k návrhu priemyselného odvetvia na rámec pre posudzovanie vplyvu na ochranu súkromia a údajov (PIA) pre aplikácie rádiových frekvencií identifikácie (RFID).

Odporúčaním o RFID vytvorila Európska komisia proces posúdenia vplyvu na ochranu súkromia a údajov (PIA), ktorého cieľom je dosiahnuť niekoľko výhod:

– Posúdenie vplyvu na ochranu súkromia a údajov by malo podporovať ochranu súkromia už v návrhu tým, že pomôže prevádzkovateľom riešiť ochranu súkromia a údajov prv, ako sa výrobok alebo služba zavedie do praxe. Prospeje to nielen jednotlivcom, ale aj prevádzkovateľom tým, že sa vylúčia značné náklady (a často neuspokojivé riešenia), ktoré často vznikajú, keď sa musia prvky ochrany súkromia „namontovať“ na už zavedený výrobok.

– Posúdenie vplyvu na ochranu súkromia a údajov by malo pomôcť prevádzkovateľom komplexným spôsobom riešiť riziká ochrany súkromia a údajov. Posúdenie vplyvu na ochranu súkromia a údajov je súčasťou nástrojov, ktoré môžu pomôcť posúdiť riziká pre súkromie a nájsť technické a organizačné opatrenia na ochranu osobných údajov proti neoprávnenému prezradeniu alebo prístupu a na zahrnutie iných povinností v oblasti bezpečnosti stanovených v článku 17 smernice o ochrane údajov a článku 4 zmenenej a doplnenej smernice 2002/58. Tento proces je aj príležitosťou znížiť právnu neistotu a vyhnúť sa strate dôvery verejnosti, ktorá by inak zaťažovala prevádzkovateľov, keby sa otázky ochrany údajov primerane neriešili.

– Posúdenia vplyvu na ochranu súkromia a údajov môžu pomôcť prevádzkovateľom aj orgánom na ochranu údajov získať lepší prehľad o aspektoch ochrany súkromia a údajov aplikácií RFID. Vykonávanie posúdenia vplyvu na ochranu súkromia a údajov by malo pomôcť prevádzkovateľom pochopiť a vykonávať zásady, ktoré sú stanovené v smernici 95/46/ES, v nedávno zmenenej a doplnenej smernici 2002/58/ES a v odporúčaní o RFID. Informácie z posúdenia vplyvu na ochranu súkromia a údajov môžu pomôcť orgánom na ochranu údajov identifikovať najosvedčenejšie postupy týkajúce sa spôsobu, akým sa v priemyselnom odvetví vykonáva ochrana údajov. V tých členských štátoch, v ktorých sa vyžaduje predchádzajúca kontrola (niektorých alebo všetkých) aplikácií RFID, môžu tento proces zjednodušiť pre orgány na ochranu údajov aj pre prevádzkovateľov. Pracovná skupina ďalej považuje vypracovanie posúdenia vplyvu na ochranu súkromia a údajov za faktor, ktorý prispieva ku konkurencieschopnosti európskeho priemyselného odvetvia RFID tým, že podporuje inovačné prístupy k riešeniu otázok ochrany súkromia a údajov prostredníctvom technológií, ako je anonymizácia údajov, čiastočná deaktivácia štítkov, jednoduché šifrovanie atď.

WP 177 – Stanovisko 6/2010 k úrovni ochrany osobných údajov v Uruguaji.

Aby sa pristúpilo k preskúmaniu, či Uruguaj poskytuje primeranú úroveň ochrany, Komisia požiadala Centre de Recherches Informatique et Droit (CRID) Univerzity v Namure o vypracovanie správy. V tejto obširnej správe sa analyzuje miera, do akej uruguajský právny systém spĺňa požiadavky v zmysle základných právnych predpisov a vykonávania mechanizmov na uplatňovanie predpisov chrániacich osobné údaje, ktoré sú stanovené v pracovnom dokumente „Prenosy osobných údajov do tretích krajín: Uplatňovanie článkov 25 a 26 smernice EÚ o ochrane údajov“, ktorý schválila pracovná skupina v súvislosti s článkom 29 smernice 24. júla 1998 (dokument WP12). Uruguajské orgány prostredníctvom Útvoru pre reguláciu a kontrolu osobných údajov (URCDP) predložili pripomienky v odpovedi na otázky vznesené v tejto správe prostredníctvom dohody výkonnej rady URCDP 11. februára 2010.

Na základe všetkých uvedených skutočností je pracovná skupina toho názoru, že Uruguajská východná republika zabezpečuje primeranú úroveň ochrany v zmysle článku 25 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov.

WP 178 – Stanovisko 7/2010 k Oznámeniu Komisie o globálnom prístupe k prenosom údajov PNR do tretích krajín.

Dňa 21. septembra 2010 Európska komisia predložila svoje oznámenie o všeobecnom prístupe k prenosu osobných záznamov o cestujúcich (PNR – Passenger Name Record) do tretích krajín. Komisia je toho názoru, že využívanie údajov z PNR na účely presadzovania práva rastie a je čoraz viac vnímané ako hlavný a nevyhnutný aspekt práce v oblasti presadzovania práva.

Pokiaľ ide o údaje z PNR, pracovná skupina dôkladne sledovala rokovania, ktoré viedli k dohodám o PNR s USA, Kanadou a Austráliou, a vydala niekoľko stanovísk určujúcich otázky ochrany súkromia, ktoré súvisia s týmito systémami PNR.

Pracovná skupina zdôrazňuje, že výmena údajov z PNR by sa nemala posudzovať izolovane. Všeobecný prístup by sa preto mal rozšíriť na žiadosti tretích krajín o všetky údaje o cestujúcich, vrátane údajov API, porovnávaní zoznamov osôb, ktoré majú zákaz vstúpiť na palubu lietadiel, a ďalšie činnosti spojené s predbežnou kontrolou.

Komisia v súčasnosti prehodnocuje a vytvára inovovaný prístup k vytvoreniu systému PNR v Európskej únii a k zdieľaniu týchto údajov s tretími krajinami, ktorý by vo väčšej miere zohľadnil základné zásady ochrany osobných údajov ako predošlé návrhy .

4.2. Činnosť Výboru zriadeného podľa článku 31

Výbor je zriadený podľa čl. 31 smernice 95/46/ES. Táto pracovná skupina je poradným orgánom Európskej komisie a je zložená zo zástupcov členských štátov Európskej únie. Jej funkciou je asistovať Európskej komisii pri realizácii jej opatrení. Schvaľuje alebo dáva výhrady k návrhom dokumentov Európskej komisie a to predovšetkým tých, ktoré súvisia s cezhraničným prenosom osobných údajov.

Výbor podľa článku 31 rokoval o Návrhu rozhodnutia Komisie podľa Smernice 95/46/ES Európskeho parlamentu a Rady o primeranej ochrane osobných údajov v Andorre a Izraeli. Výbor takisto rokoval o návrhu zmeny k štandardným zmluvným doložkám na prenos osobných údajov do tretích krajín (od prevádzkovateľa k sprostredkovateľovi), ktorý predložila skupina obchodných spoločností a ktorý už bol schválený pracovnou skupinou WP 29. K textu v národných jazykoch boli dané viaceré pripomienky, avšak k štruktúre a navrhovanému systému žiadna, až na pripomienku zástupcu Slovenskej republiky, ktorá bola vyslovená už v pracovnej skupine WP 29. Aj vzhľadom na skladbu delegátov vo Výbore 31 (väčšinou ide o delegátov ústredných orgánov štátnej správy členských štátov Európskej únie) bolo súhlasné stanovisko s predloženým dokumentom Európskej komisie prijaté jednomyselne.

4.3. Činnosť Poradného výboru k Dohovoru 108

Pracovná skupina, užšie grémium, resp. kancelária Poradného výboru sa stretáva na spoločných rokovaní spravidla jedenkrát za štvrtrok a formuluje stanoviská, resp. odporúčania pre krajiny Dohovoru, týkajúce sa aktuálnych alebo sporných otázok spojených so spracúvaním osobných údajov. Tieto odporúčania, resp. predbežné stanoviská sú prijímané plenárnym zhromaždením Poradného výboru k Dohovoru 108 o ochrane jednotlivca pri spracúvaní údajov, ktoré zasadá raz ročne, alebo v písomnom konaní prostredníctvom elektronickej pošty a hlasovania.

Na týchto stretnutiach kancelárie sa predovšetkým formulovalo odporúčanie k ochrane osobných údajov vzhľadom na proces profilovania, ktoré bolo predložené na schválenie, resp. na ďalšie pripomienky v septembri 2009 na plenárnom zhromaždení. Podkladom bol návrh odporúčania a tabuľka zapracovaných pripomienok od posledného plenárneho stretnutia, ako aj pripomienky jednotlivých delegácií, zaslané písomnou formou v stanovenom termíne, alebo vyslovené ústne počas rokovaní kancelárie. V priebehu roku 2009 nedošlo ku konsenzu ohľadom aplikačného rámca predmetného odporúčania. Po ankete medzi zástupcami jednotlivých štátov vo Výbore k Dohovoru 108 bolo zrejmé, že názory sú odlišné, ale tesná väčšina štátov z tých, ktoré odpovedali na otázku ohľadne preferencie si želá alebo sa uspokojí s prvým pilierom (komunitárne právo, obchodno-právne vzťahy) ako rámcom pôsobnosti pre toto odporúčanie. Napriek tomu a vzhľadom na to, že rozhranie medzi prvým a tretím pilierom EÚ sa nedá presne a jednoznačne určiť, ako aj vzhľadom na vývoj naštartovaný prijatím Lisabonskej zmluvy (zrušila pilierovú štruktúru) diskusie o rámci pôsobnosti odporúčania neutíchli a pokračovali na plenárnom zasadnutí v septembri.

Švédske predsedníctvo rokovalo s delegátmi členských štátov EÚ a dosiahlo, že sa EÚ en bloc postavila za preferenciu vylúčenia celého tretieho piliera z pôsobnosti odporúčania. S postupom, akým bolo toto stanovisko dosiahnuté, však nesúhlasili viaceré štáty, vrátane ICC (medzinárodná obchodná komora), EK a niektorých členských štátov EÚ, vrátane Slovenskej republiky. Kancelária preto zasadala opätovne v novembri 2009 a zapracovávala pripomienky ICC, EK a niektorých členských štátov. Okrem toho pozvala na jednodňové stretnutie zástupcov priemyslu a obchodu, s ktorými si vymenila stanoviská a viedla

konštruktívnu diskusiu o všetkých ich pripomienkach. V prípade implementácie definovaných zásad orgánmi vymáhania práva sa budú uplatňovať derogácie zo súvisiacich ustanovení odporúčania, ktoré upravujú práva dotknutých osôb.

V roku 2010 bolo napokon Odporúčanie k ochrane práv jednotlivcov pri automatizovanom spracúvaní osobných údajov v kontexte profilovania a k nemu vypracované vysvetľujúce memorandum prijaté jednomyselne s jedným zdržaním sa pri hlasovaní. Toto odporúčanie bolo následne s drobnými úpravami prijaté v Úrade európskeho výboru pre právnú spoluprácu, ako aj vo Výbore Ministrov RE.

Ďalej v roku 2010 Rada Ministrov odsúhlasila prijatie dodatkového protokolu k Dohovoru 108, ktorý zohľadní vývoj nových technológií, aktualizáciu Odporúčania k ochrane údajov v policajnom sektore, ako aj vypracovanie stanoviska k spracúvaniu údajov na účely zamestnávania; pre tento účel boli vypracované odborné štúdie. Takisto bude vyhodnotená aj implementácia Dohovoru 108 a Dodatkového protokolu v členských štátoch. Výbor T-PD taktiež prijal stanovisko k rámcovej dohode medzi EÚ a USA o ochrane osobných údajov, a výmene informácií na účely vymáhania práva.

4.4. Dozorné orgány III. piliera

Oblasť tretieho piliera (spravodlivosť a vnútorné záležitosti) v Európskej únii predstavuje špecifickú oblasť uplatňovania komunitárneho práva a národnej legislatívy. Týka sa oblasti vzájomnej spolupráce a výmeny informácií medzi orgánmi činnými v trestnom konaní – osobitne polície, justičných orgánov, colných orgánov a pod., a to tak na medzinárodnej ako aj na národných úrovniach.

Medzinárodné právne nástroje (Dohovor o Europole, Dohovor o Schengenskom informačnom systéme, Dohovor o používaní informačných technológií na colné účely a ďalšie, boli základom na zriadenie príslušných inštitúcií ako aj podporných nástrojov umožňujúcich spracovanie a výmenu informácií v rámci informačných systémov spoločenstva.

Výkon dozoru v týchto informačných systémoch pri spracúvaní osobných údajov vykonávajú v úzkej súčinnosti spoločné dozorné authority. Zástupcovia Úradu reprezentujú Slovenskú republiku v troch spoločných dozorných orgánoch – JSB Europol, JSA Schengen a JSA Customs. V rokoch 2009 a 2010 sa uskutočnili po štyri rokovania spoločných dozorných orgánov.

4.4.1. Spoločný dozorný orgán Europolu (JSB Europol).

Zriadenie Európskeho policajného úradu (Europol) bolo odsúhlasené v Zmluve o Európskej únii zo 7. februára 1992 a realizované prostredníctvom dohovoru opierajúceho sa o článok K.3 Zmluvy o Európskej únii o zriadení Európskeho policajného úradu („dohovor o Europole“). Spoločný dozorný orgán na preverovanie činnosti v Europole bol zriadený v zmysle článku 24 dohovoru.

Rozhodnutím Rady zo 6. apríla 2009 o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol) (2009/371/SVV) sa nahrádzajú ustanovenia Dohovoru o zriadení Európskeho policajného úradu (dohovor o Europole). Rámcové rozhodnutie Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach sa bude uplatňovať na prenos osobných údajov členskými štátmi Europolu. Uvedené rámcové rozhodnutie neovplyvní príslušný súbor ustanovení o ochrane údajov v tomto rozhodnutí, ktoré obsahuje osobitné ustanovenia o ochrane osobných údajov a podrobnejšie upravuje tieto otázky z dôvodu ich osobitného charakteru, ako aj funkcií a právomocí Europolu.

Dohoda medzi EÚ a USA o sprístupňovaní údajov obsiahnutých vo finančných platobných správach (SWIFT - Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) Ministerstvu financií Spojených štátov (United States Treasury Department) na účely uskutočňovania programu na sledovanie financovania terorizmu (TFTP – Terrorist Finance Tracking Programme) obsahuje článok, podľa ktorého sa všetky dožiadania z americkej strany v kópii zasielajú Európou.

Hlavnými súčasnými nástrojmi Europolu sú Informačný systém Europolu a analytické pracovné súbory.

Podľa článku 33 Rozhodnutia Rady každý členský štát určí národný dozorný orgán, ktorý v súlade s jeho vnútroštátnym právom nezávisle monitoruje oprávnenosť vkladania a vyhľadávania osobných údajov, ako aj poskytovania týchto údajov Europolu príslušnými členskými štátmi a skúma, či takéto konanie nepoškodzuje práva dotknutých osôb.

Podľa článku 34 Rozhodnutia Rady sa zriaďuje nezávislý spoločný dozorný orgán, ktorý v súlade s týmto rozhodnutím dozerá na činnosť Europolu s cieľom zabezpečiť, aby pri uchovávaní, spracúvaní a využívaní údajov, ktoré má Europol k dispozícii, nedochádzalo k porušovaniu práv jednotlivcov. Spoločný dozorný orgán okrem toho monitoruje oprávnenosť poskytovania údajov pochádzajúcich z Europolu. Spoločný dozorný orgán pozostáva najviac z dvoch členov alebo zástupcov – s prípadnou pomocou náhradníkov – každého nezávislého národného dozorného orgánu, ktorí majú potrebnú kvalifikáciu a príslušný členský štát ich vymenoval na obdobie piatich rokov. Každá delegácia má pri hlasovaní jeden hlas.

V hodnotenom období sa uskutočnilo osem rokovaní Spoločného dozorného orgánu Europol (SDO Europol). Kľúčovými oblasťami práce SDO Europolu v uplynulom roku boli:

Pripomienky a stanoviská k právnym aktom EÚ/ES a k dokumentom súvisiacich s činnosťou Europolu najmä k:

- Rámcovému Rozhodnutiu Rady o Europe, ktoré nadobudlo účinnosť 1. 1. 2010,
- Zmluve medzi EÚ a USA o Programe na sledovanie financovania terorizmu (TFTP-2),
- Postaveniu SDO Europol vzhľadom k zmenám, ktoré prináša Lisabonská zmluva,
- Konceptným dokumentom Europolu menovite k Stratégii Europolu na roky 2010-2014,
- Správe Europolu o úrovni ochrany OÚ v Izraeli, Ruskej Federácii, Monaku, Macedónsku a Kolumbii, s ktorými Europol hodlá uzavrieť zmluvy o vzájomnej výmene informácií,
- Interným dokumentom týkajúcim sa praktickej činnosti Europolu napríklad Aplikácie zásad dostupnosti údajov, kontroly spracúvania osobných údajov zamestnancov Europolu,
- Návrhu zmien vo vykonávacích pravidlách (príkazov na otváranie analytických pracovných súborov).

Kontrola spracúvania údajov v informačných systémoch Europolu.

Predmetom pravidelnej koordinovanej inšpekcie SDO Europolu vykonanej v ústredí v Haagu boli:

- kontrola vybraných analytických súborov a obsahu informačného systému Europolu,
- kontrola technickej a bezpečnostnej infraštruktúry (politiky, auditné záznamy, bezpečnosť sietí), projekty SIENA a OASIS,
- kontrola prístupu Europolu do SIS,
- kontrola výmeny údajov medzi Europolom a tretími krajinami, s ktorými nemá Europol uzatvorenú zmluvu o spolupráci,
- kontrola plnenia odporúčaní prijatých na základe kontroly vykonanej v roku 2009 a pod. V nadväznosti na zistenia kontrolnej skupiny v Haagu vykonali vybrané národné

dozorné orgány (aj ÚOOÚ SR) kontroly záznamov vložených členskými štátmi v národnej jednotke Europolu.

Riešenie sťažností dotknutých osôb:

Odvolací výbor SDO Europol v hodnotenom období prerokúval sťažnosti občanov tretích krajín vo veci uplatňovania práva dotknutej osoby na prístup k údajom spracúvaných Europolom. Dve sťažnosti, podané v Nemecku, národná dozorná autorita posúdila ako opodstatnené a vydala Europolu opatrenia na zmenu stanoviska. Závery nemeckej dozornej autority potvrdilo plénum (odvolací výbor). Ďalšia sťažnosť bola podaná v Španielsku. Prípád sa skomplikoval a nemohol byť uzavretý v dôsledku nejednoznačnej identifikácie sťažovateľa v báze dát Europolu (4 - rôzne aliasy). Spravodajca (zástupca španielskej DPA) potvrdil zámer, po zistení jednoznačnej identifikácie sťažovateľa, predložiť na budúcej porade odvolacieho výboru konečné stanovisko.

4.4.2. Spoločný dozorný orgán schengenského informačného systému (SDO Schengen)

Spoločný dozorný orgán schengenského informačného systému (SDO Schengen) bol zriadený v zmysle Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda z 15. júna 1985 uzavretá medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach. K tejto Dohode neskôr pristúpili ďalšie krajiny Európskej únie. Slovenská republika vstúpila do Schengenského priestoru dňom 21. 12. 2007.

Okrem dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, aj článok 60 ods. 1 prvá veta Rozhodnutia Rady z 12. júna 2007 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému druhej generácie (2007/533/SVV) zaväzuje každý členský štát, aby nezávislý orgán („vnútroštátny dozorný orgán“) nezávisle monitoroval zákonnosť spracúvania osobných údajov SIS II na svojom území a ich prenos z ich územia, ako aj výmenu a ďalšie spracúvanie doplňujúcich informácií.

V sledovanom období sa uskutočnilo osem pracovných stretnutí SDO Schengen. Aktivity, ktoré tento orgán zabezpečoval v súčinnosti s národnými dozornými úradmi sa týkali nasledovných oblastí:

- analýzy, hodnotenia a presadzovania princípov ochrany osobných údajov v nových právnych nástrojoch upravujúcich prevádzku a využívanie Schengenského informačného systému druhej generácie, vo vykonávacích predpisoch (v príručke SIRENE) a rozhodnutí Rady o migrácii dát zo SIS I+ do SIS II,
- vypracovanie harmonizovaných návrhov spoločných riešení existujúcich problémov pri uplatňovaní alebo výklade ustanovení schengenského dohovoru počas prevádzky SIS. V tejto súvislosti boli vykonané koordinované prieskumy a kontroly uplatňovania článkov 96, 97, 98, 99 a 111 Dohovoru o SIS v národných ústrediach SIRENE, na základe ktorých SDO Schengen formuloval spoločné stanoviská a usmernenia pri uplatňovaní citovaných článkov Dohovoru,
- príprava informačnej kampane v súvislosti so spustením prevádzky Schengenského informačného systému druhej generácie (v spolupráci s WP 29),
- vypracovanie a zverejnenie správy o činnosti SDO Schengen za obdobie december 2005 až december 2008,
- prerokovanie koncepčných materiálov súvisiacich s vývojom SIS II, budúcimi aktivitami SDO Schengen (Lisabonská zmluva), prístupom Europolu k údajom SIS a formulovanie pripomienok,

- prerokovanie a poskytnutie národným dozorným orgánom stanovisko k správnej interpretácii článku 45, upravujúceho povinnosti ubytovacích zariadení v súvislosti s ubytovaním cudzích štátnych príslušníkov,
- vypracovanie harmonizovaného sprievodcu uplatňovania práv dotknutých osôb na prístup k informáciám o osobných údajoch uchovávaných v SIS,
- koordinovanie harmonizovanej kontroly zameranej na uplatňovanie článkov 95, 96 a 99 Schengenského dohovoru príslušnými orgánmi na národnej úrovni,
- formulovanie svojho stanoviska kompetentným orgánom Slovenskej republiky k otázkam plnenia zmluvných záväzkov Slovenska v oblasti ochrany osobných údajov.

4.4.3. Spoločný dozorný orgán Colného informačného systému (SDO Customs)

Dohovor Neapol II o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami má umožniť vnútroštátnym colným správam predísť a odhaliť porušenie ustanovení vnútroštátnych colných predpisov a pomôcť im pri stíhaní a trestaní prípadov porušenia týchto predpisov Spoločenstva bez toho, aby bola dotknutá právomoc Spoločenstva v oblasti colnej únie.

Ako doplnok k dohovoru Neapol II sa dohovorom o CIS zavádza Colný informačný systém (CIS), ktorý slúži na pomoc pri prevencii, vyšetrowaní a stíhaní závažných porušení vnútroštátnych právnych predpisov prostredníctvom rýchleho šírenia informácií, čím sa zvyšuje účinnosť spolupráce medzi colnými orgánmi členských štátov.

Informačný systém CIS je centralizovaný, spravuje ho Komisia, a je prístupný prostredníctvom terminálov v každom členskom štáte a v Komisii, Europole a Eurojuste. Obsahuje osobné údaje s ohľadom na komodity, spôsoby dopravy, podniky, osoby a zadržané alebo zabavené tovary a hotovosť. Osobné údaje zahŕňajú mená a prezývky, dátum a miesto narodenia, štátnu príslušnosť, pohlavie, fyzické črty, doklady totožnosti, adresy, záznamy o násilných činoch, dôvod vloženia údajov do CIS, navrhované opatrenia a údaje o evidencii dopravných prostriedkov.

Podľa článku 24 Rozhodnutia Rady z 30. novembra 2009 o využívaní informačných technológií na colné účely (2009/917/SVV) zaväzuje každý členský štát, aby určil jeden alebo viacero vnútroštátnych dozorných orgánov zodpovedných za ochranu osobných údajov s cieľom vykonávať nezávislý dohľad nad údajmi vloženými do colného informačného systému v súlade s rámcovým rozhodnutím 2008/977/SVV.

V sledovanom období sa uskutočnilo osem rokovaní Spoločného dozorného orgánu CIS. Funkciu predsedu SDO CIS od júna 2007 vykonáva zástupca Úradu na ochranu osobných údajov SR. Aktivity SDO CIS v hodnotenom období boli v súlade s plánom činnosti a týkali nasledovných oblastí:

- celoplošnej kontroly informačnej bezpečnosti v národných jednotkách CIS s využitím samo hodnotiacich bezpečnostných dotazníkov v 27 štátoch EÚ, koordinovanej SDO CIS,
- prípravy spoločnej kontroly CIS v roku 2011 s Európskym dozorným úradníkom (ďalej len „EDPS“),
- budúcich činností SDO CIS v dôsledku zmien, ktoré prináša nová právna úprava (Rozhodnutie rady 2009/917 SVV o využívaní informačných technológií na colné účely),
- prípravy rokovaní a následné rokovania s EDPS o novom modeli koordinovaného dozoru nad CIS, na ktorom sa budú podieľať EDPS a SDO CIS (každá inštitúcia v rámci svojich kompetencií),
- vypracovania písomných pripomienok a stanovísk k prevádzkovej príručke FIDE (identifikačnej databázy colných spisov),

– prípadnej revízie rokovacieho poriadku SDO CIS v dôsledku nového právneho rámca aplikovaného na spracúvanie osobných údajov v podmienkach CIS (Rámcového rozhodnutia rady 2009/977 SVV o ochrane osobných údajov v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach.

4.4.4. Pracovná skupina pre políciu a spravodlivosť (WPPJ)

Pracovná skupina bola zriadená na základe Cyperskej deklarácie z roku 2007 za účelom monitorovania aktivít III. piliera. Táto pracovná skupina rokovala v priebehu roka 2009 päťkrát. Počas uvedených rokovaní sa zaoberala:

- analýzou, vypracovaním stanovísk a uplatnením pripomienok k legislatívnym aktom Rady, najmä k rámcovému rozhodnutiu Rady o ochrane osobných údajov v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, rozhodnutiu Rady o posilnení cezhraničnej spolupráce v boji proti terorizmu a organizovanému cezhraničnému zločinu (Prümská zmluva), k rámcovému rozhodnutiu Rady o Europole, prístupu orgánov presadzujúcich právo k Eurodac-u, k zmluve medzi EÚ a USA týkajúcej sa údajov cestujúcich leteckých spoločností (PNR), dopadu Lisabonskej zmluvy na právne akty upravujúce spracúvanie osobných údajov v treťom pilieri, spoločného dokumentu WP 29 a WPPJ o budúcich trendoch v oblasti ochrany údajov a pod.,
- prieskumom, zameraným na hodnotenie bilaterálnych zmlúv o policajnej spolupráci uzatvorených medzi členskými štátmi a tretími krajinami a následné vypracovanie jednotnej štandardnej štruktúry a náležitostí bilaterálnych zmlúv (manuál),
- katalógom ochrany dát o spolupráci a dozore národných DPA v orgánoch presadzujúcich právo,
- prieskumom zameraným na implementáciu zásad z Dohovoru RE o počítačovej kriminalite do národnej legislatívy členských štátov EÚ,
- využívaním nových IT pri identifikácii jednotlivcov orgánmi presadzujúcimi právo.

V roku 2010 sa uskutočnili tri porady pracovnej skupiny. Tak ako po minulé roky, aj v roku 2010 sa činnosť pracovnej skupiny zamerala na:

- monitorovanie a aktívne zasahovanie do procesu prípravy a schvaľovania právnych predpisov EÚ v úzkej spolupráci s pracovnou skupinou zriadenou podľa čl. 29 Smernice 95/46. Konkrétne išlo o poskytovanie pripomienok stanovísk Rade, parlamentnému výboru LIBE najmä k rámcovému rozhodnutiu Rady o ochrane osobných údajov v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, rozhodnutiu Rady o posilnení cezhraničnej spolupráce v boji proti terorizmu a organizovanému cezhraničnému zločinu (Prümská zmluva), k rámcovému rozhodnutiu Rady o Europole, prístupu orgánov presadzujúcich právo k Eurodac-u, k zmluve medzi EÚ a USA týkajúcej sa údajov cestujúcich leteckých spoločností (PNR), Zmluvy medzi EÚ a USA týkajúcej sa programu na sledovanie financovania terorizmu (TFTP-2) a dopadu Lisabonskej zmluvy na právne akty upravujúce spracúvanie osobných údajov v treťom pilieri.
- vypracovanie odporúčaní, metodických pomôcok a postupov pre prácu policajných a súdnych orgánov (Politika dozoru v oblasti policajnej súdnej spolupráce založenej na analýze rizík vykonanej národnými dozornými orgánmi, Odporúčanie pre aplikáciu zásad z Dohovoru RE o počítačovej kriminalite do národnej legislatívy, Vzorových zmluvných podmienok ako súčasti dvojstranných zmlúv s tretími štátmi, prieskum spracúvania analýzy DNA príslušnými orgánmi na národnej úrovni a ich vzájomná cezhraničná výmena s využitím siete Interpolu).

4.4.5. Koordinačné porady pracovnej skupiny pre Eurodac

Systém Eurodac bol zavedený nariadením (ES) č. 2725/2000, ktoré sa týka zriadenia systému „Eurodac“ na porovnanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie Dublinského dohovoru.

Eurodac je centralizovaný, automatizovaný identifikačný systém, ktorý obsahuje údaje o odtlačkoch prstov niektorých občanov tretích krajín. Účelom systému, ktorý je v prevádzke od januára 2003, je pomôcť pri určení, ktorý členský štát by podľa Dublinského nariadenia mal byť zodpovedný za posúdenie určitej žiadosti o azyl.

Aj podľa znenia článku 10 pripravovaného Rozhodnutia Rady o možnosti orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu požiadať o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva, ochrana osobných údajov, monitorovanie zákonnosti spracovania osobných údajov členským štátom podľa tohto rozhodnutia, vrátane ich prenosu do a zo systému Eurodac, vykonávajú príslušné vnútroštátne orgány určené podľa rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV.

Koordinačné porady k systému Eurodac zvoláva Európsky dozorný úradník (ďalej len „EDPS“), ktorý zároveň v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 45/2001 vykonáva dohľad nad centrálnou časťou systému a koordinuje činnosť národných dozorných orgánov.

V hodnotenom období sa uskutočnilo šesť koordinačných porád. Predmetom koordinačných porád boli nasledovné témy:

- informácie o legislatívnych aktivitách EDPS k návrhom nariadení EP a Rady o Eurodacu a Dublinskom informačnom systéme,
- implementačné problémy súvisiace s využívaním systému Eurodac a siete Dublinet (otázky vymazávania dát súvisiacich so zmenou postavenia žiadateľa o azyl, špeciálne vyhľadávanie – súvisiace s uplatňovaním práva dotknutej osoby, bezpečnostná previerka siete s-TESTA, informácie z prieskumu o používaní siete Dublinet národnými orgánmi a pod.),
- prípravy a vydanie správy z druhej koordinovanej inšpekcie/prieskumu zameraného na poskytovanie informácií žiadateľom o azyl a postupov aplikovaných na národných pracoviskách Eurodacu pri zisťovaní veku maloletých žiadateľov o azyl,
- správa o činnosti koordinačnej pracovnej skupiny pre Eurodac za roky 2008/2009.
- vývoj legislatívy upravujúcej spracúvanie údajov v systéme Eurodac (obmedzenia prístupu iných orgánov presadzujúcich právo),
- prerokovanie a schválenie správy o činnosti pracovnej skupiny pre dozor nad Eurodacom za roky 2008/09. Predmetná správa obsahuje výsledky z koordinovaných kontrol na národnej úrovni,
- odsúhlasenie pracovného programu na roky 2010/2011,
- koordinovaná kontrola predčasného vymazávania záznamov – usmernenie pre národné dozorné orgány,
- situácia v oblasti špeciálneho vyhľadávania (informácie z národných pracovísk).

4.4.6. Expertná schengenská hodnotiaca pracovná skupina (Sch-Eval)

V súlade s harmonogramom prác na rok 2009 pripraveným Európskou komisiou a Stálym výborom pre hodnotenie schengenských štátov, expertná skupina Sch-Eval vykonala previerku uplatňovania zásad pri spracúvaní osobných údajov v SIS schengenskými štátmi ako sú Nemecko, Francúzsko, Belgicko, Holandsko a Luxemburg a previerku pripravenosti na implementáciu Schengenského acquis za oblasť ochrany osobných údajov v kandidátskych krajinách – Bulharsku a Rumunsku.

Zistenia a odporúčania z kontrol sformulované v hodnotiacich správach odhalili na strane jednej rezervy pri praktickom uplatňovaní Dohovoru o SIS, na strane druhej

zodpovedný prístup hodnotených kandidátskych krajín a snahu o splnenie kritérií požadovaných na vstup do Schengenského priestoru. Záverečné hodnotiace správy boli predložené pracovnej skupine pre SIS/SIRENE a na schválenie Rade.

V súlade s plánom kontrol schengenských štátov vypracovaným Stálym výborom pre Schengenské hodnotenia v roku 2010 sa vykonala vo februári kontrola uplatňovania Schengenského acquis v oblasti ochrany osobných údajov v Rakúsku, Taliansku a Grécku.

Zistenia a odporúčania z kontrol sformulované v hodnotiacich správach odhalili rezervy pri praktickom uplatňovaní Schengenského dohovoru, v prípade Rakúska to bola finančná a personálna nezávislosť národnej dozornej autority na ochranu osobných údajov. Uvedeným problémom sa zrejme bude zaoberať aj Súdny dvor Európskej únie. Záverečné hodnotiace správy boli predložené pracovnej skupine pre SIS/SIRENE a na schválenie Rade EÚ.

4.4.7. Aktivity na národnej úrovni

Činnosti, ktoré zabezpečoval referát zahraničných vzťahov na národnej úrovni sa odvíjali od úloh (vyššie uvedených) spoločných dozorných orgánov (SDO Europol, SDO Schengen a SDO Customs) ako aj od národného Schengenského akčného plánu na roky 2008/09. Týkali sa konzultácií, kontrol a prieskumov na národnej ústredni Europolu, národnej ústredni Schengenského informačného systému, úradu SIRENE, Colného kriminálneho úradu, konzulárnych oddelení zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v tretích krajinách, Úradu hraničnej a cudzineckej polície a Migračného úradu ministerstva vnútra. Išlo o:

- previerku kvality údajov poskytnutých národnou ústredňou Europolu v súvislosti s kontrolou analytických pracovných súborov vykonanou Spoločným dozorným orgánom v roku 2009 v ústredni Europolu v Haagu,
- konzultácie a prieskumy na úrade SIRENE k uplatňovaniu článkov 97, 98 a 100 Dohovoru o SIS v praxi,
- kontrolu Úradu hraničnej a cudzineckej polície a jeho vysunutých pracovísk (letiská a pozemné hraničné priechody) a Migračného úradu MV SR zameranej na súlad spracúvania osobných údajov so zákonom 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov ako aj osobitných zákonov a príslušných právnych aktov Európskeho spoločenstva a Európskej únie upravujúcich činnosť týchto orgánov,
- kontrolu uplatňovania bezpečnostnej politiky na Colnej správe SR, (v súvislosti s overovaním samo - hodnotiacich dotazníkov o informačnej bezpečnosti),
- konzultácie a súčinnosť pri rekonštrukcii častí internetových stránok Ministerstva vnútra SR a Ministerstva zahraničných vecí SR zameraných na informovanie verejnosti o politike ochrany osobných údajov týmito prevádzkovateľmi a uplatňovanie práv dotknutých osôb,
- kontroly spracovania osobných údajov pri vydávaní schengenských víz na konzulárnych oddeleniach zastupiteľských úradov v tretích krajinách ako aj kontrolu plnenia uložených opatrení na pracoviskách, kde sa kontroly vykonali v rokoch 2008/09.
- spoluprácu s MV SR pri zostavovaní Schengenského akčného plánu (SAP) na rok 2010 a odpočte plnenia úloh za rok 2009.

V roku 2009 bol Úrad požiadaný v zastúpení advokátom z Talianska (štyrikrát) a jedenkrát z Rumunska o výmaz osobných údajov fyzických osôb zo Schengenského informačného systému. Úrad požiadavky postúpil na vybavenie úradu SIRENE.

V roku 2010 boli aktivity referátu zahraničných vzťahov v predmetnej oblasti orientované na nasledujúce konzultačné a kontrolne činnosti:

Schengenský informačný systém - Národná ústredňa SIRENE

- a) Konzultácie a súčinnosť s úradom SIRENE a partnerskými dozornými úradmi EÚ pri uplatňovaní práv dotknutých osôb (občanov tretích krajín nachádzajúcich sa na území iných Schengenských štátov) podľa čl. 109 a 111 a 114 Schengenského dohovoru.
- b) Koordinované kontroly plnenia článku 95 (Európsky zatýkací rozkaz) a článku 99 (pátranie po osobách podliehajúcich zvláštnemu režimu alebo cieľenej kontrole) Schengenského dohovoru v gescii Spoločnej dozornej autority pre Schengen. Kontrola sa zamerala tak na právny rámec a procedurálne postupy vykonávania Európskeho zatykača (zákon č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov) ako aj na praktické činnosti pracovníkov SIRENE (súlady s príručkou SIRENE a interných aktov Ministerstva vnútra SR).
- c) Kontrola bezpečnosti spracúvania údajov v N-SIS v súlade s požiadavkami uvedenými v čl. 118 Schengenského dohovoru a § 15 a § 16 zákona č. 428/2002 Z. z. vo Výpočtovom stredisku Ministerstva vnútra SR.

Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia policajného zboru, pracovisko N-SIS
 Vypracovanie dotazníka za oblasť Ochrana údajov pre misiu Sch-Eval, ktorá bude hodnotiť národnú časť Schengenského informačného systému v roku 2012.

Prezídium Policajného zboru, Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce - Národná ústredňa Europolu

Kontrola prevádzkovateľa zameraná na zabezpečenie kvality a aktuálnosti údajov v nadväznosti na zistenia z kontroly vykonanej spoločným dozorným orgánom pre Europol v ústredí Europolu v marci 2010 v Haagu (v súlade s článkom 8 ods.4 Rozhodnutia Rady 2009/371/SVV o zriadení Európskeho policajného úradu).

Harmonizácia národnej legislatívy s právom EÚ

Súčinnosť s dotknutými rezortmi (Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo spravodlivosti SR a Generálnou prokuratúrou) pri transpozícii ustanovení RR 2008/977/SVV o ochrane osobných údajov pri policajnej a justičnej spolupráci v trestných veciach (plnenie záväzkov SR voči EÚ).

4.4.8. Úlohy vyplývajúce zo Schengenského akčného plánu (SAP)

Centrálnym orgánom zodpovedným za implementáciu a aplikáciu schengenského acquis a schengenských štandardov je Ministerstvo vnútra SR. Orgánom zodpovedným za koordináciu činností ústredných orgánov štátnej správy v oblasti ochrany osobných údajov je Úrad na ochranu osobných údajov SR (ÚOOÚ).

V rámci hodnotiaceho procesu súvisiaceho so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského priestoru bola prvá etapa hodnotenia upriamená na oblasť ochrany osobných údajov. Otázky misie Sch-Eval boli orientované najmä na postavenie a kompetencie Úradu na ochranu osobných údajov SR, ktoré súvisia s príslušnými ustanoveniami v medzinárodných právnych aktoch, ktoré ustanovujú požiadavku úplnej nezávislosti výkonu činností národnej dozornej autority pre ochranu osobných údajov. Hodnotiaca misia skúmala nezávislosť úradu od výkonnej moci najmä v oblasti inštitucionálnej, personálnej, rozpočtovej ako aj primeranosti finančných zdrojov na činnosť Úradu.

Hodnotiaca misia Sch-Eval vo svojej správe z 3. marca 2006 (6898/06) okrem iného konštatovala: „Hoci ÚOOÚ vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov nezávisle, existujú pochybnosti ohľadom nezávislého postavenia úradu. Prostredníctvom Zákona č. 428/2002 Z. z. mali zákonodarcovia v úmysle udeliť Úradu status nezávislého úradu v súlade s medzinárodnými štandardmi a požiadavkami. Avšak, Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovene potvrdil, že udelenie nezávislého postavenia vládnomu orgánu podľa nariadenia s platnosťou zákona, bez toho, aby takéto udelenie bolo založené na ústave Slovenskej republiky a podporované ústavou Slovenskej republiky, vyústi do nezrovnalosti

medzi zákonom a ústavou (PL. US 17/96. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. februára 1998). ÚOOÚ má len obmedzenú rozpočtovú autonómiu, nakoľko Úrad predkladá svoj návrh ako súčasť kapitoly úradu vlády. Čiže, návrh v prvom rade podlieha všeobecným rozpočtovým pravidlám vlády a až potom je predložený parlamentu na zváženie.“

Správu o plnení opatrení zo Schengenského akčného plánu SR na roky 2008 – 2009 za rok 2008 prijala vláda SR uznesením č. 217/2009 na rokovani č. 143/2009 zo dňa 18. 3. 2009, v ktorej je okrem iného uvedené: „Slovenská republika počas schengenských hodnotení v rokoch 2006 a 2007 preukázala, že splnila všetky požiadavky vyplývajúce zo schengenského acquis. V správach o hodnotení jednotlivých oblastí schengenského hodnotenia však bola zároveň vyzvaná pokračovať v ďalšom skvalitňovaní a napredovaní plnenia úloh vyplývajúcich zo schengenského acquis. Na základe skutočnosti, že bude SR opätovne hodnotená v roku 2012 alebo 2013, nemôže poľaviť v implementácii schengenského acquis. Schengenský akčný plán SR a jeho pravidelné vyhodnocovanie patria medzi hlavné nástroje na dosiahnutie uvedeného cieľa.“

Ministerstvo vnútra SR predložilo 25. 2. 2010 do medzirezortného pripomienkovania Správu o plnení opatrení zo Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky na roky 2008 – 2009 za rok 2009 ako iniciatívny materiál súvisiaci so záverečným vyhodnotením splnenia opatrení Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky na roky 2008 – 2009, schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 163 z 12. marca 2008. Predložený materiál pozostáva zo stručného vyhodnotenia plnenia všetkých opatrení k 31. decembru 2009. Opatrenia, ktoré boli k 31. decembru 2008 vyhodnotené ako splnené v „Správe o plnení opatrení zo Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky na roky 2008 – 2009 za rok 2008“ schválenej uznesením vlády Slovenskej republiky č. 217 z 18. marca 2009 už nie sú predmetom vyhodnocovania tohto materiálu.

ÚOOÚ k vyhodnoteniu plnenia SAP za rok 2009 uplatnil zásadnú pripomienku k plneniu opatrenia č. 84 - Zvýšenie počtu pracovných miest o štyri miesta na ÚOOÚ, pretože neboli splnené deklarované záväzky SR v oblasti trvalého finančného zabezpečenia ÚOOÚ.

Rozpočtové prostriedky ÚOOÚ sa od roku 2008 neustále znižujú. Ministerstvo financií SR (ako správca kapitoly „Všeobecná pokladničná správa“, súčasťou ktorej je aj program „0A0 – Ochrana osobných údajov“ – rozpočet ÚOOÚ), napriek námietkam pri návrhu záväzných rozpočtových ukazovateľov pri zostavovaní Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2010, 2011 a 2012 znížilo ÚOOÚ počet štátnozamestnaneckých miest zo 43 na 35, pričom finančné prostriedky boli znížené o 27 percent, z úrovne rozpočtu roku 2008 tak, že vystačia na financovanie miezd pre 35 zamestnancov ÚOOÚ SR len na desať (10) kalendárnych mesiacov v roku 2010 a následne aj na roky 2011 a 2012. Predmetná situácia má priamy negatívny dopad nielen na plnenie úloh SAP (Opatrenia č. 120 a 131) ale aj na reálne plnenie ostatných zákonom stanovených úloh ÚOOÚ. Chýbajúce finančné prostriedky boli na konci roka 2010 riešené rozpočtovým opatrením na úkor kapitálových výdavkov ÚOOÚ.

Ministerstvo financií SR ako správca rozpočtovej kapitoly Všeobecná pokladničná správa, ktorej súčasťou je aj rozpočet ÚOOÚ predložilo Vláde SR na schválenie rozpočet úradu pre 35 zamestnancov na rok 2011 vo výške 684 349,- EUR, ktorý je o 30 percent nižší ako rozpočet Úradu v roku 2009, ktorý bol vo výške 945 828,- EUR. Napriek námietkam ÚOOÚ aj v parlamentnom výbore, Národná rada SR takto navrhnutý rozpočet ÚOOÚ pre rok 2011 schválila. Schválené rozpočtové finančné zdroje vystačia na činnosť ÚOOÚ len na deväť mesiacov roku 2011.

Úrad považuje takto jednostranne realizovaný proces zostavovania ukazovateľov rozpočtu orgánom štátnej správy Ministerstvom financií SR v rozpore s princípom úplnej

nezávislosti národnej dozornej autority, a to v oblasti finančnej a personálnej, s dopadom na organizačnú štruktúru Úradu a v konečnom dôsledku za anulovanie realizovaných opatrení vyplývajúcich z odporúčaní hodnotiacich misii Sch-Eval pre oblasť ochrany osobných údajov v Slovenskej republike.

Predmetná situácia má negatívny dopad na plnenie úloh vyplývajúcich z Lisabonskej zmluvy a ďalších medzinárodných dohovorov, ale aj na plnenie ostatných zákonom stanovených úloh Úradu. Zotrvanie na tomto stave bude mať nepredvídateľné dôsledky aj v súvislosti s periodickým hodnotením ochrany osobných údajov v Slovenskej republike schengenskou hodnotiacou misiou (Sch-Eval) v roku 2012.

4.5. Medzinárodné konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia¹

Každoročnej Medzinárodnej konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia sa okrem splnomocnencov z národných a regionálnych dozorných úradov na ochranu osobných údajov a súkromia rôznych kontinentov, zúčastňujú aj iní experti z tejto oblasti. Je to celosvetová konferencia a má širší záber ako Jarná konferencia európskych splnomocnencov na ochranu osobných údajov.

Úrad sa zúčastnil iba jednej konferencie a to 31. medzinárodnej konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia Madride v novembri 2009. Na tejto konferencii bola prijatá Madridská rezolúcia – k medzinárodným normám týkajúcim sa ochrany osobných údajov a súkromia. Na 32. medzinárodnú konferenciu v Izraeli v októbri 2010 Úrad nemohol vyslať zástupcu z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

4.6. Jarné konferencie európskych dozorných orgánov na ochranu osobných údajov

Zúčastňujú sa ich splnomocnenci na ochranu osobných údajov členských štátov EÚ a Rady Európy. Prítomní sú aj zástupcovia Európskej komisie, EÚ a tretieho piliera, ako aj spoločných dozorných orgánov na ochranu osobných údajov EÚ a Rady Európy. Konferencia sa tradične končí prijatím série významných dokumentov a využíva prácu svojich podskupín, ktoré sú zamerané na konkrétne problémy spoločného záujmu. Napríklad pracovná skupina pre políciu a spravodlivosť pripravuje materiály k otázkam tretieho piliera, so zreteľom na ich prijatie na zasadnutí Európskej konferencie. Jej pracovná skupina medzinárodných workšopov spracovania podaní je fórom pre výmenu informácií a pre zdieľanie skúseností v prípade vybavovania sťažností. V rokoch 2009 a 2010 sa predseda a ďalší zamestnanci Úradu zúčastnili nasledovných konferencií:

- apríl 2009 – Edinburgh. Prijaté dokumenty :
 - Deklarácia o riadení a budúcnosti pre oblasť ochrany osobných údajov v Európe²
 - Rezolúcia o bilaterálnych a multilaterálnych zmluvách uzavretých medzi európskymi štátmi a tretími krajinami v oblasti policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach³

¹ International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners

² Declaration on leadership and the future of data protection in Europe, adopted on 23 April 2009

³ Resolution on bilateral and multilateral agreements between European states and third countries in the area of police and judicicia co-operation in criminal matters, adopted on 23 April 2009

- Budúcnosť workšopov k riešeniu prípadov⁴
- apríl 2010 – Praha. Prijaté dokumenty:
 - Rezolúcia o predpokladanej dohode medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými k normám pre ochranu údajov v oblasti policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach⁵
 - Rezolúcia o budúcom vývoji ochrany osobných údajov a súkromia⁶
 - Rezolúcia o používaní telesných skenerov na účely bezpečnosti letísk⁷
 - Rezolúcia o zriadení spoločných akcií na zvyšovanie povedomia a vzdelávania mladých ľudí na európskej a medzinárodnej úrovni⁸

4.7. Stretnutia splnomocnencov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy

Je to regionálne fórum, kde si pracovníci dozorných úradov na ochranu osobných údajov vymieňajú skúsenosti v oblastiach špecifických pre krajiny strednej a východnej Európy. Konferencie sa zúčastňujú delegácie z krajín: Bulharsko, Chorvátsko, Česko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Macedónsko, Slovensko, Poľsko, Rumunsko.

- máj 2010 – Sopoty

5. Lisabonská zmluva

Lisabonská zmluva, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva, nadobudla platnosť 1. 12. 2009. Podľa Článku 6 Zmluvy o Európskej únii Charta základných práv Európskej únie má rovnakú právnu silu ako zmluvy.

Lisabonskou zmluvou sa zrušila predchádzajúca pilierová štruktúra Európskej únie a vo všetkých politikách únie sa zaviedol nový a komplexný právny základ ochrany osobných údajov.

Podľa článku 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie:

1. Každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú.
2. Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom ustanovia pravidlá, ktoré sa vzťahujú na ochranu fyzických osôb, pokiaľ ide o spracúvanie osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie, ako aj členskými štátmi pri výkone činností, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti práva Únie, a pravidlá, ktoré sa vzťahujú na voľný pohyb takýchto údajov. Dodržiavanie týchto pravidiel podlieha kontrole nezávislých orgánov.

Pravidlami prijatými na základe tohto článku nie sú dotknuté osobitné pravidlá ustanovené v článku 39 Zmluvy o Európskej únii. „Článok 39 - V súlade s článkom 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a odchylné od jeho odseku 2 Rada prijme rozhodnutie

⁴ The future of the case handling workshops, document adopted on 23 April 2009

⁵ Resolution on the envisaged agreement between the European Union and the United States of America on data protection standards in the area of police and judicial co-operation in criminal matters

⁶ Resolution on future development of data protection and privacy

⁷ Resolution on the use of body scanners for airport security purposes

⁸ Resolution on the set up of joint actions of awareness and education of youngsters at a European and international level

ustanovujúce pravidlá, ktoré sa vzťahujú na ochranu fyzických osôb, pokiaľ ide o spracúvanie osobných údajov členskými štátmi pri výkone činností, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto kapitoly, a pravidlá, ktoré sa vzťahujú na voľný pohyb takýchto údajov. Dodržiavanie týchto pravidiel podlieha kontrole nezávislých orgánov.“

Na tomto základe a s ohľadom na Chartu základných práv EÚ sa v oznámení Komisie o Štokholmskom programe a Štokholmskom akčnom pláne zdôraznila potreba komplexného systému ochrany s cieľom posilniť pozíciu EÚ v oblasti ochrany osobných údajov jednotlivcov v súvislosti so všetkými politikami EÚ vrátane presadzovania práva a predchádzania trestnej činnosti.

V prípade, že členský štát pri vykonávaní práva Únie základné práva nedodržiava, Komisia má ako strážca zmlúv vlastnú právomoc, prostredníctvom ktorej sa môže pokúsiť toto porušenie ukončiť, a v prípade potreby môže vec postúpiť Súdnemu dvoru (žaloba o nesplnení povinnosti).

5.1. Analýza vplyvov Lisabonskej zmluvy

Vláda Slovenskej republiky v zmysle plnenia úlohy B.1. z Uznesenia vlády č. 60/2008 z 23. januára 2008 na svojom rokovaní č.101/2008, 18. 6. 2008, v rámci g. bodu programu rokovania vzala na vedomie Analýzu vplyvov Lisabonskej zmluvy na právny poriadok Slovenskej republiky v pôsobnosti jednotlivých rezortov v prípade jej vstupu do platnosti.

Obsahom predmetnej analýzy bol zoznam právnych predpisov (aj s odôvodnením), ktoré v súvislosti so vstupom Lisabonskej zmluvy do platnosti bude potrebné novelizovať. Pre oblasť ochrany osobných údajov podľa tejto analýzy bude nutné novelizovať nasledujúce právne akty:

5.1.1. Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky

Slovenská republika ako jeden z členských štátov Európskej únie bola povinná zosúladiť svoj právny poriadok v oblasti ochrany osobných údajov s právnym poriadkom Európskej únie. Základným dokumentom platným pre oblasť ochrany osobných údajov je Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EC o ochrane jednotlivcov pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe údajov. Podľa čl. 1 ods. 1 cit. smernice sa členské štáty Európskej únie zaväzujú „chrániť základné práva a slobody fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov, najmä ich právo na súkromie.“ Čl. 28 smernice 95/46/EC členskými štátmi Európskej únie ukladá povinnosť zriadiť národnú dozornú autoritu, ktorá „koná pri výkone zverených úloh úplne nezávisle“.

Od 1. januára 2001 pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť Dohovor Rady Európy 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov s dodatkami (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 49/2001Z. z.). Cieľom tohto dohovoru je rozšíriť záruky práv a základných slobôd pre každého, najmä práva na rešpektovanie súkromia vzhľadom na zvyšujúci sa cezhraničný tok osobných údajov, ktoré sú predmetom spracovania.

Od 1. júla 2004 pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť Dodatkový protokol k Dohovoru Rady Európy 108 týkajúci sa orgánov dozoru a cezhraničných tokov údajov (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 20/2005 Z. z.). Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s Dodatkovým protokolom uznesením č. 2136 zo 17. mája 2002 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi. V preambule Dodatkového protokolu sa konštatuje, že len „dozorné orgány vykonávajúce svoje funkcie úplne nezávisle, sú prvkom účinnej ochrany osôb pri spracovaní ich osobných údajov a zabezpečení účinnej ochrany ľudských práv a základných slobôd, najmä práva na súkromie“. Z čl. 1 ods. 3 Dodatkového protokolu

výslovne vyplýva, že „Dozorné orgány vykonávajú svoje funkcie úplne nezávisle“. Z čl. 1 ods. 4 Dodatkového protokolu ďalej vyplýva, že „Proti rozhodnutiam dozorných orgánov, ktoré viedli k sťažnostiam, sa možno odvolať na súdoch“.

Lisabonská zmluva prináša zmenu v tom, že požaduje pre orgány dozoru nad ochranou osobných údajov nezávislosť nielen pri výkone ich funkcií, ale aby boli nezávislé v tom najširšom slova zmysle. Lisabonská zmluva v čl. 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 39 Zmluvy o Európskej únii ukladá členským štátom povinnosť zaručiť, že dodržiavanie pravidiel vzťahujúcich sa na ochranu fyzických osôb, pokiaľ ide o spracúvanie ich osobných údajov, bude podliehať kontrole nezávislého orgánu.

Komisia Európskych spoločenstiev sa už problémom úplnej nezávislosti národnej dozornej autority v minulosti zaoberala napr. „Žaloba podaná 22. Novembra 2007 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolková republika Nemecko (vec C-518/07).“

Súdny dvor (Veľká komora) vo svojom rozsudku z 9. marca 2010 vo veci „Nesplnenie povinnosti členským štátom – Smernica 95/46/EHS – Ochrana fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľný pohyb týchto údajov – Článok 28 ods. 1 – Vnútroštátne dozorné orgány – Nezávislosť – Správny dohľad vykonávaný týmito orgánmi“, vyhovel žalobe Komisii Európskych spoločenstiev. Súdny dvor v rámci svojej analýzy k predmetnému rozsudku konštatoval:

„Záruka nezávislosti vnútroštátnych dozorných orgánov má zabezpečiť účinnosť a spoľahlivosť dohľadu nad dodržiavaním právnych predpisov v oblasti ochrany fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a musí byť vykladaná vo svetle tohto cieľa. Táto záruka nebola vytvorená preto, aby uvedeným orgánom ako takým a ich úradníkom priznala osobitné postavenie, ale bola vytvorená s cieľom posilniť ochranu osôb a subjektov dotknutých ich rozhodnutiami. Z toho vyplýva, že pri vykonávaní svojich úloh musia dozorné orgány konať objektívne a nestranne. Na tento účel musia byť oslobodené od akéhokoľvek vonkajšieho vplyvu, vrátane priameho či nepriameho vplyvu štátu alebo spolkových krajín, a teda nielen od vplyvu kontrolovaných subjektov.“

„Článok 28 ods. 1 druhý pod odsek smernice 95/46 sa má vykladať v tom zmysle, že dozorným orgánom povereným dohľadom nad spracovaním osobných údajov v neverejnom sektore musí byť priznaná nezávislosť, ktorá im umožní vykonávať ich úlohy bez vonkajšieho vplyvu. Táto nezávislosť vylučuje nielen akýkoľvek vplyv zo strany kontrolovaných subjektov, ale aj akýkoľvek príkaz a iný priamy alebo nepriamy vonkajší vplyv, ktorý by mohol spochybníť vykonávanie úloh uvedenými orgánmi, ktoré spočívajú v zabezpečení spravodlivej rovnováhy medzi ochranou základného práva na súkromie a voľným pohybom osobných údajov.“

Orgánom, ktorý v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov, je Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky. Úrad bol zriadený zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov k 1. septembru 2002. Inštitút nezávislého výkonu dozoru nad ochranou osobných údajov predpokladá aj zákon č. 428/2002 Z. z.. Podľa § 33 ods. 2 citovaného zákona „Úrad ako štátny orgán vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov nezávisle a podieľa sa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov.“ Predmetné ustanovenie zákona však nedôsledne transponuje čl. 28 Smernice 95/46/EC a čl. 1 ods. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru RE 108.

Pristúpenie Slovenskej republiky k Lisabonskej zmluve nastoľuje požiadavku kreovania Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky v Ústave Slovenskej republiky. Nezávislosť národnej dozornej autorite sa požaduje priznať v takom rozsahu, ako

má v súčasnosti v Slovenskej republike napríklad Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Verejný ochranca práv alebo Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

5.1.2. Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov

Lisabonská zmluva, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva, nadobudla pre Slovenskú republiku platnosť dňom 1. 12. 2009. Podľa oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky v Zbierke zákonov č. 486/2009 Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s ratifikáciou zmluvy svojim uznesením č. 809 z 10. apríla 2008 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa čl. 7 odsek 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi.

Na zabezpečenie úplnej nezávislosti národnej dozornej autority pre oblasť ochrany osobných údajov Úrad navrhuje zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov a ďalšie zákony, doplniť ustanovenia obsahujúce jednoznačné vyčlenenie Úradu ako nezávislého štátneho orgánu v štruktúre štátnych orgánov, doplniť ustanovenia o správcovstve rozpočtovej kapitoly Úradu, doplniť ustanovenia o platových a ostatných náležitostiach verejných funkcionárov Úradu, doplniť ustanovenia obsahujúce charakteristiku platových tried štátnych zamestnancov Úradu a platové tarify štátnych zamestnancov Úradu.

6. Inšpekčná činnosť a vybavovanie oznámení

6.1. Útvar inšpekcie ochrany osobných údajov

Útvar inšpekcie ochrany osobných údajov uskutočňuje výkon nezávislého dozoru nad ochranou osobných údajov a podieľa sa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov.

Aktivity útvaru inšpekcie sú zamerané najmä na inšpekčnú činnosť ochrany osobných údajov vrátane kontrol informačných systémov u prevádzkovateľov a sprostredkovateľov. Ďalej na prešetrovanie oznámení dotknutých osôb, iných fyzických osôb, ktoré tvrdia, že boli priamo dotknuté vo svojich právach ustanovených zákonom o ochrane osobných údajov a podnetov podaných na úrad právnickými a inými fyzickými osobami.

Útvar inšpekcie sa zároveň podieľa na koordinácii spolupráce s orgánmi Európskej únie, medzinárodnými inštitúciami a úradmi na ochranu osobných údajov v zahraničí.

Výkon odborných činností zabezpečujú inšpektori a odbor prešetrovania oznámení a analýz. Plnenie odborných úloh útvaru inšpekcie v hodnotenom období zabezpečoval vrchný inšpektor, dvaja inšpektori, vedúca odboru prešetrovania oznámení a analýz a deväť odborných pracovníkov; od mája 2010 osem odborných pracovníkov.

Tak ako po minulé roky aj v hodnotenom období útvar inšpekcie, odbor prešetrovania oznámení a analýz, plnil nielen úlohy, ktoré mu boli priebežne pridelené (prešetrovanie oznámení podaných na Úrad oznamovateľmi), ale aj úlohy, ktoré mu vyplynuli z interných plánov práce vypracovaných na roky 2009 a 2010.

Plány činnosti odboru prešetrovania oznámení a analýz zahŕňali pre každého analytika odboru minimálne štyri konania ex offio, dve dlhodobé úlohy, ktoré analytik plnil priebežne, ako aj konkrétne úlohy, ktoré boli analytikovi pridelené vrchným inšpektorom, zamerané na 15 podaní vysvetlení u prevádzkovateľov a účasti minimálne na piatich kontrolách.

Plány pracovnej činnosti inšpektorov boli zamerané najmä na kontroly vopred špecifikovaných cieľových skupín prevádzkovateľov určených vrchným inšpektorom a na analýzu kvality stavu spracúvania osobných údajov v ich informačných systémoch. Pokračovalo sa v plnení úloh, ktoré vyplývajú Úradu zo Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky. Ďalej to boli aktivity týkajúce sa účasti na pracovných stretnutiach orgánov dozoru, stretnutia inšpektorov v Bruseli a stretnutia inšpektorov českého a slovenského úradu v Luhačoviciach.

6.2. Výkon dozoru nad ochranou osobných údajov v číslach

Dotknuté osoby, resp. iné fyzické osoby, ktoré tvrdili, že došlo k porušeniu ich práv a právom chránených záujmov podali v roku 2009 priamo na Úrad 108 oznámení a v roku 2010 121 oznámení. Ďalších 36 oznámení v roku 2009 podali na Úrad iné subjekty, ktoré Úradu oznamovali podozrenie z porušenia zákona o ochrane osobných údajov a v roku 2010 to bolo 35 oznámení. V hodnotenom období teda Úrad súhrnne prešetril 300 oznámení. Na základe rozhodnutia vrchného inšpektora ex offio bolo voči prevádzkovateľom informačných systémov v hodnotenom období začatých ďalších 249 konaní. Celkovo teda útvar inšpekcie v rokoch 2009 a 2010 riešil 549 podnetov.

Z týchto podnetov 339 smerovalo voči subjektom z privátneho sektoru, 103 voči prevádzkovateľom z oblasti verejnej správy, resp. voči iným orgánom verejnej moci, v 58 prípadoch Úrad prešetril podnety, ktoré smerovali voči samospráve, 40 prípadov sa týkalo občianskych združení, nadácií, politických strán, resp. hnutí a štátom uznaných cirkví alebo náboženských spoločností, v 9 prípadoch bola riešená verejnoprávna inštitúcia.

Útvar inšpekcie za súčinnosti odboru prešetrovania oznámení a analýz v hodnotenom období vykonal 232 kontrol a 145 podaní vysvetlení u prevádzkovateľov a sprostredkovateľov informačných systémov. Na odstránenie zistených nedostatkov a na nápravu bolo v súlade s § 46 ods. 1 písm. b) zákona č.428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v platnom znení vydaných 305 opatrení. Právo námietky voči vydaným opatreniam využilo 16 prevádzkovateľov. Námietky boli riešené v druhom stupni, v dvoch prípadoch boli akceptované, v dvoch prípadoch čiastočne akceptované a v ostatných prípadoch boli zamietnuté. Zostávajúcich 289 prevádzkovateľov rešpektovalo názor Úradu ako vo veci rozhodol, čo je viac ako 94 percent.

Právo zverejniť porušenie zákona prevádzkovateľom v súlade s § 48 zákona č. 428/2002 Z. z. uplatnil Úrad v hodnotenom období len v jednom prípade, keď vrchný inšpektor konal voči obci Vlasy. V predmetnom prípade na úradných tabuliach obce Vlasy boli neoprávnené, bez vedomia a súhlasu dotknutých osôb, zverejnené osobné údaje občanov, ktoré poskytli obci Vlasy v súvislosti s ich žiadosťami o sprístupnenie informácií podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

V roku 2009 Úrad uložil devätnásť pokút v úhrnnej výške 27 446, 19 eur. Sankcie sa pohybovali spravidla na dolnej hranici možnej sadzby. V roku 2010 Úrad uložil dvadsaťjeden pokút v úhrnnej výške 60 578 eur. Za hodnotené obdobie Úrad teda uložil štyridsať pokút (čo je o sto percent viac ako v rokoch 2007-2008) v úhrnnej výške 88 024, 19 eur. Z toho dvadsaťdva pokút bolo včas uhradených, v deviatich prípadoch bol voči rozhodnutiu o pokute podaný rozklad a desať pokút je vymáhaných exekučne.

Útvar inšpekcie z 264 oznámení podaných na Úrad v rokoch 2009 a 2010 dotknutými osobami vo veci podozrenia z porušenia práv dotknutých osôb, resp. inými osobami, ktoré tvrdili, že došlo k porušeniu ich práv, ukončil 228 prípadov. Z toho bolo 181 oznámení vybavených v základnej zákonnej lehote do 60 dní (§ 45 ods. 12 prvá veta zákona č. 428/2002 Z. z.), čo činí cca 69 percent. Dlhšie prešetrovanie ostatných vybavovaných oznámení bolo spôsobené najmä nutnou konzultáciou predmetnej veci s inými orgánmi, nevyhnutným výkonom kontroly informačného systému u prevádzkovateľa, náročnejším získavaním dôkazového materiálu alebo požiadavkou na poskytnutie súčinnosti zo strany samotného oznamovateľa. Z 288 vybavených oznámení bolo 113 podaní vyhodnotených ako neopodstatnených.

Oznamovateľ má právo v zákonnej tridsaťdňovej lehote podať na Úrad voči výsledku o prešetrení oznámenia opakované oznámenie. Z 288 oznamovateľov, ktorých oznámenia boli v hodnotenom období Úradom vybavené, podali voči týmto vybaveným oznámeniam na Úrad opakované oznámenia dvanásť oznamovateľov. V jedenástich prípadoch Úrad opakované oznámenia v súlade so zákonom odložil, nakoľko neobsahovali nové skutočnosti, jedno opakované oznámenie preskúmal vrchný inšpektor úradu a riešil ho vydaním vysvetľujúceho stanoviska. Zostávajúcich 276 oznamovateľov, ktorých podania boli Úradom vybavené, rešpektovalo názor Úradu ako vo veci rozhodol, čo je viac ako 95 percent.

V prípadoch, v ktorých ide o podozrenie zo spáchania trestného činu, Úrad podáva návrh orgánom činným v trestnom konaní na začatie trestného stíhania. Útvar inšpekcie v rokoch 2009 a 2010 inicioval štyri oznámenia orgánom činným v trestnom konaní.

Prehľad údajov je uvedený v tabuľke č.2.

Tabuľka č.2:

Útvar inšpekcie – Odbor prešetrovania oznámení a analýz 2009-2010

Názov činnosti	2009	2010	2009-10 spolu
Prešetrovanie oznámení od fyzických osôb	108	121	229
Prešetrovanie podnetov od iných subjektov	36	35	71
Konanie ex offo – konania začaté na základe rozhodnutia Úradu z rôznych podnetov	128	121	249
Preverenie stavu dodržiavania administratívnych postupov u prevádzkovateľov a sprostredkovateľov	72	73	145
Kontroly informačných systémov prevádzkovateľov a sprostredkovateľov	107	125	232
Vydanie opatrení na odstránenie nedostatkov	161	144	305
Správne konania k vydaniu rozhodnutia o uložení sankcie	19	21	40
Uloženie pokút	19 vo výške 27.446,19 €	21 vo výške 60.578 €	88.024 €

6.3. Celoslovenské kontrolné akcie Úradu

6.3.1. Kontrola spracúvania osobných údajov u poskytovateľoch satelitnej a káblovej televízie.

Na základe rozhodnutia vrchného inšpektora boli v roku 2010 vykonané kontroly spracúvania osobných údajov u troch vybraných prevádzkovateľov poskytujúcich služby satelitnej a káblovej televízie, počas ktorých boli zistené viaceré porušenia zákona č. 428/2002 Z. z. Prevažne išlo o absenciu evidencie informačných systémov, resp. vedenie neúplnej evidencie informačných systémov, získavanie osobných údajov kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosič informácií bez právneho podkladu, nekonkrétne a všeobecné poučenia oprávnených osôb o právach, povinnostiach ustanovených zákonom č. 428/2002 Z. z. a zodpovednosti za ich porušenie.

U jedného z kontrolovaných prevádzkovateľov bolo zistené že v rozpore s § 7 ods. 3 a 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. sa v osobných spisoch zamestnancov nachádza „Prehlásenie o súhlase zamestnanca“ so spracúvaním osobných údajov v súvislosti s jeho pracovným pomerom. Oproti tomu chýbalo poskytnutie informácií dotknutej osobe od prevádzkovateľa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. najmä o účele spracúvania osobných údajov, poučenie o dobrovoľnosti alebo povinnosti poskytnúť požadované osobné údaje. Ak sa dotknutá osoba sama rozhoduje poskytnúť svoje osobné údaje, prevádzkovateľ jej oznámi, na základe akého právneho podkladu mieni spracúvať jej osobné údaje. Ak dotknutej osobe povinnosť poskytnúť osobné údaje vyplýva z osobitného zákona, prevádzkovateľ oznámi dotknutej osobe zákon, ktorý jej túto povinnosť ukladá a upovedomí ju o následkoch odmietnutia tejto povinnosti. Ak sa predpokladá alebo je zrejmé, že osobné údaje sa poskytnú tretím stranám, tak prevádzkovateľ dotknutej osobe oznámi okruh príjemcov. Ak sa predpokladá alebo je zrejmé, že budú osobné údaje sprístupnené tretím krajinám a uskutoční sa prenos osobných údajov do týchto krajín, prevádzkovateľ tak isto poučí o existencii práv dotknutú osobu.

Kontrolou Všeobecných obchodných podmienok (ďalej len „VOP“) bolo zistené, že prevádzkovateľ v žiadosti o registráciu, ktorá bola zverejnená aj na jeho webovom sídle vyžadoval a získaval od dotknutých osôb údaje nad rámec, ktorý mu umožňoval § 55 ods. 1 písm. b) a § 57 ods. 2 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

U tohto a aj ďalších kontrolovaných prevádzkovateľov bolo kontrolou zmlúv na poskytovanie služby (ktorých súčasťou boli VOP) zistené, že užívateľ (podpisom zmluvy) dával distribútorovi a príslušnému prevádzkovateľovi, v zmysle ustanovení príslušného zákona o ochrane osobných údajov, výslovný súhlas na spracúvanie osobných údajov v súvislosti s plnením predmetu tejto zmluvy.

V týchto prípadoch bol súhlas na spracúvanie osobných údajov vyžadovaný v rozpore s § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko ak spracúvanie osobných údajov je nevyhnuté na plnenie zmluvy, v ktorej vystupuje dotknutá osoba ako jedna zo zmluvných strán, je možné osobné údaje spracúvať bez súhlasu.

Prevádzkovateľ je však povinný dotknutým osobám, od ktorých mieni získať osobné údaje, bez vyzvania poskytnúť a vopred oznámiť informácie podľa § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., čo tieto zmluvy a VOP neobsahovali napriek tomu, že túto povinnosť

ukladá prevádzkovateľovi aj § 57 ods. 5 zákona č. 610/2003 Z. z. Okrem toho bolo zistené, že prevádzkovateľ takto získaval osobné údaje dotknutých osôb, okrem poskytnutia služby, aj na marketingové účely.

6.3.2. Rezort zdravotníctva

Na základe skúseností z uplynulých rokov, kedy útvar inšpekcie riešil viacero oznámení dotknutých osôb, ktoré smerovali voči prevádzkovateľom z radov poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, vrchný inšpektor zaradil do plánu úloh na roky 2009 a 2010 aj celoslovenské kontrolné akcie zamerané na rezort zdravotníctva.

V uvedenom období útvar inšpekcie v rámci výkonu dozoru uskutočnil rad kontrol z vlastnej iniciatívy s cieľom celoplošne preveriť, či prevádzkovatelia v rezorte zdravotníctva dodržiavajú ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. pri spracúvaní osobných údajov dotknutých osôb, t.j. pacientov.

V sledovanom období sa uskutočnilo 30 kontrol v 27 mestách Slovenska u 30 prevádzkovateľov z radov štátnych aj neštátnych zdravotníckych zariadení, ustanovených zákonom č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dozorná činnosť bola zameraná na spracúvanie osobných údajov gynekologicko-pôrodnými klinikami a oddeleniami nemocníc a kúpeľnými zariadeniami.

6.3.3. Pôrodnice

V minulých rokoch útvar inšpekcie riešil rad oznámení, týkajúcich sa úniku kontaktných osobných údajov rodinných príslušníkov z gynekologicko-pôrodných kliník a oddelení nemocníc (telefónne čísla otcov novorodencov). V roku 2010 boli vykonané kontroly u 24 vybraných prevádzkovateľov spomedzi 56 existujúcich v celej SR. Kontrolná činnosť sa realizovala v 22 mestách Slovenska tak, aby boli zastúpené všetky kraje v SR.

Prevádzkovatelia zvyčajne spracúvajú osobné údaje v niekoľkých informačných systémoch: o svojich zamestnancoch, o pacientoch, kde sú spracúvané osobné údaje ich rodinných príslušníkov, údaje zaznamenané z monitorovania verejne prístupného priestoru kamerami, o čitateľoch knižnice, kde okrem osobných údajov zamestnancov sa spracúvajú osobné údaje externých čitateľov.

Útvar inšpekcie sa pri výkone kontrol informačných systémov o pacientoch zamerával najmä na zoznam získavaných osobných údajov blízkych osôb rodičiek. Preveroval aplikácie organizačných, technických a personálnych opatrení na ochranu osobných údajov pred ich neoprávneným sprístupnením tak, že sa zamerával na rozsah oprávnení a rozsah povolených činností jednotlivých oprávnených osôb, rozsah ich zodpovednosti, existenciu/neexistenciu možnosti identifikácie a autentizácie oprávnených osôb pri prístupe do informačného

systému, ako aj na výkon kontrolných činností zameraných na dodržiavanie bezpečnosti informačného systému zo strany prevádzkovateľov.

Kontrolami sa zistilo, že v informačných systémoch o pacientoch sa spracúvajú osobné údaje blízkych osôb akým je manžel, príp. rodičia v rozsahu meno, priezvisko, adresa, resp. meno, priezvisko a telefonický kontakt. Právny dôvod vyplýva z ustanovenia § 41 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, ktoré ukladá poskytovateľom zdravotnej starostlivosti povinnosť bezodkladne oznámiť úmrtie dotknutej osoby v zdravotníckom zariadení jej blízkym osobám. Vzhľadom na tento účel spracúvania osobných údajov Úrad vyhodnotil uvedený rozsah osobných údajov za zodpovedajúci účelu spracúvania podľa § 6 ods. 1 písm. d) cit. zákona.

Úrad následne preveroval ochranu spracúvaných osobných údajov podľa ustanovenia § 15 ods. 2 písm. a) v nadväznosti na § 16 zákona o ochrane osobných údajov, nakoľko informačné systémy o pacientoch boli prevádzkované v sieti s prístupom na verejnú počítačovú sieť. Úrad preveroval možnosť úniku osobných údajov o blízkych osobách z informačných systémov o pacientoch a preveroval aj práva prístupu jednotlivých oprávnených osôb v zmysle § 16 ods. 6 písm. b) a c) zákona č. 428/2002 Z. z, ako aj ich poučenia podľa § 17. V tejto oblasti všetky kontrolované subjekty prijali opatrenia na ochranu osobných údajov, a teda sa preverovala primeranosť týchto opatrení.

Viacere kontrolované subjekty neprijali primerané opatrenia na ochranu osobných údajov v zmysle § 16 ods. 6 písm. d) a e) zákona č. 428/2002 Z. z. Najčastejšie pochybenia sa vyskytli pri prevádzkovaní kamerových systémov. Týkali sa absencie vedenia evidencie o informačnom systéme v zmysle § 29 ods. 1 cit. zákona, resp. absencie smernice na ochranu osobných údajov podľa § 16 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.

6.3.4. Kúpeľné zariadenia

V rokoch 2009 a 2010 útvar inšpekcie zrealizoval výkon dozoru uskutočnením hĺbkových kontrol šiestich prevádzkovateľov – poskytovateľov kúpeľnej starostlivosti.

Poskytovatelia kúpeľnej starostlivosti spracúvajú osobné údaje o kúpeľných hosťoch v dvoch informačných systémoch, a to v informačnom systéme zameranom na spracúvanie osobných údajov pacientov a v informačnom systéme o ubytovaných hosťoch.

Účel spracúvania osobných údajov v informačnom systéme o pacientoch, ako aj zoznam osobných údajov, ktoré sú prevádzkovatelia tohto typu oprávnení spracúvať, ustanovuje osobitný zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prevádzkovatelia dôsledne postupujú podľa tohto osobitného zákona, a teda dodržiavajú ustanovenie § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z., t. j. spracúvajú len také osobné údaje, ktoré svojim rozsahom a obsahom zodpovedajú účelu ich spracúvania.

Preto sa útvar inšpekcie pri kontrole informačných systémov o pacientoch zameral najmä na preverovanie bezpečnosti spracúvaných osobných údajov, t. j. na dodržiavanie ustanovení § 15 ods. 1, § 15 ods. 2 písm. a) a písm. b) v nadväznosti na § 16, ako aj § 17 zákona č. 428/2002 Z. z. Z vybraných šiestich prevádzkovateľov sa zistilo u troch, že dôsledne nezabezpečili vypracovanie bezpečnostného projektu, a teda nemali ani z neho vyplývajúce smernice na ochranu osobných údajov aplikované v praxi.

Účel spracúvania osobných údajov v informačnom systéme o ubytovaných hosťoch, ako aj zoznam osobných údajov, ustanovuje tiež osobitný zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona prevádzkovatelia poskytujúci ubytovanie môžu vo svojom informačnom systéme spracúvať meno, priezvisko, adresu bydliska, číslo občianskeho preukazu alebo číslo pasu.

Preto boli kontroly zamerané na preverovanie dodržiavania ustanovení § 6 ods. 1 písm. c) až písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z., určujúce zásady spracúvania osobných údajov, nakoľko tieto ustanovenia sú povinní dodržiavať všetci prevádzkovatelia.

Útvar inšpekcie na základe kontrol zistil, že najčastejším pochybením bolo spracúvanie osobných údajov v rozpore s § 6 ods. písm. i) v nadväznosti na § 8 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. a § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z., pretože kontrolovaní prevádzkovatelia v tomto informačnom systéme spracúvali aj osobné údaje ako rodné číslo, pohlavie, rodinný stav, telefónne číslo, sociálny štatút a zdravotná indikácia.

Ďalej bolo zistené, že zo šiestich kontrolovaných prevádzkovateľov, štyria spracúvali osobné údaje získané na základe monitorovania verejne prístupného priestoru kamerovým systémom. Kamerové systémy boli umiestnené vo vestibuloch resp. vstupných halách kúpeľných domov. Tieto informačné systémy spôsobom spracúvania osobných údajov zodpovedali podmienkam vymedzeným v ustanovení § 15 ods. 2 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., t. j. boli v nich spracúvané osobitné kategórie osobných údajov, ktoré boli zaznamenávané na personálnom počítači bez prístupu na verejnú počítačovú sieť. Prevádzkovatelia v súlade s § 10 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z. označili vstupné priestory svojich objektov ako monitorované.

K porušeniu zákona č. 428/2002 Z. z. došlo u dvoch prevádzkovateľov, pretože nepostupovali podľa § 15 ods. 2 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko nemali vypracované bezpečnostné smernice na ochranu osobných údajov spracúvaných v tomto type informačného systému a náležite nepoučili oprávnené osoby podľa § 17 cit. zákona, ktoré vykonávali spracovateľské operácie s takto získanými osobnými údajmi.

Nakoľko konania v rezorte zdravotníctva mali preventívny charakter, Úrad opatreniami uložil prevádzkovateľom odstrániť zistené nedostatky a nepristúpil k udeleniu sankcií.

6.3.5. Kontroly u prevádzkovateľov, ktorých predmetom činnosti sú geodetické a kartografické služby

V roku 2010 boli vykonané kontroly spracúvania osobných údajov u piatich prevádzkovateľov, ktorých predmetom činnosti sú geodetické a kartografické služby.

U všetkých kontrolovaných prevádzkovateľov boli zistené porušenia zákona č. 428/2002 Z. z., ktoré sa týkali najmä nedostatkov pri získavaní osobných údajov zamestnancov kopírovaním úradných dokladov v rozpore s § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z., ďalej pri vyžadovaní súhlasu na spracúvanie osobných údajov nevyhnutných na uzatvorenie zmluvy v rozpore s § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., tiež neposkytovaním dostatočných informácií pri získavaní osobných údajov od dotknutých osôb podľa § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., nedostatočného poučenia oprávnených osôb prevádzkovateľa v rozpore s § 17 zákona č. 428/2002 Z. z., nezdokumentovania prijatých

technických, personálnych a organizačných opatrení vo forme bezpečnostného projektu, čím bol porušený § 15 ods. 1 a ods. 2 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z. a neúplnej evidencie informačných systémov v rozpore s § 30 zákona č. 428/2002 Z. z.

6.3.6. Spracúvanie biometrických údajov na účely kontroly vstupu do objektov a evidencie dochádzky.

V rokoch 2009 a 2010 boli do plánu práce útvaru inšpekcie zaradené kontroly zamerané na prevádzkovateľov, ktorí využívajú odtlačky prstov zamestnancov na účely kontroly vstupu do objektov a evidencie dochádzky aj do takých objektov, ktoré nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 9 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

Vykonaných bolo šesť kontrol a v piatich prípadoch bolo zistené, že prevádzkovatelia spracúvali biometrické údaje – odtlačky prstov zamestnancov na účely kontroly dochádzky do zamestnania, čo Úrad vyhodnotil ako neprimerané spracúvanie osobných údajov vo vzťahu k rozsahu a účelu ich spracúvania.

Na základe vypracovaných protokolov o kontrole boli prevádzkovateľom podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. vydané opatrenia z dôvodu porušenia § 8 ods. 4, § 16 ods. 1, § 29 a § 30 zákona č. 428/2002 Z. z. Prevádzkovateľom bolo uložené, bezodkladne po nadobudnutí právoplatnosti tohto opatrenia, skončiť spracúvanie biometrických údajov – odtlačkov prstov dotknutých osôb v informačnom systéme, kontroly dochádzky a vstupu do priestorov prevádzkovateľa.

Jeden z kontrolovaných prevádzkovateľov voči vydanému opatreniu podal námietky, v ktorých uvádzal najmä že:

„Zákon č. 428/2002 Z. z. v § 4 ods. 1 písm. n) bližšie špecifikuje, čo sa rozumie pod pojmom biometrický údaj (biometrickým údajom je osobný údaj fyzickej osoby, na základe ktorého je jednoznačne a nezameniteľne určiteľná, napr. odtlačok prsta, odtlačok dlane, analýza deoxyribonukleovej kyseliny, profil deoxyribonukleovej kyseliny). V zákone však už nie je explicitne uvedené, čo sa rozumie pod pojmom odtlačok prsta fyzickej osoby. Predkladateľ námietky má za to, že pri definovaní pojmu sa musí vychádzať zo všeobecnej definície z kriminalistickej praxe, kde sa pod odtlačkom prsta rozumie obraz papilárnych línií prsta vrátane charakteristických zmien (markant) zaznamenaných na vhodnom nosiči a určený pre ďalšie použitie. Pri odtlačkoch prstov uschovávaných týmto spôsobom je nespochybniteľné, že ide o biometrický údaj fyzickej osoby. V tomto prípade je povinnosť prevádzkovateľa postupovať obligatórne podľa § 8 ods.4 prípadne podľa § 9 ods. 3 predmetného zákona“.

Prevádzkovateľ v námietkach ďalej uviedol, že, „Systém na kontrolu dochádzky, ktorý v súčasnej dobe využíva, v žiadnom prípade nepoužíva a neuchováva „úplné biometrické údaje“ teda odtlačky prstov zamestnancov v zmysle definície podľa § 4 ods. 1 písm. n) zákona č. 428/2002 Z. z. Systém na kontrolu dochádzky do zamestnania len vytvorí šablónu, ktorá je redukciou úplného odtlačku prsta, ktorá je následné „hashovaním“ uložená v systéme a následne táto získaná šablóna slúži na identifikáciu pri príchode do zamestnania konkrétneho zamestnanca. Systém dostatočným spôsobom zaručuje uchovanie anonymity fyzickej osoby – zamestnanca. Hashovaním dôjde k vytvoreniu číselného kódu, ktorého spätná rekonštrukcia na biometrický údaj – odtlačok prsta nie je možná. Dochádzkový systém, ktorý

predkladateľ námietky používa, nesníma zamestnancom biometrické údaje a teda k identifikácii takýmto spôsobom nedochádza.

Prevádzkovateľ teda v námietkach polemizoval o pojme odtlačok prsta fyzickej osoby a tvrdil, že o biometrický údaj fyzickej osoby ide len pri spracúvaní obrazu odtlačku prsta.

V prvom rade je nepochybniteľné, že prevádzkovateľ musel získať odtlačok prsta konkrétnej fyzickej (dotknutej) osoby, aby vytvoril biometrickú šablónu, ktorú ďalej používa na identifikáciu osoby, tzn., že získal (spracúva) biometrický údaj dotknutej osoby – odtlačok jej prsta.

Na základe získaného odtlačku prsta dotknutej osoby (biometrického údaja) pri tzv. zápise, biometrický systém vyberie z biometrických dát špecifické rysy pre jednotlivca a vytvorí biometrickú šablónu – číselný kód priradený ku konkrétnej osobe, ktorý sa uchováva.

Fakt, že dôjde hashovaním k vytvoreniu číselného kódu, ktorého spätná rekonštrukcia na biometrický údaj – odtlačok prsta – nie je možná, nie je z pohľadu zákona relevantný. Hashovaním získaných údajov zo snímača odtlačkov prstov dôjde len k zmene formy, v ktorej sú tieto údaje uložené v systéme. Pri priložení prsta k snímaču dôjde k identifikácii osoby, ktorej prst bol nasnímaný, pretože systém ju jednoznačne identifikuje, či už na účely identifikácie pri vstupe alebo na účely dochádzky. Taktiež každý hashovaný údaj (dátový súbor) odtlačku prsta fyzickej osoby (zamestnanca prevádzkovateľa) je v systéme previazaný s ostatnými osobnými údajmi spracúvanými v informačnom systéme o tejto fyzickej osobe (kvôli dochádzke zamestnanca alebo identifikácie pri jeho vstupe), preto nie je správne tvrdenie prevádzkovateľa, že „systém dostatočným spôsobom zaručuje uchovanie anonymity fyzickej osoby“.

To, že sa biometrické dáta (odtlačky prsta) nespracúvajú vo forme obrazu, ale vo forme šablóny (hashované údaje), z ktorej nemôže byť prevedená rekonštrukcia hrubých (pôvodných) dát, nie je z pohľadu definície biometrického údaja podľa § 4 ods. 1 písm. n) zákona č. 428/2002 Z. z. relevantné, pretože v zmysle definície je fyzická osoba, ktorá poskytla svoj biometrický údaj do systému jednoznačne určiteľná, bez ohľadu na to, v akej forme je jej údaj (odtlačok prsta) uložený v systéme (dátový súbor s hashovaným údajom), pretože systém na základe porovnania uloženej šablóny (hashovaných údajov) s hashovaným údajom priloženého prsta fyzickú osobu určí (identifikuje). A tiež, v rámci tohto procesu nie je podstatné, či systém uchová scan odtlačku prsta (prítomnosť hrubých údajov v systéme) pri verifikácii v dočasnom priestore vloženého systému a po extrahovaní šablóny znakov sa vymaže a prekryje, pretože biometrický údaj (hashované údaje o odtlačku prsta) sa v systéme už nachádza.

Podstatné nie je to, či prevádzkovateľ po vytvorení biometrickej šablóny odtlačky prstov zlikviduje alebo ďalej uchováva (nemožno vylúčiť zlyhanie systému a potreby obnoviť biometrické šablóny, čo opäť bez „originálnych“ odtlačkov nie je možné).

Podstatné je, že prevádzkovateľ na účely kontroly vstupu do objektu získa (t. j. spracúva – § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z.) odtlačok prsta – biometrický údaj konkrétnej fyzickej osoby. V tomto prípade bezpochyby dochádza k spracúvaniu biometrických údajov.

Prevádzkovateľ ďalej v námietkach tvrdil, že „O zavedení nového spôsobu dochádzky boli dotknuté osoby – zamestnanci vopred informovaní a zároveň udelili súhlas na spracovanie ich osobných údajov na účely dochádzky a prístupov zamestnancov do vyhradených priestorov zamestnávateľa. Súhlas je uložený v osobnom spise zamestnanca“.

Vzhľadom k tomu, že žiadny osobitný zákon tomuto prevádzkovateľovi neumožňuje spracúvať biometrické údaje v zmysle § 8 ods. 4 zákona č. 428/2002 Z. z., je prípadný súhlas dotknutých osôb k spracúvaniu biometrických údajov právne irelevantný.

Prevádzkovateľ tiež nepreukázal, že objekt, ktorý mal takýmto kontrolným systémom zabezpečený, je možno považovať za citlivý osobitne chránený objekt, vyhradený priestor alebo technické zariadenia s vysokou mierou rizika, tak ako to predpokladá ustanovenie § 9 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

Medzi základné povinnosti prevádzkovateľa patrí zabezpečiť, aby sa spracúvali len také osobné údaje, ktoré svojim rozsahom a obsahom zodpovedajú účelu spracúvania a sú nevyhnutné na jeho dosiahnutie. Účel – kontrola dochádzky a vstupov, predchádzanie porušovaniu pracovnej disciplíny sa dá dosiahnuť iným vhodným spôsobom, ktorý nevyužíva osobitné kategórie osobných údajov, a ktorý nezasahuje do základných ľudských práv a slobôd získavaním biometrických údajov – odtlačkov prstov. Navyše prevádzkovateľ takýmto spôsobom vlastne riešil pracovnú disciplínu svojich zamestnancov, ktorí, ako priznal, sa pri autentizácii dochádzky správajú nepoctivo. Potvrdil tak, že skutočným dôvodom využívania tohto systému je účel, ktorý sa dá dosiahnuť aj iným vhodným prostriedkom, ako je napr. kamerový systém, pohovor so zamestnancami alebo iné opatrenia vyplývajúce zo Zákonníka práce a pod.

6.3.7. Kontroly spracúvania osobných údajov u prevádzkovateľov, ktorí poskytujú „Zákaznícke karty“

V roku 2010 boli vykonané kontroly spracúvania osobných údajov u dvoch prevádzkovateľov, ktorí používajú tzv. „zákaznícke karty“.

Nedostatky boli zistené najmä v súvislosti s poverením zodpovednej osoby poverenej výkonom dohľadu nad spracúvaním osobných údajov, v nedostatočne vedenej evidencii informačných systémov, v nedostatočne zdokumentovaných a prijatých technických, organizačných a personálnych opatreniach podľa § 16 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z. Ďalej to bolo vyžadovanie súhlasu na spracúvanie osobných údajov od dotknutých osôb na prihláške k zákazníckej karte, čo je v rozpore s § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., získavanie osobných údajov na rôzne účely (marketing) v rozpore s § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z., tiež monitorovanie priestorov prístupných verejnosti, ktoré neboli zreteľne označené ako monitorované, čím bol porušený § 10 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z., neposkytnutie úplných informácií v rozsahu uvedenom v § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. dotknutým osobám pri získavaní ich osobných údajov, ako aj získavanie kópií úradných dokladov od zákazníkov a zamestnancov v rozpore s § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.

6.3.8. Kontroly spracúvania osobných údajov u prevádzkovateľov zaoberajúcich sa vydavateľskou činnosťou

V roku 2010 bolo vykonaných päť kontrol spracúvania osobných údajov u vybraných prevádzkovateľov zaoberajúcich sa vydavateľskou činnosťou, ktorí spracúvajú osobné údaje autorov a zamestnancov.

Nedostatky boli zistené u všetkých kontrolovaných prevádzkovateľov. Išlo najmä o nekonkrétne a všeobecné poučenia oprávnených osôb o právach a povinnostiach ustanovených zákonom č. 428/2002 Z. z., o zodpovednosť za ich porušenie, o neúplne vedenú evidenciu informačných systémov, neúplné bezpečnostné smernice, ktoré neobsahovali všetky náležitosti § 16 ods. 6 písm. d) a zákona č. 428/2002 Z. z., o získavanie kópií úradných dokladov od zamestnancov v rozpore s § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z., o nezískavanie osobných údajov dotknutých osôb na rozdielne účely osobitne (marketing) v rozpore s § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z.

6.3.9. Internetoví predajcovia

V poslednom čase sa zvýšil záujem fyzických osôb o nakupovanie prostredníctvom internetu, s ktorým súvisí aj poskytovanie osobných údajov na účel zmluvného vzťahu medzi predávajúcim a kupujúcim. Z tohto dôvodu boli v roku 2010 do plánu výkonu dozoru zaradené kontroly prevádzkovateľov z radov internetových predajcov. Vybraných bolo šesť prevádzkovateľov v jedenástich mestách v SR tak, aby boli zastúpené všetky slovenské kraje. Kontroly sa uskutočnili u prevádzkovateľov v Bratislave, Komárne, Košiciach, Prešove, Rožňave, Trnave, Nitre, Žiari nad Hronom, Banskej Bystrici, Martine a v Bojniciach.

Cieľom hĺbkových kontrol bolo preverenie dodržiavania ustanovení zákona o ochrane osobných údajov s dôrazom na vedenie evidencie, rozsah získavaných a spracúvaných osobných údajov v jednotlivých informačných systémoch prevádzkovateľov vzhľadom k účelu ich spracúvania, poskytovanie informácií dotknutým osobám pri získavaní ich osobných údajov o všetkých okolnostiach spracúvania ich osobných údajov, bezpečnosť a ochrana osobných údajov, písomné poverenie zodpovednej osoby, ak mal prevádzkovateľ viac ako päť zamestnancov.

Výkonom dozornej činnosti útvar inšpekcie zistil, že 90 percent prevádzkovateľov nezamestnáva taký počet fyzických osôb, aby podľa § 19 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. mali povinnosť písomne poveriť zodpovednú osobu výkonom dohľadu nad ochranou osobných údajov.

K najčastejším pochybeniam pri spracúvaní osobných údajov prevádzkovateľmi z radov internetových predajcov dochádzalo pri uplatňovaní ustanovenia § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. je prevádzkovateľ povinný pri získavaní osobných údajov dotknutú osobu vopred a bez vyzvania informovať o všetkých okolnostiach spracúvania jej osobných údajov, ktoré sú pre dotknutú osobu potrebné s ohľadom na zaručenie jej práv a právom chránených záujmov, najmä právo byť informovaná o podmienkach spracúvania jej osobných údajov. Medzi takéto informácie patrí,

o. i., aj informácia o tom, že v mene prevádzkovateľa spracúva osobné údaje sprostredkovateľ.

Internetoví predajcovia často realizujú doručovanie objednaného tovaru nielen prostredníctvom Slovenskej pošty, ale aj súkromných kuriérskych služieb, ktorým na tento účel – rovnako ako Slovenskej pošte, prevádzkovateľ poskytne osobné údaje dotknutej osoby, aby zabezpečil doručenie objednaného tovaru.

Z § 10 ods. 1 písm. b) cit. zákona vyplýva, že dotknutá osoba musí byť o tejto skutočnosti informovaná. Rovnako pri získavaní osobných údajov musí byť dotknutá osoba informovaná o svojich právach, ktoré sú zakotvené v § 20 zákona č. 428/2002 Z. z., medzi ktoré patrí napr. právo na opravu nesprávnych a neaktuálnych osobných údajov, právo na odpis spracúvaných osobných údajov, právo na informácie o stave spracúvania osobných údajov a ďalšie práva.

Výkonom dozoru u vybraných internetových predajcov sa zistilo, že prevádzkovatelia na svojich internetových stránkach, resp. v obchodných podmienkach uverejnených na týchto stránkach, dostatočne alebo vôbec neinformovali dotknuté osoby o všetkých okolnostiach spracúvania ich osobných údajov. Často tu absentovala informácia o tom, že osobné údaje v mene prevádzkovateľa spracúva sprostredkovateľ a úplne chýbala informácia o právach dotknutej osoby. Prevádzkovatelia teda svojim konaním porušili ustanovenie § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. pri spracúvaní osobných údajov svojich klientov.

Prevádzkovatelia porušovali zákon o ochrane osobných údajov aj tým, že získavali osobné údaje na účel plnenia kúpno-predajnej zmluvy, ktoré zároveň používali aj na marketingové účely. K porušovaniu ustanovenia § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z. dochádzalo tak, že záujemca o nákup tovaru sa musel najskôr zaregistrovať a až potom mohol prehliadať ponuku tovaru a príp. si ho objednať, pričom osobné údaje poskytnuté na účel registrácie sa využívali na marketingové účely. Dotknutá osoba v niektorých prípadoch síce mohla zakliknúť/nezakliknúť súhlas s používaním osobných údajov na marketing, ale bez súhlasu sa v mnohých prípadoch nedalo zaregistrovať a bez registrácie tovar objednať. V niektorých prípadoch bol tento súhlas na web stránke prevádzkovateľa už zakliknutý vopred.

Nakoľko konania mali preventívny charakter, útvár inšpekcie opatreniami uložil prevádzkovateľom odstrániť zistené nedostatky a nepristúpil k udeleniu sankcií.

6.3.10. Personálne agentúry

Na základe plánov dozornej činnosti na roky 2009 a 2010 útvár inšpekcie vykonal 16 kontrol personálnych agentúr, ktorých hlavným zameraním bolo zistiť, ako títo prevádzkovatelia uplatňujú § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. v praxi. Z realizovaných 16 kontrol dve boli vykonané u takých prevádzkovateľov, ktorí poskytujú webový priestor pre uchádzačov o zamestnanie, a teda osobné údaje okrem uchovávania a sprístupňovania iným spôsobom nespracúvajú (napr. poskytovanie možnému zamestnávateľovi).

Okrem uvedeného útvár inšpekcie preveroval: právny dôvod získavania osobných údajov, súlad rozsahu osobných údajov a účelu ich spracúvania, zabezpečovanie správnosti, úplnosti a aktuálnosti spracúvaných osobných údajov, povinnosť likvidácie osobných údajov po skončení účelu ich spracúvania, prijaté technické, organizačné a personálne opatrenia na

ochranu osobných údajov, vrátane opatrení na zníženie rizika ľudského faktora pri spracúvaní osobných údajov poučením oprávnených osôb.

V trinástich prípadoch sa zistilo, že prevádzkovatelia získavali osobné údaje na základe nesprávne určeného právneho dôvodu, ktorým bol súhlas dotknutej osoby podľa § 7 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., namiesto zavedenia predzmluvných opatrení na žiadosť dotknutej osoby podľa § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z.

Vo všetkých týchto trinástich prešetrovaných prípadoch agentúry realizovali predzmluvné opatrenia na žiadosť dotknutej osoby tým, že prevádzkovatelia vyberali zo svojho informačného systému vhodných kandidátov, ktorých ponúkali svojim klientom na voľné pracovné pozície. Na základe takto vymedzeného právneho základu prevádzkovatelia vyžadovali súhlas so spracúvaním osobných údajov na stanovenú dobu dva roky až dobu neurčitú, pričom v niektorých prípadoch v rámci vnútorných smerníc lehotu upravovali na rok, o čom však dotknuté osoby na web stránkach alebo vo všeobecných zmluvných podmienkach neinformovali.

Niektorí prevádzkovatelia nezabezpečili aktualizáciu osobných údajov podľa § 6 ods. 1 písm. f) zákona č. 428/2002 Z. z. a získané osobné údaje dlhodobo uchovávali v automatizovanej aj neautomatizovanej podobe bez toho, aby vedeli preukázať, že dotknutá osoba je stále záujemcom o prácu, a teda že sú osobné údaje stále aktuálne.

Jedinými personálnymi agentúrami, ktoré sú oprávnené získavať osobné údaje dotknutých osôb s ich súhlasom podľa § 7 ods. 1 cit. zákona, sú tie, ktoré poskytujú priestor záujemcom o prácu na svojom serveri na uloženie životopisov a možnosť zamestnávateľom priamo vyhľadávať v takejto databáze umiestnenej na serveri prevádzkovateľa cez internetové rozhranie. Takéto agentúry, na rozdiel od ostatných, nevykonávajú „predvýberové“ konania pre svojich klientov – t. j. zamestnávateľov, a osobné údaje okrem sprístupňovania vo vymedzenej lehote a uchovávaní počas danej lehoty (zvyčajne 3 mesiace) inak nespracúvajú. V uvedených prípadoch sa preverovalo najmä prijatie opatrení na ochranu osobných údajov zodpovedajúce typu osobných údajov a spôsobu ich spracúvania v zmysle § 15 ods. 1 alebo 2 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z. v nadväznosti na § 16.

Vo všetkých šestnástich prípadoch sa zistilo, že prevádzkovatelia pri získavaní osobných údajov nepostupovali v súlade s § 10 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko na internetových stránkach, ktoré zabezpečovali prvý kontakt s dotknutými osobami, tieto neinformovali o ich právach garantovaných im zákonom č. 428/2002 Z. z. v ustanovení § 20. U niekoľkých prevádzkovateľov sa zistila absencia opatrení na ochranu osobných údajov vypracovaných formou bezpečnostného projektu v zmysle § 15 ods. 2 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko títo spracúvali osobné údaje týkajúce sa zdravia dotknutých osôb (handicapovaní záujemcovia o prácu), resp. odhaľujúce ich rasový a etnický pôvod (fotografie).

Úrad na základe kontrol zistil, že dvaja prevádzkovatelia získavali osobné údaje kopírovaním úradných dokladov, a to občianskych preukazov a výpisov z registra trestov. Získavaním osobných údajov kopírovaním úradných dokladov prevádzkovatelia postupovali v rozpore s § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko získanie osobných údajov obsiahnutých na týchto úradných dokladoch ich kopírovaním nebolo nevyhnutné na dosiahnutie účelu, a žiadny osobitný zákon tomuto typu prevádzkovateľa neumožňoval získavať osobné údaje z úradných dokladov ich kopírovaním bez súhlasu dotknutej osoby.

6.3.11. Cestovné kancelárie

V rámci plánu úloh na rok 2009 boli riešené aj cestovné kancelárie. Za účelom zistenia situácie v spracúvaní osobných údajov a dodržiavania ustanovení zákona o ochrane osobných údajov sa útvar inšpekcie zamerlal na päť najvýznamnejších cestovných agentúr. Útvar inšpekcie v tejto súvislosti preveroval: právny základ získavania osobných údajov v zmysle § 7 zákona č. 428/2002 Z. z., rozsah osobných údajov vzhľadom k účelu ich spracúvania podľa § 6 ods. 1 písm. d) cit. zákona, sprostredkovateľské zmluvy a ich náležitosti v zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z., povinnosť likvidácie osobných údajov po skončení účelu ich spracúvania podľa § 13 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., poskytovanie informácií dotknutým osobám pri získavaní osobných údajov o všetkých okolnostiach ich spracúvania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., prijatie technických, organizačných a personálnych opatrení na ochranu osobných údajov podľa § 15 a § 16 cit. zákona, vrátane opatrení na zníženie rizika ľudského faktora pri spracúvaní osobných údajov poučením oprávnených osôb v rozsahu § 17 zákona č. 428/2002 Z. z.

Kontroly preukázali, že štyri z piatich preverovaných cestovných kancelárií zosúlادili spracúvanie osobných údajov s ustanoveniami § 6 ods. 1 písm. d), s § 13 ods. 3 písm. a) a s § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko tieto cestovné kancelárie v informačných systémoch o klientoch – účastníkoch zájazdu, nespracúvali žiadne osobitné kategórie osobných údajov. V súvislosti s dodržiavaním ustanovení § 10 ods. 1 cit. zákona sa u niektorých prevádzkovateľov preukázalo, že nepostupovali v súlade s ustanovením § 10 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko nedostatočne informovali dotknuté osoby o ich právach ustanovených v § 20 zákona o ochrane osobných údajov.

U všetkých piatich prešetrovaných prevádzkovateľov bol správne určený právny základ spracúvania osobných údajov podľa § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. Osobné údaje plnoletých rodinných príslušníkov boli poskytované objednávateľmi zájazdov do informačného systému cestovných kancelárií na základe písomného súhlasu plnoletých účastníkov zájazdu, a teda v súlade s § 7 ods. 5 zákona č. 428/2002 Z. z.

Kontroly preukázali, že všetci prevádzkovatelia získavali osobné údaje dotknutých osôb aj prostredníctvom sprostredkovateľov, ktorých písomné zmluvy boli tiež predmetom kontrol. V dvoch prípadoch sa zistilo, že zmluvy neboli vypracované podľa § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko neurčovali sprostredkovateľom rozsah spracúvaných osobných údajov a podmienky ich spracúvania.

Na základe kontrol sa zistilo, že jedna cestovná kancelária neprijala primerané bezpečnostné opatrenia na ochranu osobných údajov podľa § 15 ods. 2 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z. v nadväznosti na § 16 zákona č. 428/2002 Z. z. Táto cestovná kancelária získavala osobné údaje na základe monitorovania verejne prístupného priestoru kamerovým systémom, avšak v rozpore s § 10 ods. 7, § 13 ods. 7 a § 15 ods. 2 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko verejne prístupný priestor kancelárie nebol označený ako monitorovaný, takto získané záznamy boli uchovávané viac ako 7 dní a prevádzkovateľ nemal vypracované bezpečnostné smernice na ochranu takto získaných osobných údajov v rozsahu § 16 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.

6.3.12. Kontroly v rámci integrovaného záchranného systému.

Útvar inšpekcie v hodnotenom období vykonal aj kontroly zamerané na spracúvanie osobných údajov osôb pri záchranných akciách, zaistenie bezpečnosti ich údajov, manipuláciu s týmito údajmi a poučenie oprávnených osôb, ktoré sa zúčastňujú na záchranných akciách a prichádzajú do styku s osobnými údajmi zachraňovaných osôb.

Možno konštatovať, že vykonanými kontrolami u týchto prevádzkovateľov neboli zistené nedostatky pri spracúvaní osobných údajov a porušovanie zákona č. 428/2002 Z. z. Všetci kontrolovaní prevádzkovatelia pristupujú k plneniu si povinností na úseku ochrany osobných údajov v zmysle zákona č. 428/2002 Z. z. s plnou zodpovednosťou.

6.3.13. Centrá voľného času

Útvar inšpekcie pri výkone dozoru nad ochranou osobných údajov sa v roku 2009 zaoberal aj preverovaním rozsahu a spôsobu spracúvania osobných údajov prevádzkovateľmi – centrami voľného času. Na základe konaní u 8 náhodne vybraných centrál voľného času z celého Slovenska možno konštatovať, že u preverovaných prevádzkovateľov neboli zistené zásadné nedostatky pri dodržiavaní zákona o ochrane osobných údajov.

Základné východiská, na základe ktorých centrá voľného času spracúvajú osobné údaje dotknutých osôb:

- informačný systém personalistika a mzdy – osobné údaje sa spracúvajú na základe pracovnej zmluvy, Zákonníka práce, zákona o výkone práce vo verejnom záujme, daňových zákonov, zákona o sociálnom poistení, zákona o zdravotnom poistení, ...
- informačné systémy, v ktorých sa spracúvajú osobné údaje na základe osobitného zákona, (školského zákona) na účely súvisiace s činnosťou vyplývajúcou zo školského zákona, napr.: výchovno-vzdelávacia činnosť, záujmová činnosť, rekreačná činnosť.

Podľa zistení väčšina preverovaných prevádzkovateľov pri vedení evidencie o informačných systémoch podľa § 29 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. nesprávne viedla o viacerých informačných systémoch len jednu evidenciu (najmä o informačnom systéme Personalistika a mzdy spolu s informačným systémom vedeným na účel evidencie detí a mládeže, ktoré navštevujú záujmové útvary).

Podľa zistení útvaru inšpekcie centrá voľného času spracúvajú o deťoch a mládeži navštevujúcich záujmové útvary väčšinou osobné údaje v rozsahu: meno, priezvisko, dátum narodenia, adresa, škola a trieda, meno, priezvisko a kontakt na rodičov. Prostredníctvom prihlášok na rekreačnú činnosť sa získava aj rodné číslo a pri nástupe detí na rekreáciu rodičia odovzdávajú prehlásenie o zdravotnom stave dieťaťa. Všetky tieto údaje centrá spracúvajú na základe osobitného zákona (§ 11 ods. 7 školského zákona), proti ich rozsahu niet čo namietat'. V uvedených dvoch informačných systémoch sa spracúva odlišný rozsah a v podstate odlišný je aj účel spracúvania osobných údajov, preto Úrad odporučil zaviesť pre každú túto činnosť evidenciu osobitne.

6.3.14. Bezpečnosť spracúvania osobných údajov na webových serveroch

Útvar inšpekcie v rámci preventívnej činnosti a priebežného sledovania stavu ochrany osobných údajov sa v rokoch 2009 a 2010 zamerlal na preskúmanie základného zabezpečenia webových stránok bánk, poisťovní a niektorých zoznamovacích serverov. Analyzované boli webové stránky internetbankingu a používateľských účtov vybraných prevádzkovateľov. Na analýzu boli použité niektoré automatizované softvérové programy slúžiace na analýzu sieťových služieb. Použitá bola aj analýza manuálna. Analýza bola zameraná hlavne na odhaľovanie slabých miest v zabezpečení operačného systému, zabezpečení a konfigurácii webových serverov, použitých metód šifrovania a použitých aplikácií. Analýza bezpečnostných hrozieb webových serverov poskytla prehľad tých zraniteľností a slabín, ktoré je možné jednoducho zistiť aj zo vzdialeného počítačového systému.

Výsledkom analýzy bol zoznam použitých operačných systémov, aplikácií a ich verzií, šifrovacích metód, prípadne objavených zraniteľností. Z analýzy vyplynulo, že niektorí prevádzkovatelia nevenujú dostatočnú pozornosť, resp. podceňujú zabezpečenie webových serverov, prostredníctvom ktorých sa používatelia (klienti) prihlasujú do svojich účtov. Slabiny neboli objavené na webových serveroch internetbankingu. O bezpečnosť týchto serverov sa banky obzvlášť starajú, čo je pochopiteľné z dôvodu, že zneužitím, resp. neoprávneným prístupom do používateľských účtov klientov bánk by mohli vzniknúť klientom, ale aj bankám finančné škody.

Najčastejšie sa vyskytujúcimi zraniteľnosťami boli neaktualizované verzie operačných systémov (napr. Linux, Windows), webových http serverov (napr. Apache, Microsoft IIS), ich aplikačných modulov (napr. PHP), slabých šifrovacích aplikácií a XSS (cross-site scripting). Niektoré z objavených zraniteľností boli kritické, čo znamená, že potenciálny útočník by ich zneužitím mohol získať prístup do systému a tým aj k osobným údajom používateľov.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. za bezpečnosť osobných údajov zodpovedá prevádzkovateľ a sprostredkovateľ tým, že ich chráni pred náhodným ako aj nezákonným poškodením a zničením, náhodnou stratou, zmenou, nedovoleným prístupom a sprístupnením ako aj pred akýmikoľvek inými neprípustnými formami spracúvania. Na tento účel prijme primerané technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce spôsobu spracúvania, pričom berie do úvahy najmä použité technické prostriedky, rozsah možných rizík, ktoré môžu narušiť bezpečnosť alebo funkčnosť informačného systému a dôvernosť a dôležitosť spracúvaných osobných údajov.

Útvar inšpekcie na základe zistených skutočností vykonal u niektorých prevádzkovateľov kontrolu spracúvania osobných údajov zameranú na bezpečnosť spracúvania osobných údajov na webových serveroch a konštatoval, že prevádzkovatelia nezabezpečili ochranu osobných údajov svojich klientov (používateľov) pred nedovoleným prístupom, pretože nevzali do úvahy použiteľné technické prostriedky (napr. dostupné a len bezpečné šifrovacie protokoly, dostupné aktualizácie operačných systémov a aplikácií), rozsah možných rizík, ktoré môžu narušiť bezpečnosť alebo funkčnosť informačného systému (slabé šifrovacie protokoly, o ktorých sú známe bezpečnostné slabiny, neaktualizované aplikácie), dôvernosť a dôležitosť spracúvaných osobných údajov.

Prevádzkovateľom, u ktorých bolo zistené porušenie ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., vydal úrad opatrenie na odstránenie nedostatkov, napr. vypnutie podpory zastaraných šifrovacích protokolov, ktoré sú známe bezpečnostnými rizikami a je ich možné kompromitovať, a ktoré neboli vzhľadom na stav počítačovej techniky bezpečné.

Jeden z prevádzkovateľov k zisteným nedostatkom na svojom webovom serveri uviedol, že aktualizácie aplikácií nevykonával kvôli tomu, že by sa tým mohla obmedziť funkcionálnosť webu pre používateľov (klientov) a tiež preto, že podporoval aj staršie šifrovacie protokoly z dôvodu, že niektorým používateľom by nebolo možné webové stránky používať, ak sa pripájajú prostredníctvom starších webových prehliadačov, v ktorých nie je podpora novších šifrovacích protokolov.

Úrad však takúto argumentáciu neprijal. Stav techniky a informatizácia spoločnosti a povedomia o bezpečnosti medzi obyvateľstvom neustále rastie, a preto vypnutie podpory zastaraných komunikačných protokolov na strane servera by mohlo postihnúť nemožnosťou sa pripojiť k serveru len minimum klientov. Z pohľadu bezpečnosti šifrovacích metód a algoritmov v súčasnosti možno konštatovať, že prakticky neexistuje absolútne bezpečná šifra, ktorá by sa nedala kompromitovať pri použití veľkej výpočtovej kapacity a počas dlhého časového úseku. Prevádzkovateľ sa však musí snažiť čo najviac minimalizovať riziko narušenia bezpečnosti informačného systému a dôvernosti spracúvaných osobných údajov. Podobne to platí aj pri používaní neaktualizovaných aplikácií na verejne prístupných webových serveroch.

V súvislosti s využitím zraniteľnosti verejne dostupných webových serverov prešetril útvar inšpekcie aj prípad, v ktorom počítačový útočník pod prezývkou „Igigi“ koncom roka 2009 kompromitoval niekoľko počítačových databáz prostredníctvom objavených chýb na webových serveroch niekoľkých prevádzkovateľov, resp. ich sprostredkovateľov. Útočník využil na získanie databázových dát najmä útok „SQL injection“, ktorý je založený na využití programátorských chýb vo webových aplikáciách, ktoré umožňujú neautorizovaný prístup do databázy posielaním špeciálne upravených reťazcov do webovej aplikácie. Väčšina prevádzkovateľov, resp. sprostredkovateľov prijala po incidente adekvátne opatrenia na zabezpečenie webových serverov, aby sa podobné incidenty v budúcnosti neopakovali.

6.4. Špeciálne akcie Úradu

6.4.1. Akcie vykonané v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského priestoru.

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich zo Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky na roky 2008 - 2009 úrad preveroval v roku 2009 vybrané zastupiteľské úrady SR v zahraničí, ktorých cieľom bolo zistiť dodržiavanie ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z., postup týkajúci sa vydávania Schengenských víz, ako aj plnenie požiadaviek uvedených v Schengenskom katalógu (odporúčania a najlepšie skúsenosti) pri vydávaní víz. V máji 2009 boli vykonané previerky na konzulárnych oddeleniach zastupiteľských úradov v Dubline a Londýne.

V dňoch 20. októbra - 11. decembra 2009 bola vykonaná previerka na Úrade hraničnej a cudzineckej polície MV SR, oddelení hraničnej kontroly PZ Bratislava Ružinov – Letisko, oddelení koordinácie prevádzky IS ÚHCP, oddelení hraničnej kontroly PZ Vyšné Nemecké, oddelení hraničnej kontroly Letisko Košice, Letisko Poprad a Riaditeľstve hraničnej polície Sobrance.

V dňoch 24. novembra - 22. decembra 2009 bola vykonaná previerka na Migračnom úrade MV SR a v Pobytovom tábore Rohovce, zameraná na spracúvanie osobných údajov – žiadateľov o poskytnutie azylu.

V septembri 2010 bola vykonaná opakovaná previerka u prevádzkovateľa: Ministerstvo vnútra SR – Prezídium Policajného zboru, Úrad medzinárodnej Policajnej spolupráce, Národná ústredňa SIRENE, ktorá bola zameraná na spracúvanie osobných údajov v súvislosti s uplatňovaním článku 95 Schengenského dohovoru na národnej úrovni pri vydávaní a uplatňovaní európskeho zatýkacieho rozkazu.

V októbri 2010 bola vykonaná previerka spracúvania osobných údajov u prevádzkovateľa: Ministerstvo vnútra SR, Sekcia informatiky, telekomunikácií a bezpečnosti, Výpočtové stredisko MV SR Banská Bystrica, ktorá bola zameraná na previerku bezpečnosti spracúvania osobných údajov dotknutých osôb v Národnej časti Schengenského informačného systému.

6.5. Spolupráca útvaru inšpekcie s orgánmi dozoru v zahraničí

6.5.1. Workshop inšpektorov v Bruseli

18. - 19. marca 2010 sa v Bruseli uskutočnil jarný workshop inšpektorov zameraný na viacero tém:

- Zodpovednosť za zverejňovanie osobných údajov na web stránkach,
- Špecializované archívy a slobodný prístup k informáciám,
- Osobné údaje v sektore zdravotníctva,
- Direkt marketing,
- Elektronické cestovné karty vo verejnej doprave,
- Elektronické nástroje na zabezpečenie platenia diaľničných poplatkov.

Inšpektorka Úradu k téme „Osobné údaje v sektore zdravotníctva“ prezentovala skúsenosti útvaru inšpekcie pri riešení oznámení týkajúcich sa zneužitia osobných údajov v oblasti verejného zdravotného poistenia.

6.5.2. Dvojstranné stretnutie českého a slovenského úradu na ochranu osobných údajov

Pracovníci útvaru inšpekcie a ďalší zamestnanci úradu sa zúčastnili stretnutia inšpektorov v dňoch 8. a 9. novembra 2010 v Luhačoviciach, ktoré organizoval český úrad na ochranu osobných údajov. Nosnými témami boli najmä:

- praktické skúsenosti z aplikácie povinností prevádzkovateľov v oblasti zákazníckych kariet,
- poznatky z výkonu dozoru útvaru inšpekcie v oblasti činnosti súkromných bezpečnostných agentúr; mimo iné, s ohľadom na existujúci zákon o súkromných bezpečnostných službách v SR a očakávaný nový zákon v ČR,
- možnosti realizácie spoločne zameraných kontrolných aktivít s ohľadom na aktuálne problémy v oblasti ochrany osobných údajov v roku 2011.

6.6. Prešetrovanie oznámení a podnetov

6.6.1. Zverejnenie menného zoznamu zamestnancov – platiteľov ročného zúčtovania poistného na nástenke

Predmetom oznámenia bolo zverejnenie osobných údajov dotknutých osôb na nástenke – menného zoznamu zamestnancov (zoznam platiteľov ročného zúčtovania poistenia) prevádzkovateľa, ktorých mzda prekročila čiastku 1.868,25 €. Nástenka umiestnená na chodbe prevádzkovateľa bola, podľa vyjadrenia oznamovateľa, dostupná všetkým zamestnancom organizácie a klientom.

Podľa § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z. zverejňovaním osobných údajov je napr. ich uverejnenie alebo vystavenie na verejnosti umiestnením na úradnej tabuli alebo na inom verejne prístupnom mieste. Vzhľadom na cit. ustanovenie zákona č. 428/2002 Z. z. je nástenka na chodbe inštitúcie, kde má prístup ktokoľvek, verejne prístupným miestom.

Spracúvané osobné údaje o dotknutej osobe možno z informačného systému poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť len vtedy, ak osobitný zákon ustanovuje účel poskytovania, sprístupňovania alebo zverejňovania, zoznam osobných údajov, ktoré možno poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť, ako aj tretie strany, ktorým sa osobné údaje poskytujú, prípadne okruh príjemcov, ktorým sa osobné údaje sprístupňujú (§ 7 ods. 3 zákon č. 428/2002 Z. z.).

Osobitným zákonom v oblasti zdravotného poistenia je zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“). Podľa § 19 ods. 10 zákona č. 580/2004 Z. z. je zamestnávateľ, ktorý vykonáva ročné zúčtovanie poistného za zamestnanca, povinný písomne oznámiť ostatným platiteľom poistného za poistenca výšku ich nedoplatku alebo preplatku do konca apríla kalendárneho roka, v ktorom sa ročné zúčtovanie vykonáva.

Osobitný zákon ustanovuje prevádzkovateľovi ako zamestnávateľovi oznamovaciu povinnosť - oznámiť platiteľom výšku preplatku alebo nedoplatku na poistnom. Podľa § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z. je prevádzkovateľ povinný zabezpečiť, aby sa osobné údaje využívali výlučne spôsobom, ktorý zodpovedá účelu ich spracúvania. Táto oznamovacia povinnosť prevádzkovateľa/zamestnávateľa podľa osobitného zákona, a to § 19 ods. 10 zákona č. 580/2004 Z. z., nie je zverejňovaním osobných údajov, nakoľko tento účel možno dosiahnuť iným spôsobom (napr. ústnym/písomným upozornením zamestnanca, doručeným mu osobne).

Kontrolou sa zistilo a preukázalo, že oznámenie o povinnosti podať ročné zúčtovanie zdravotného poistenia zamestnancov, ktorých mzda prekročila čiastku 1868,25 € spolu s ich menným zoznamom obsahujúcim meno a priezvisko spolu s uvedením ich ekonomickej identity (mzda presiahla hore uvedenú čiastku) na nástenku v organizácii vyvesila zodpovedná osoba prevádzkovateľa/zamestnávateľa.

Konanie zodpovednej osoby sa posudzovalo ako nesúlad s ustanovením § 18 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. – porušenie mlčanlivosti. K uvedenému došlo s vedomím a súhlasom prevádzkovateľa, a preto sa uvedený postup kvalifikoval ako rozpor s ustanovením § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 429/2002 Z. z., a tým aj s ustanovením § 7 cit. zákona.

6.6.2. Neoprávnené spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľom poisťného

V posledných rokoch sa Úrad veľmi často zaoberal neoprávneným prepoisťovaním poisťencov. Jedným z takýchto prípadov bolo aj oznámenie dotknutej osoby, v ktorom tvrdila, že ju a celú jej rodinu poisťovacia agentka bez jej vedomia prepoistila do inej zdravotnej poisťovne.

Pri kontrole útvar inšpekcie zistil, že poisťovacia agentka bola oprávnenou osobou istej zdravotnej poisťovne, ktorá s ňou mala uzatvorenú dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, konkrétne dohodu o pracovnej činnosti, na základe ktorej získavala poisťencov verejného zdravotného poistenia pre zdravotnú poisťovňu. Poisťovacia agentka však porušila uzatvorenú dohodu (v ustanovení bodu 4 tejto dohody bolo okrem iného uvedené, že zamestnanec ako oprávnená osoba sa zaväzuje vykonávať dohodnutú prácu **osobne**, zodpovedne a riadne ...).

V tomto konkrétnom prípade došlo k pochybeniu tým, že osobné údaje oznamovateľa a jeho rodinných príslušníkov boli získané treťou osobou – t.j. ďalším sprostredkovateľom, ktorého si poisťovacia agentka najala a potom (podľa jej tvrdenia) v dobrej viere vykazovala ako poisťencov zdravotnej poisťovne. Až spätne sa dozvedela, že bola uvedená do omylu, nakoľko jej oznamovateľ a ani jeho rodinní príslušníci k uzatvoreniu poistenia v prospech zdravotnej poisťovne súhlas nedali.

6.6.3. Zverejňovanie osobných údajov pri verejných dražbách.

V hodnotenom období útvar inšpekcie riešil zverejnenie osobných údajov dotknutých osôb – vlastníkov bytov na verejne prístupných miestach predmetného bytového domu v súvislosti s verejnou dražbou. Konkrétne, správca domu zvolal schôdzu vlastníkov bytov, na ktorej sa malo rozhodnúť o dobrovoľnej dražbe dvoch bytov. Na pozvánke, ktorá bola vyvesená vo vchode domu, ako aj vo výťahu, boli uvedené osobné údaje vlastníkov bytov, ktoré mali byť predmetom prerokovania návrhu dobrovoľnej dražby – v rozsahu meno, priezvisko, akademický titul, bydlisko a číslo bytu.

Prevádzkovateľ pri kontrole prehlásil, že postupoval podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov a zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov.

V danom prípade došlo zo strany prevádzkovateľa k nesprávnej aplikácii zákona o dobrovoľných dražbách vo vzťahu k zákonu č. 428/2002 Z. z.

Spoločenstvá vlastníkov bytov, resp. správcovia majú možnosť voči chronickým neplatičom využiť aj inštitút dobrovoľných dražieb. Na uskutočnenie dražby nie je potrebné súdne rozhodnutie, pretože sa môže realizovať na podnet oprávnených subjektov ako záložné právo na neplatiča.

Čo sa týka samotnej dobrovoľnej dražby a jej oznámenia vo verejných priestoroch domu, resp. samotného návrhu na dobrovoľnú dražbu podľa § 4 zákona o dobrovoľných dražbách, osoby a veci musia byť označované spôsobom vylučujúcim ich zámenu. Podľa § 11 ods. 4 a 5 zákona o dobrovoľných dražbách, ak je predmetom dražby byt, dom, či iná nehnuteľnosť, dražobník je povinný najmenej 15 dní pred konaním dražby zverejniť oznámenie o dražbe alebo oznámenie o opakovanej dražbe na úradnej tabuli obce, ... Dražobník umiestni na predmet dražby podľa odseku 4 (byt, dom, ...) označenie podľa prílohy. Zároveň v tejto lehote na viditeľné miesto na predmet dražby umiestni oznámenie

o dražbe alebo oznámenie o opakovanej dražbe. Vlastník predmetu dražby je povinný strpieť umiestnenie takéhoto označenia.

Podľa § 17 ods. 5 písm. e) zákona o dobrovoľných dražbách v lehotách ustanovených v odsekoch 2 až 4 zašle dražobník oznámenie o dražbe, ak je predmetom dražby spoluvlastnícky podiel k veci, ostatným spoluvlastníkom k tejto veci oznámeným navrhovateľom dražby (§ 16 ods. 3 - ak navrhovateľom dražby je záložný veriteľ, zmluva o vykonaní dražby musí ďalej obsahovať dôvod konania dražby a meno, priezvisko, trvalý pobyt vlastníka predmetu dražby, ak je fyzickou osobou;).

Podľa odseku 6 uvedeného paragrafu, ak sa má doručiť oznámenie o dražbe podielovým spoluvlastníkom v bytovom dome alebo spoločenstvu vlastníkov bytov alebo správcovi bytového domu, dražobník môže oznámenie o dražbe doručiť aj jeho vyvesením na obvyklom mieste v spoločných priestoroch bytového domu. Spoločenstvo vlastníkov bytov alebo správca bytového domu sú povinní na žiadosť dražobníka bezodkladne a bezodplatne oznámenie o dražbe vyvesiť v spoločných priestoroch bytového domu, kde sa predmet dražby nachádza.

Nesprávna aplikácia zákona zo strany prevádzkovateľa bola v tom, že zákon o dobrovoľných dražbách upravuje postup a informovanie na verejne prístupnom mieste, resp. na mieste obvyklom pre konanie dražby a nie informovanie o tom, čo rozhodnutiu o dobrovoľnej dražbe predchádza – teda v danom prípade pozvánka vlastníkov bytov na schôdzu, na ktorej sa bude len rozhodovať o dobrovoľnej dražbe.

Vzhľadom k tomu, že týmto spôsobom boli na verejne prístupnom mieste zverejnené osobné údaje dotknutých osôb v rozsahu meno priezvisko, titul, adresa a informácia o návrhu na dobrovoľnú dražbu (ekonomická identita), prevádzkovateľ porušil § 6 ods. 1 písm. i) a § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

Prevádzkovateľ je povinný spracúvať osobné údaje v súlade s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje zákonu ani iným všeobecne záväzným predpisom a ani ich neobchádza. Spracúvané osobné údaje o dotknutej osobe možno z informačného systému poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť len vtedy, ak osobitný zákon ustanovuje účel poskytovania, sprístupňovania alebo zverejňovania, zoznam osobných údajov, ktoré možno poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť, ako aj tretie strany, ktorým sa osobné údaje poskytujú, prípadne okruh príjemcov, ktorým sa osobné údaje sprístupňujú, ak tento zákon neustanovuje inak. Úrad vyhodnotil oznámenie ako opodstatnené.

6.6.4. Zavedenie kontrolného mechanizmu na sledovanie zamestnanca počas pracovnej doby bez predchádzajúceho písomného upozornenia

V oznámení doručenom Úradu sa uvádzalo, že u prevádzkovateľa (zamestnávateľa) bola vykonaná kontrola využitia informačných technológií na pracovisku, na všetkých pracovných staniciach vo vlastníctve zamestnávateľa. Oznamovateľ ďalej uviedol, že je presvedčený, že došlo k porušeniu jeho práv, keďže zamestnávateľ mu dopredu neoznámil, že jeho práca na PC (e-mail, internet) bude monitorovaná. Výsledkom tejto internej kontroly bolo zníženie jeho mzdy. Oznamovateľ ďalej uviedol, že zamestnávateľ nevydal internú smernicu ohľadom využívania internetu (zavedenia kontrolného mechanizmu na pracovisku).

Podľa Čl. 11 Zákonníka práce môže zamestnávateľ o zamestnancovi zhromažďovať len osobné údaje súvisiace s kvalifikáciou a profesionálnymi skúsenosťami zamestnanca a údaje, ktoré môžu byť významné z hľadiska práce, ktorú zamestnanec má vykonávať,

vykonáva alebo vykonával. Zamestnávateľ nesmie bez vážnych dôvodov spočívajúcich v osobitnej povahe činností zamestnávateľa narušať súkromie zamestnanca na pracovisku a v spoločných priestoroch zamestnávateľa tým, že ho sleduje bez toho, aby ho na to upozornil, alebo kontroluje listové zásielky adresované zamestnancovi ako súkromnej osobe. Ak má zamestnávateľ zavedený kontrolný mechanizmus, je povinný informovať zamestnanca o rozsahu kontroly a spôsoboch jej uskutočňovania.

Podľa § 6 ods. 1 písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z. je prevádzkovateľ povinný spracúvať osobné údaje v súlade s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje tomuto zákonu ani iným všeobecne záväzným právnym predpisom a ani ich neobchádza.

Úrad vykonal kontrolu informačného systému u prevádzkovateľa. Následne bolo zistené, že kontrola využitia informačných technológií bola vykonávaná u oznamovateľa bez jeho predchádzajúceho upozornenia, čo bolo primárne v rozpore s Čl. 11 Zákonníka práce a následne v rozpore s ustanovením § 6 ods. 1 písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z. Získavanie ďalších osobných údajov, ktoré nesúvisia s kvalifikáciou a profesionálnymi skúsenosťami nebolo potvrdené. Oznámenie bolo Úradom následne odstúpené príslušnému inšpektorátu práce.

6.6.5. Vyžadovanie rodného čísla a rodného mena do informačného systému „Kniha ubytovaných“ v ubytovacom zariadení

Útvar inšpekcie riešil v hodnotenom období oznámenie, v ktorom oznamovateľ upozorňoval na neoprávnené spracúvanie resp. získavanie osobných údajov, a to rodného čísla a rodného mena do tzv. „Knihy ubytovaných“, ktorú je povinné viesť ubytovacie zariadenie podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky.

Podľa § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z. sa súhlas podľa § 7 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. nevyžaduje, ak sa osobné údaje spracúvajú na základe osobitného zákona, ktorý ustanovuje zoznam osobných údajov, účel ich spracúvania a okruh dotknutých osôb. Spracúvané osobné údaje o dotknutej osobe možno z informačného systému poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť len vtedy, ak osobitný zákon ustanovuje účel poskytovania, sprístupňovania alebo zverejňovania, zoznam osobných údajov, ktoré možno poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť, ako aj tretie strany, ktorým sa osobné údaje poskytujú, prípadne okruh príjemcov, ktorým sa osobné údaje sprístupňujú, ak tento zákon neustanovuje inak.

Vzhľadom na cit. ustanovenie § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z. je prevádzkovateľ oprávnený získavať do „Knihy ubytovaných“ len ten zoznam osobných údajov, ktorý ustanovuje osobitný zákon č. 253/1998 Z. z. Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z. z. sú fyzické osoby a právnické osoby, ktoré poskytujú služby na základe zmluvy o ubytovaní, povinné viesť knihu ubytovaných, ktorá obsahuje údaje ako je meno a priezvisko ubytovaného, číslo občianskeho preukazu alebo cestovného dokladu, adresu trvalého pobytu a dobu ubytovania.

Na základe týchto skutočností útvar inšpekcie vykonal kontrolu informačného systému u prevádzkovateľa, vo veci podozrenia z porušovania ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. Kontrolou informačného systému sa potvrdilo neoprávnené spracúvanie osobných údajov,

čím došlo k porušeniu ustanovenia § 6 ods. 1 písm. d) a i) zákona č. 428/2002 Z. z. v nadväznosti na ustanovenie § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

6.6.6. Získavanie osobných údajov nad rámec účelu a bez písomného poverenia sprostredkovateľa prevádzkovateľom

Dotknutá osoba vo svojom oznámení uviedla, že v rámci akcie v celoslovenskej sieti na predaj vstupeniek, si zakúpila jednodňové skipasy pre celú rodinu. Predajca od nej žiadal osobné údaje v rozsahu meno, priezvisko, trvalé bydlisko, dátum narodenia, tel. kontakt, e-mail, číslo preukazu totožnosti, a tiež meno, priezvisko a dátum narodenia rodinných príslušníkov. Na otázku, či je povinná poskytnúť tieto údaje, jej bolo oznámené, že bez toho jej nebudú skipasy vydané. Následne sa informovala na kontaktnej linke predajcu, kde namiesto objasnenia dôvodu získavania vyššie uvedeného rozsahu osobných údajov jej bolo odporúčané obrátiť sa na Úrad.

Útvar inšpekcie vykonal u predajcu skipasov kontrolu (ten je v zmysle zákona č.428/2002 Z. z. sprostredkovateľom), ako aj v lyžiarskom stredisku u prevádzkovateľa, kde sa predávajúce skipasy dali využiť. Kontrolami bolo zistené, že predajca ako sprostredkovateľ získal osobné údaje dotknutých osôb v rozpore so zákonom o ochrane osobných údajov, pretože v zmluve uzavretej medzi ním a prevádzkovateľom v lyžiarskom stredisku nebol uvedený rozsah alebo zoznam osobných údajov, ktoré mal predajca pri predaji skipasov získať od dotknutých osôb. Predajca sa bránil tým, že získavanie osobných údajov od zákazníkov bolo dohodnuté s prevádzkovateľom ústne. Prevádzkovateľ zas uviedol, že od predajcu (sprostredkovateľa) nežiadal, aby pri predaji jednodňových skipasov vyžadoval od kupujúcich akékoľvek osobné údaje.

Podľa zákona č. 428/2002 Z. z., ak prevádzkovateľ poverí sprostredkovateľa získavaním osobných údajov, musí tak urobiť písomne. V poverení bude uvedené aké osobné údaje má získať, akým spôsobom ich má spracúvať a tiež, že má dohliadať na to, aby sprostredkovateľ spracúvané osobné údaje chránil takým spôsobom, aby nedochádzalo ani k náhodnému prístupu, sprístupneniu, k neprípustnému spracúvaniu týchto osobných údajov. Informovať dotknuté osoby v rozsahu uvedenom v § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., najmä o tom, na aký účel sa budú spracúvať osobné údaje, o dobrovoľnosti alebo povinnosti poskytnúť požadované osobné údaje a o existencii práv dotknutej osoby je povinný prevádzkovateľ aj sprostredkovateľ. Ak osobné údaje získava pre prevádzkovateľa sprostredkovateľ, túto povinnosť má sprostredkovateľ už pri získavaní týchto osobných údajov.

Úrad vydal Opatrenie, ktorým uložil sprostredkovateľovi bezodkladne zlikvidovať osobné údaje, ktoré získal pri predaji jednodňových skipasov.

6.6.7. Údaje z evidencie motorových vozidiel

Oznámenie dotknutej osoby smerujúce proti dvom prevádzkovateľom informačných systémov (mesto a podnikateľ) spočívalo v podozrení z nezákonného spracúvania osobných údajov, ku ktorému malo dochádzať v súvislosti s parkovaním motorových vozidiel na území mesta. Súčasťou oznámenia bola informácia o tom, že podnikateľ v zákonom stanovenej

lehote (30 dní) nereagoval na žiadosť, ktorou sa oznamovateľ na základe podľa § 20 zákona č. 428/2002 Z. z. domáhal odpisu spracúvaných osobných údajov, informácií o stave ich spracúvania a informácií o zdroji, z ktorého ich získal.

Podmienky státia v zóne s dopravným obmedzením boli v meste stanovené všeobecne záväzným nariadením mesta. Mesto (prenajímateľ) a nájomca (podnikateľ) uzavreli zmluvu o nájme parkovacích miest. Parkovací poriadok podnikateľa tvoril prílohu zmluvy a upravoval podmienky parkovania na parkovacích miestach. Podnikateľ prostredníctvom mesta získaval z policajných evidencií údaje o držiteľoch motorových vozidiel, ktorí nezaplatili parkovné za státie v zóne. Takto získané údaje podnikateľ využíval na úkony smerujúce k úhrade parkovného a tzv. doplatku.

Kontrolou bolo zistené, že mesto (v rozsahu podľa požiadaviek podnikateľa) opakovane požadovalo od Policajného zboru údaje o držiteľoch alebo vlastníkoch motorových vozidiel identifikovaných typom vozidla a jeho evidenčným číslom. V každej žiadosti bol uvedený rozsah údajov požadovaných z evidencie motorových vozidiel (meno, priezvisko a trvalý pobyt alebo názov a sídlo držiteľa vozidla), účel, na ktorý sú tieto údaje požadované (zistenie držiteľa vozidla, ktorý porušil všeobecne záväzné nariadenia mesta) a právny podklad žiadosti (§ 113 zákona č. 8/2009 Z. z.).

Poskytovanie údajov z evidencie motorových vozidiel mestu bolo teda realizované na základe osobitného zákona, konkrétne na základe § 113 ods. 1 posledná veta zákona č. 8/2009 Z. z., kde je ustanovené, že informácie z evidencie vozidiel sa poskytujú aj iným štátnym orgánom a orgánom územnej samosprávy v rozsahu ich pôsobnosti. Získané údaje však neboli ďalej spracúvané v konaniach o priestupkoch, ale boli poskytované podnikateľovi.

Podľa § 113 ods. 6 zákona č. 8/2009 Z. z. osoba, ktorej sa informácia s osobnými údajmi z evidencie vozidiel poskytla, smie takú informáciu použiť len na účely, na ktoré ju žiadala, a musí zabezpečiť jej ochranu pred zneužitím a pred jej sprístupnením neoprávnenej osobe. Mesto požadovalo od Policajného zboru poskytnutie údajov z evidencie motorových vozidiel na účel zistenia držiteľa vozidla, ktorý porušil všeobecne záväzné nariadenie mesta. V príslušnom všeobecne záväznom nariadení je uvedené, že za jeho porušenie môže byť priestupcovi uložená pokuta, na uloženie ktorej je oprávnené mesto. Mesto však pokuty za porušenie predmetného všeobecne záväzného nariadenia neukladalo, ale osobné údaje držiteľov motorových vozidiel poskytovalo podnikateľovi, ktorý vo vlastnom mene a na vlastný účet od takto zistených držiteľov motorových vozidiel vymáhal nezaplatené parkovné a tzv. doplatok. Poskytovaním osobných údajov pochádzajúcich z evidencií Policajného zboru podnikateľovi dochádzalo k porušovaniu zákona.

Útvar inšpekcie sa zaoberal aj bezvýslednou žiadosťou oznamovateľa adresovanou podnikateľovi, rezultujúcou z § 20 zákona č. 428/2002 Z. z. V uvedenej veci Úrad konštatoval, že podnikateľ nesplnil ani svoju povinnosť vyplývajúcu z § 21 zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko na žiadosť, ktorou sa oznamovateľ domáhal informácií o stave spracúvania svojich osobných údajov, o zdroji ich získania a o ich odpis, do okamihu začatia kontroly nereagoval. A to napriek tomu, že uvedená žiadosť mu bola preukázateľne doručená. Každá dotknutá osoba, ktorej osobné údaje sú na území Slovenskej republiky spracúvané v informačnom systéme prevádzkovateľa, sa môže na základe ustanovení § 20 zákona č. 428/2002 Z. z. dožadovať svojich práv a tejto skutočnosti zodpovedá rozsah povinností prevádzkovateľa ustanovených v § 21 a 22 zákona č. 428/2002 Z. z.

Úrad bezodkladne uložil obom prevádzkovateľom informačných systémov opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, s ktorými sa mesto i podnikateľ vyrovnali riadne

a včas. Nadväzne bola každému z uvedených prevádzkovateľov uložená sankcia vo forme pokuty.

6.6.8. Čierny pasažier

Predmetom oznámenia smerujúceho proti mestskej polícii bolo podozrenie z porušenia zákona č. 428/2002 Z. z., ku ktorému malo dôjsť tým, že mestský policajt overoval totožnosť oznamovateľa, pričom prostredníctvom vysielačky osobné údaje oznamovateľa overoval u operačného dôstojníka v nadväznosti na to, že takto zistené informácie o totožnosti boli na základe písomnej žiadosti oznámené dopravnému podniku mesta na účel vymáhania cestovného a úhrady. Z kontextu oznámenia vyplývalo, že oznamovateľ sa pri ceste prostriedkom mestskej hromadnej dopravy nevedel preukázať platným cestovným lístkom, oprávnenej osobe (revízorovi) dopravného podniku mesta neposkytol svoje osobné údaje nevyhnutné na vymáhanie cestovného a úhrady a totožnosť oznamovateľa bola napokon zisťovaná privolaným príslušníkom mestskej polície.

Postupy dopravného podniku mesta sústredené v jeho Prepravnom poriadku vyplývajú, okrem iného, zo zákona č. 168/1996 Z. z., ktorý v § 11 ustanovuje povinnosti cestujúcich. Podľa § 11 ods. 1 písm. d) cit. zákona je cestujúci povinný zaplatiť cestovné a na výzvu revízora sa preukázať platným cestovným lístkom. Ak sa cestujúci pri kontrole nemôže preukázať platným cestovným lístkom, je povinný zaplatiť úhradu alebo poskytnúť osobné údaje potrebné na vymáhanie cestovného v rozsahu meno a priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, adresa trvalého bydliska a číslo preukazu totožnosti. Podľa § 11 ods. 1 písm. e) je cestujúci povinný strpieť zistenie totožnosti privolaným príslušníkom Policajného zboru, ak pri kontrole jej preukázanie odmietne. Dopravný podnik mesta aplikuje § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z., pričom platí, že na spracúvanie osobných údajov cestujúcich, ktorí pri kontrole nemali platný cestovný lístok a na mieste ani nezaplatili zmluvnú úhradu, nevyžaduje sa súhlas dotknutých osôb, nakoľko ich osobné údaje sú spracúvané na základe osobitného zákona, ktorý ustanovuje zoznam osobných údajov, účel ich spracúvania a okruh dotknutých osôb. Postup dopravného podniku mesta pri výkone kontroly prostredníctvom revízorov je teda upravený osobitným zákonom a neocitá sa v kolízii so zákonom č. 428/2002 Z. z.

Z dikcie § 11 ods. 1 písm. e) zákona č. 168/1996 Z. z., vyplýva, že cestujúci je povinný strpieť zistenie totožnosti privolaným príslušníkom Policajného zboru a to v prípade, ak pri kontrole odmietne preukázať sa. Dopravca je oprávnený, aby v odôvodnenom prípade – prostredníctvom svojho zamestnanca povereného výkonom kontroly, zistenie totožnosti cestujúceho od Policajného zboru vyžadoval. Súčasne je aj Policajný zbor oprávnený takejto požiadavke vyhovieť.

Policajný zbor na spracúvanie osobných údajov o cestujúcich, ktorí nemali v čase kontroly platný cestovný lístok a následne nezaplatili zmluvnú úhradu, nevyžaduje ich (dotknutých osôb) súhlas, pretože podľa § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z. sa súhlas dotknutej osoby nevyžaduje vtedy, ak sa osobné údaje spracúvajú na základe osobitného zákona, ktorý ustanovuje zoznam osobných údajov, účel ich spracúvania a okruh dotknutých osôb.

Obdobne rodné číslo ako osobitná kategória osobných údajov, ktoré je na tieto účely získavané, je spracúvané v súlade s § 9 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko jeho spracúvanie vyžaduje osobitný zákon, ktorý ustanovuje zoznam osobných údajov, účel ich spracúvania a okruh dotknutých osôb.

Z rovnakého ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. vyplýva, že spracúvané osobné údaje o dotknutej osobe možno z informačného systému poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť, ak osobitný zákon ustanovuje účel poskytovania, sprístupňovania alebo zverejňovania, zoznam osobných údajov, ktoré možno poskytnúť, sprístupniť alebo zverejniť, ako aj tretie strany, ktorým sa osobné údaje poskytujú, prípadne okruh príjemcov, ktorým sa osobné údaje sprístupňujú.

Privolaný príslušník Policajného zboru by teda v takomto prípade pri spracúvaní osobných údajov oznamovateľa nepochybil, a to ani pri získavaní osobných údajov oznamovateľa a ich overovaní v evidencii obyvateľov (napr. prostredníctvom operačného dôstojníka), ani pri ich následnom poskytnutí dopravnému podniku mesta.

V oznámení však bolo uvedené, že na účel zistenia totožnosti oznamovateľa nebol privolaný príslušník Policajného zboru, ale príslušník mestskej polície, pričom osobné údaje oznamovateľa sa v evidencii priestupkov mestskej polície nenachádzali, ako aj to, že osobné údaje, ktoré oznamovateľ uviedol príslušníkovi mestskej polície, boli (na základe písomnej žiadosti dopravného podniku mesta) poskytnuté dopravnému podniku mesta pre potreby právneho vymáhania cestovného.

Z uvedených skutočností vyplýva, že príslušník mestskej polície spracúval osobné údaje oznamovateľa bez právneho podkladu, nakoľko nemohol postupovať podľa § 11 ods. 1 písm. e) zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov (predmetné ustanovenie sa vzťahuje na príslušníkov Policajného zboru), pričom nešlo o riešenie priestupku, ale o požiadavku preukázať totožnosť.

6.6.9. Únik údajov z informačného systému prevádzkovateľa

Úradu bolo doručené oznámenie vo veci podozrenia z porušenia zákona č. 428/2002 Z. z., ku ktorému malo dôjsť zo strany prevádzkovateľa tým, že osobné údaje zamestnancov právnických osôb zriadených prevádzkovateľom boli sprístupnené neoprávneným osobám. Tvrdenia uvedené v oznámení boli podopreté dôkazom v podobe nosiča údajov (kompaktný disk) priloženého k oznámeniu a obsahujúceho pracovné zmluvy a súvisiace dokumenty.

Na základe priamej komparácie dôkazov poskytnutých oznamovateľom s obsahom informačného systému prevádzkovateľa bolo preukázané, že osobné údaje oznamovateľa a osobné údaje ďalších zamestnancov právnických osôb zriadených prevádzkovateľom skutočne pochádzajú z informačného systému, v ktorom prevádzkovateľ spracúva osobné údaje zamestnancov ním zriadených právnických osôb. To potvrdilo, že tieto osobné údaje boli bez právneho podkladu sprístupnené minimálne jednej neoprávnenej osobe (oznamovateľovi). Vo vzťahu k dokumentom pracovnoprávnej povahy bolo zistené, že obsahujú osobné údaje dotknutých osôb v rozsahu titul, meno, priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého bydliska, zamestnávateľ, zastávaná pracovná funkcia a mzdové podmienky. Porovnaním súborov uložených na nosiči údajov (elektronická forma) s náhodne vybranými dokumentmi z informačného systému prevádzkovateľa (listinná forma) bolo zistené, že osobné údaje v súboroch na nosiči údajov a osobné údaje na listinách tvoriacich súčasť informačného systému prevádzkovateľa sú totožné (identické) v rozsahu titul, meno, priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého bydliska, zamestnávateľ a zastávaná pracovná funkcia.

Rozsah a štruktúra dokumentov na nosiči údajov, ako aj údaje o ich autoroch

(vlastnosti dokumentu) jednoznačne preukázali, že dokumenty na nosiči údajov pochádzajú z informačného systému prevádzkovateľa. Prevádzkovateľ sa nevedel vyjadriť k tomu, akým spôsobom sa jeho dokumenty v elektronickej forme dostali do rúk oznamovateľa.

V priebehu konania bolo súčasne preukázané, že osobné údaje zamestnancov prevádzkovateľa (konkrétne osobné údaje radiacích pracovníkov právnických osôb zriadených prevádzkovateľom) pochádzajú z konkrétneho osobného počítača zamestnanca prevádzkovateľa, ktorý bol o právach a povinnostiach vyplývajúcich zo zákona č. 428/2002 Z. z. a o zodpovednosti za ich porušenie poučený, aby nedochádzalo k únikom osobných údajov z informačného systému prevádzkovateľa.

Na základe podkladov poskytnutých oznamovateľom, ako aj na základe dôkazov získaných v priebehu konania Úrad konštatoval, že oprávnená osoba (zamestnanec) prevádzkovateľa umožnila prístup do informačného systému prevádzkovateľa neznámej osobe, ktorá následne neoprávnene získala osobné údaje dotknutých osôb.

Uvedeným konaním sa oprávnená osoba prevádzkovateľa dopustila správneho deliktu podľa § 49 ods. 5 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z. Sprístupnenie osobných údajov z informačného systému prevádzkovateľa neoprávnenej osobe malo vo vzťahu k poškodeným dotknutým osobám ireverzibilnú povahu a jeho následok nebolo možné napraviť opatreniami na odstránenie zistených nedostatkov. Nakoľko neoprávnené nakladanie s osobnými údajmi (nedbanlivým sprístupnením neoprávnenej osobe) bolo preukázané konkrétnej oprávnenej osobe prevádzkovateľa, sankcia vo forme pokuty nebola uložená prevádzkovateľovi, ktorý v priebehu konania preukázal, že si svoje povinnosti splnil riadne a včas, ale priamo jeho oprávnenej osobe (zamestnancovi).

6.6.10. Vymáhanie leasingových splátok

Oznámenie s podozrením na porušenie zákona č. 428/2002 Z. z., ktorého sa mala dopustiť akciová spoločnosť, ktorá poskytuje leasing motorových vozidiel spočívalo v tom, že prevádzkovateľ v postavení veriteľa sa v dôsledku neuhradenia troch leasingových splátok obrátil na inkasnú spoločnosť, ktorej zástupcovia mali kontaktovať oznamovateľa. Mali pritom disponovať dokladmi súvisiacimi s leasingom (splátkový kalendár a leasingová zmluva), teda dokladmi s osobnými údajmi oznamovateľa. Vo vozidle zástupcov inkasnej spoločnosti sa mali nachádzať aj leasingové zmluvy a splátkové kalendáre ďalších dlžníkov.

Na základe skutočností obsiahnutých v oznámení, Úrad vyzval k súčinnosti prevádzkovateľa informačného systému, ako aj jeho sprostredkovateľa - inkasnú spoločnosť. Z vyjadrení prevádzkovateľa a jeho sprostredkovateľa vyplývalo, že postup sprostredkovateľa rezultoval z mandátnej zmluvy uzavretej medzi prevádzkovateľom a sprostredkovateľom, pričom prevádzkovateľ dal svojmu sprostredkovateľovi príkaz na vymáhanie pohľadávky na základe Zmluvy o autoúvere, podpísaním ktorej oznamovateľ vyjadril aj súhlas so spracúvaním svojich osobných údajov v prípade vymáhania pohľadávky, vrátane ich poskytnutia sprostredkovateľovi.

Úrad konštatoval, že súhlas oznamovateľa so spracúvaním osobných údajov v prípade vymáhania pohľadávky prevádzkovateľ ani nepotreboval, nakoľko na také spracúvanie ho oprávňuje dikcia § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorého sa súhlas dotknutej osoby nevyžaduje, ak spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na plnenie zmluvy, v ktorej vystupuje dotknutá osoba ako jedna zo zmluvných strán. Naproti tomu informácie, ktoré mal prevádzkovateľ dotknutej osobe poskytnúť podľa § 10 ods. 1 zákona

č. 428/2002 Z. z., neboli jej poskytnuté v požadovanom rozsahu.

6.6.11. Sprístupňovanie údajov podľa zákona o slobode informácií

Útvar inšpekcie prešetril podnet oznamovateľa, ktorý uviedol, že žiadal mestský úrad o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a domnieval sa, že mestský úrad porušil zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov tým, že mu sprístupnil dokumenty s chránenými osobnými údajmi vrátane rodného čísla osôb, ktoré odkúpili od mesta nejaký hnutel'ný majetok, a ktorých evidencia sa vedie u prevádzkovateľa v zošite, ku ktorému mal mať zrejme prístup ktokoľvek. Oznamenie doložil kópiami dokumentov, ktoré mu zaslal prevádzkovateľ.

Útvar inšpekcie vykonal u prevádzkovateľa kontrolu spracúvania osobných údajov s dôrazom na preverenie skutočností uvedených v oznámení. Bolo zistené, že prevádzkovateľ zaslal oznamovateľovi list, ktorého prílohou boli fotokópie niekoľkých strán z knihy majetku. Sprístupnené fotokópie obsahovali osobné údaje v rozsahu meno manžela, jeho rodné číslo príp. dátum narodenia, meno manželky, jej rodné číslo príp. dátum narodenia, bydlisko a údaje týkajúce sa kupovaného/predávaného majetku. Na poskytnutých fotokópiách bola väčšia časť rodných čísiel zatretá, avšak v niektorých prípadoch tak, že rodné čísla boli čitateľné a časť rodných čísiel nebola zatretá vôbec. Ostatné osobné údaje zostali čitateľné.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. za bezpečnosť osobných údajov zodpovedá prevádzkovateľ a sprostredkovateľ tým, že ich chráni pred náhodným ako aj nezákonným poškodením a zničením, náhodnou stratou, zmenou, nedovoleným prístupom a sprístupnením ako aj pred akýmkoľvek inými neprípustnými formami spracúvania. Na tento účel prijme primerané technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce spôsobu spracúvania, pričom berie do úvahy najmä použité technické prostriedky, rozsah možných rizík, ktoré sú spôsobilé narušiť bezpečnosť alebo funkčnosť informačného systému a dôvernosť a dôležitosť spracúvaných osobných údajov.

Podľa § 9 ods. 2 zákona o slobode informácií informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, ktoré sú spracúvané v informačnom systéme za podmienok ustanovených zákonom (zákon č. 428/2002 Z. z.), povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje zákon alebo na základe predchádzajúceho písomného súhlasu dotknutej osoby.

Podľa § 6 ods. 1 písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z. spracúvať osobné údaje v súlade s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje tomuto zákonu ani iným všeobecne záväzným právnym predpisom a ani ich neobchádza; súhlas dotknutej osoby si nesmie prevádzkovateľ vynucovať a ani podmieňovať hrozbou odmietnutia zmluvného vzťahu, služby, tovaru alebo povinnosti ustanovenej prevádzkovateľovi alebo sprostredkovateľovi zákonom.

Vykonaná kontrola ukázala, že prevádzkovateľ nedostatočne vymazal rodné čísla na poskytnutých fotokópiách, tieto fotokópie pred odoslaním oznamovateľovi neskontroloval, čím došlo k sprístupneniu osobných údajov, vrátane rodných čísiel, neoprávnenej osobe. Týmto bol porušený § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. Okrem toho podľa § 9 ods. 2 zákona o slobode informácií, prevádzkovateľ nemal sprístupniť osobné údaje fyzických osôb, ktoré sú spracúvané v informačnom systéme prevádzkovateľa, pretože žiadny zákon neustanovoval

pre prevádzkovateľa podmienky sprístupnenia a prevádzkovateľ nedisponoval písomnými súhlasmi dotknutých osôb.

6.6.12. Cirkev v postavení prevádzkovateľa

Jednou z citlivých oblastí nevyhnutne spojených so spracúvaním osobných údajov je pôsobenie štátom registrovaných cirkví a náboženských spoločností na území Slovenskej republiky. V uvedenej intencii útvar inšpekcie analyzoval rozsah spracúvaných osobných údajov, okruh dotknutých osôb a právny základ samotného spracúvania. S ohľadom na skutočnosť, že v súčasnosti na území Slovenskej republiky pôsobí celkom 18 registrovaných cirkví a náboženských spoločností, boli na uvedený účel vybrané normy súvisiace s Katolíckou cirkvou v Slovenskej republike (ďalej len „Katolícka cirkev“), konkrétne Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou zo dňa 18. decembra 2000 (ďalej len „Vatikánska zmluva“) a národná legislatíva reprezentovaná najmä Ústavou Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej len „Ústava“) a zákonom č. 428/2002 Z. z.

Vatikánska zmluva v čl. 2 ods. 1 ustanovuje, že Slovenská republika uznáva právo Katolíckej cirkvi a jej členov na slobodné a nezávislé pôsobenie, ktoré zahŕňa najmä verejné vyznávanie, hlásanie a uskutočňovanie katolíckej viery, slobodu pri plnení poslania Katolíckej cirkvi, vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom, vykonávanie vlastníckeho práva k jej finančným a materiálnym prostriedkom a spravovanie jej vnútorných vecí. Podľa čl. 2 ods. 2 Vatikánskej zmluvy Svätá stolica ako zmluvná strana garantuje, že Katolícka cirkev využije všetky vhodné prostriedky na mravné formovanie obyvateľov Slovenskej republiky v prospech spoločného dobra podľa princípov katolíckej náuky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Právo Katolíckej cirkvi a jej členov na slobodné a nezávislé pôsobenie, ktoré zahŕňa najmä slobodu pri plnení poslania Katolíckej cirkvi, vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom a spravovanie jej vnútorných vecí. Vatikánska zmluva bližšie špecifikuje napríklad v čl. 6 (výlučné právo Svätej stolice obsadzovať hierarchicky usporiadané úrady podľa kánonického práva). Dodržiavaním právneho poriadku Slovenskej republiky je činnosť Katolíckej cirkvi podmienená napríklad pri aplikácii čl. 13 Vatikánskej zmluvy (zriaďovanie, správa a využívanie základných a stredných škôl, vysokých škôl a školských zariadení, aj keď sa tak deje na základe kánonického práva) alebo čl. 10 (spolupráca so štátnymi orgánmi pri uzatváraní manželstva formou cirkevného obradu, teda podľa kánonického práva) a osobitnou medzinárodnou zmluvou je podmienené napríklad právo Katolíckej cirkvi vykonávať pastoračnú službu v ozbrojených silách a policajných zboroch (čl. 14 Vatikánskej zmluvy).

Podľa čl. 1 Ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát, ktorý sa neviaže na nijakú ideológiu ani náboženstvo. Slovenská republika súčasne uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky (napr. Vatikánska zmluva). Ochrana osobných údajov i sloboda náboženského vyznania a viery sa podľa Ústavy spoločne a nerozdielne zaručujú ako základné ľudské práva a slobody.

Podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy sa zaručuje ochrana osobných údajov a nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov bez ohľadu na spôsob ich uchovávanía.

Podľa čl. 24 ods. 1 a 2 Ústavy sa zaručujú sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery, pričom každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru a súčasne má každý právo byť bez náboženského vyznania.

Podľa čl. 24 ods. 3 a 4 Ústavy cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy a podmienky výkonu ich práv možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Garantom dodržiavania práv a slobôd v oblasti spracúvania osobných údajov dotknutých fyzických osôb prevádzkovateľmi informačných systémov je zákon č. 428/2002 Z. z. V uvedenej intencii subjekty Katolíckej cirkvi podľa § 4 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. nadobúdajú postavenie prevádzkovateľa informačného systému a na tomto základe sú povinné dodržiavať povinnosti prevádzkovateľa ustanovené v zákone č. 428/2002 Z. z., najmä povinnosti podľa § 6 ods. 1 písm. a), c) a i), tzn. povinnosť pred začatím spracúvania osobných údajov jednoznačne a konkrétne vymedziť účel spracúvania osobných údajov, ktorý nesmie byť v rozpore s Ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ďalej získavať osobné údaje výlučne na vymedzený alebo ustanovený účel, spracúvať osobné údaje v súlade s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje zákonu č. 428/2002 Z. z. ani iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

Zákon č. 428/2002 Z. z. vymedzuje osobitné kategórie osobných údajov (§ 8) a výnimky z obmedzení pri ich spracúvaní (§ 9). Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. sa spracúvanie osobných údajov, ktoré odhaľujú náboženskú vieru alebo svetonázor, zakazuje. Uvedený zákaz podľa § 9 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. neplatí, ak dotknutá osoba dala písomný súhlas na ich spracúvanie alebo ak podľa § 9 ods. 1 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z. spracúvanie vykonáva v rámci oprávnenej činnosti štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť a toto spracúvanie sa týka iba ich členov alebo tých fyzických osôb, ktoré sú s nimi, vzhľadom na ich ciele, v pravidelnom styku, osobné údaje slúžia výlučne pre ich vnútornú potrebu a nebudú poskytnuté tretej strane bez písomného súhlasu dotknutej osoby. Prevádzkovateľ teda musí disponovať písomným súhlasom dotknutej osoby alebo dotknutá osoba musí byť členom Katolíckej cirkvi (prípadne osobou, ktorá je s cirkvou vzhľadom na jej ciele v pravidelnom styku). V ostatných prípadoch sa spracúvanie osobných údajov bez právneho podkladu ocitá v priamom rozpore s vyššie uvedeným zákazom, resp. v rozpore s § 8 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

V súvislosti so získavaním osobných údajov je žiaduce uviesť aj povinnosti prevádzkovateľa (cirkvi) ustanovené v § 10 ods. 1 písm. d) bod 2 a 7 zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorých je prevádzkovateľ, ktorý mieni získať od dotknutej osoby jej osobné údaje, povinný najneskôr pri ich získavaní informovať dotknutú osobu a bez vyzvania jej vopred oznámiť informácie v takom rozsahu, v akom sú s ohľadom na všetky okolnosti spracúvania osobných údajov potrebné pre dotknutú osobu na zaručenie jej práv a právom chránených záujmov, najmä poučenie o dobrovoľnosti alebo povinnosti poskytnúť požadované osobné údaje a poučenie o existencii práv dotknutej osoby.

Dotknuté osoby je na účel analýzy žiaduce rozdeliť do troch nasledujúcich okruhov:

- a) dotknuté osoby, ktoré vo vnútornej štruktúre prevádzkovateľa pôsobia ako duchovní alebo ako iní zamestnanci, teda osoby, ktorých osobné údaje sú spracúvané v informačnom systéme „zamestnanci“,
- b) dotknuté osoby, ktoré sú príslušníkmi cirkvi, teda osoby, ktorých osobné údaje sú spracúvané v informačnom systéme „veriaci“,
- c) dotknuté osoby, ktoré nie sú príslušníkmi cirkvi, teda osoby, ktorých osobné údaje možno spracúvať len na základe ich predchádzajúceho súhlasu alebo na základe zákona (zákon č. 428/2002 Z. z., alebo osobitný zákon), pričom platí, že na zákaz spracúvania ich

osobných údajov osobitnej kategórie, ustanovený v § 8 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., sa nevzťahuje výnimka podľa § 9 ods. 1 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z.

Osobné údaje v informačnom systéme „zamestnanci“ sú spracúvané na základe príslušných zákonov (napríklad pracovné zmluvy uzatvorené medzi prevádzkovateľom a duchovnými na základe Zákonníka práce) a v úzkej väzbe na príslušné ustanovenia kánonického práva.

Osobné údaje v informačnom systéme „veriaci“ sú spracúvané najmä na základe predchádzajúceho súhlasu dotknutej osoby, resp. jej zákonného zástupcu, spojeného so vstupom dotknutej osoby do cirkvi, a na osobitnú kategóriu osobných údajov (údaj o náboženskej viere alebo svetonázore) sa vzťahuje výnimka podľa § 9 ods. 1 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z.

Z pohľadu ochrany osobných údajov sa v tejto súvislosti ako rizikový javí posledný, tretí okruh dotknutých osôb, ktoré možno zahrnúť pod termíny „inoveriaci“ a „neveriaci“. Uvedený okruh dotknutých osôb sa dostáva do kontaktu s cirkvou napríklad pri rôznych cirkevných obradoch (svedok ženícha alebo nevesty).

Vo vzťahu k ochrane osobných údajov osobitnej kategórie (údaje o príslušnosti ku konkrétnej cirkvi alebo o inom svetonázore) je teda zrejmé, že na dotknuté osoby, ktoré nie sú príslušníkmi Katolíckej cirkvi a súčasne nedali súhlas na spracúvanie osobných údajov o svojej príslušnosti k inej cirkvi, resp. o inom svetonázore, sa vzťahuje ochrana zakotvená v čl. 16 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (obmedzenie výkonu práv cirkví a náboženských spoločností) a nadväzne aj v národnej právnej úprave (Ústava a § 8 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.), resp. riziko kolízie medzi úkonmi cirkvi a príslušnými ustanoveniami zákona č. 428/2002 Z. z. smeruje najmä k okruhu dotknutých osôb, ktorý možno vymedziť pojmami „inoveriaci“ a „neveriaci“, a k situáciám, v ktorých tieto osoby z rôznych dôvodov prichádzajú do styku s cirkvou.

V rámci preventívneho zámeru a na základe analýzy potenciálnych rizík útvar inšpekcie v rokoch 2008 až 2010 viedol z vlastnej iniciatívy konania voči 7 prevádzkovateľom informačných systémov, ktorí reprezentujú rôzne cirkvi. Konania zamerané na subjekty nižšej hierarchickej úrovne (napr. farnosť) vedené voči zástupcom troch cirkví boli ukončené vydaním opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v nasledujúcom rozsahu (zistené nedostatky boli vo všetkých troch prípadoch identické):

- a) absencia evidencií informačných systémov podľa § 29 a 30 zákona č. 428/2002 Z. z.,
- b) absencia poučenia oprávnených osôb prevádzkovateľa podľa § 17 zákona č. 428/2002 Z. z. o právach a povinnostiach ustanovených týmto zákonom a o zodpovednosti za ich porušenie;
- c) absencia bezpečnostných smerníc o ochrane osobných údajov podľa § 15 ods. 2 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z.,
- d) rozpor medzi spracúvaním údajov o vierovyznaní alebo svetonázore s ustanoveniami § 8 ods. 1 a § 9 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. (s výnimkou prípadov, v ktorých vie prevádzkovateľ Úradu kedykoľvek na jeho žiadosť preukázať, že získanie súhlasu dotknutých osôb je objektívne nemožné alebo by si to vyžiadalo neúmerne vysoké náklady a mimoriadne úsilie).

Konania zamerané na subjekty vyššej hierarchickej úrovne (napr. diecéza), vedené voči zástupcom štyroch cirkví, boli ukončené vydaním troch opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v nasledujúcom rozsahu (zistené nedostatky neboli identické):

- a) absencia evidencie informačného systému podľa § 29 a 30 zákona č. 428/2002 Z. z.,
- b) absencia poučenia oprávnených osôb prevádzkovateľa podľa § 17 zákona č. 428/2002 Z. z. o právach a povinnostiach ustanovených týmto zákonom a o zodpovednosti za ich porušenie,
- c) absencia písomne poverenej zodpovednej osoby podľa § 19 zákona č. 428/2002 Z. z.,
- d) absencia bezpečnostného projektu, resp. dokumentácie podľa § 15 ods. 2 písm. a), alebo b) zákona č. 428/2002 Z. z.

Na základe zovšeobecnených výsledkov analýzy právneho podkladu spracúvania osobných údajov z pozície cirkví a náboženských spoločností, ako aj na základe výsledkov konaní Úradu zameraných na spracúvanie osobných údajov cirkvami, Úrad všetkým štátom registrovaným cirkvám a náboženským spoločnostiam podľa § 38 ods. 1 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. odporučil opatrenia na zabezpečenie ochrany osobných údajov v informačných systémoch prevádzkovateľa.

S ohľadom na rozsiahlosť informačných systémov prevádzkovaných cirkvami a náboženskými spoločnosťami a na skutočnosť, že v sledovanom období boli Úradu doručené len dve oznámenia smerujúce voči týmto prevádzkovateľom (obe boli posúdené ako opodstatnené), Úrad konštatuje, že stav ochrany spracúvaných osobných údajov je na prijateľnej úrovni a vydaním odporúčania adresovaného všetkým štátom registrovaným cirkvám a náboženským spoločnostiam vyjadril záujem o to, aby situácia v oblasti, ktorú nemožno nenazvať citlivou, zostala zachovaná.

7. Internetová stránka Úradu – www.dataprotection.gov.sk

K významným aktivitám Úradu patrí prevádzkovanie internetovej stránky ako moderného elektronického prezentačného nástroja. Pri jej návrhu ako aj v priebehu jej realizácie sa kládol dôraz na vzájomné sklbenie jednotlivých rovín, a to obsahovej, používateľského komfortu, grafického dizajnu a spôsobu navigácie návštevníkov stránky a správy internetovej stránky Úradu. Stránka sa snaží splňať všetky kritéria prístupnosti v zmysle § 13 zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a v zmysle výnosu z 8. septembra 2008 č. MF/013261/2008-132. V závere roka 2010 sa stránka doplnila o novú funkcionálnu, ktorou je Really Simple Syndication (RSS) kanál.

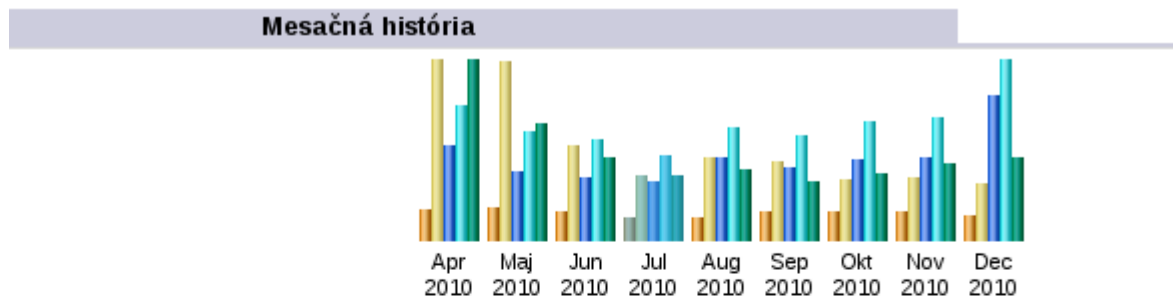
7.1. Vymedzenie obsahu internetovej stránky Úradu

Obsahom internetovej stránky Úradu sú informácie, ktoré:

- ♣ zodpovedajú požiadavkám na informácie ako povinnosti podľa § 5 zákona č. 211/2000 Z. z., ktoré sa týkajú orgánov štátnej správy, územnej samosprávy a verejnoprávnych organizácií,
- ♣ vyplývajú z postavenia a úloh, ktoré Úrad zo zákona plní voči verejnosti,
- ♣ sú určené odbornej verejnosti, najmä prevádzkovateľom informačných systémov
- ♣ sú poskytované partnerským a medzinárodným organizáciám so sídlom v zahraničí,
- ♣ monitorujú situáciu v oblasti ochrany osobných údajov v zahraničí.

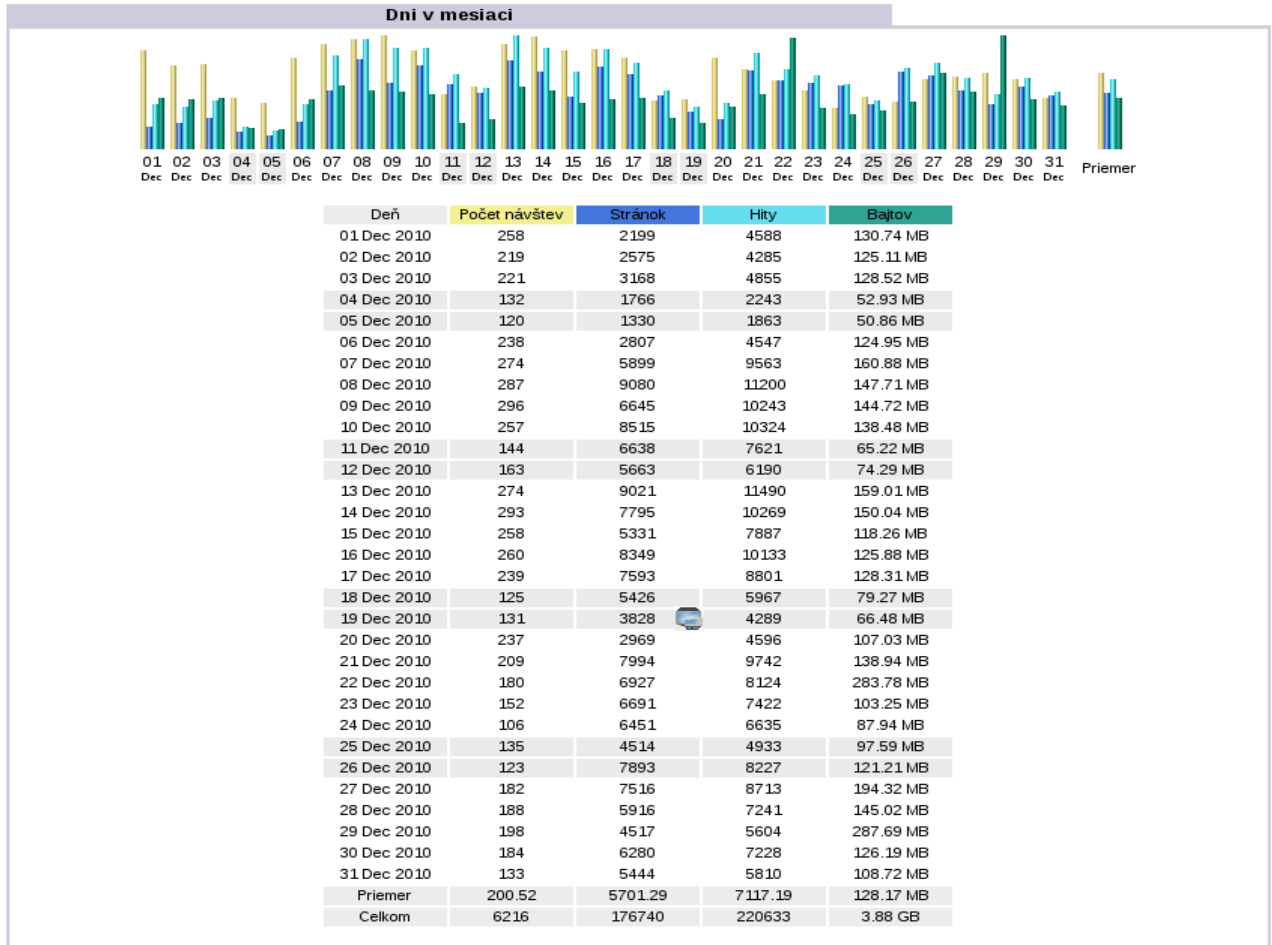
7.2. Návštevnosť webového sídla

Stránka dosahuje priemerne 2716. nových návštevníkov za mesiac. Pre ilustráciu je v ďalšom texte zobrazený vybraný úsek od 1. 4. 2010 do 31. 12. 2010.

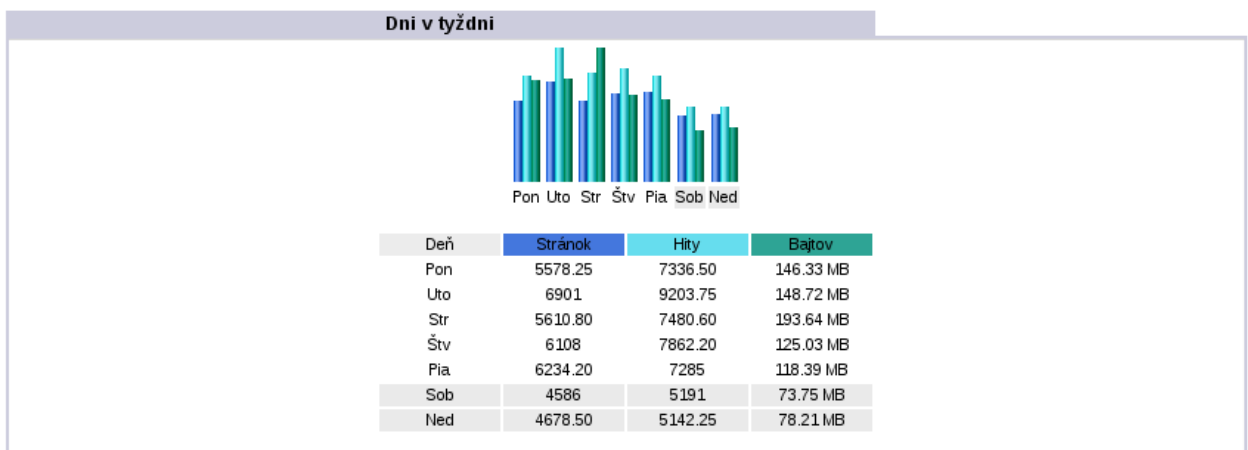

Mesiac	Unikátne návštevy	Počet návštev	Stránok	Hity	Bajtov
Apr 2010	3318	19409	117619	165744	8.49 GB
Maj 2010	3453	19288	85021	133081	5.50 GB
Jun 2010	3072	10278	77618	123315	3.90 GB
Jul 2010	2420	7013	72563	105193	3.04 GB
Aug 2010	2553	9051	102455	137880	3.33 GB
Sep 2010	3168	8476	89407	128403	2.78 GB
Okt 2010	3198	6603	99263	145677	3.19 GB
Nov 2010	3050	6700	101646	150793	3.62 GB
Dec 2010	2667	6216	176740	220633	3.88 GB
Celkom	27156	93465	925890	1316188	37.95 GB

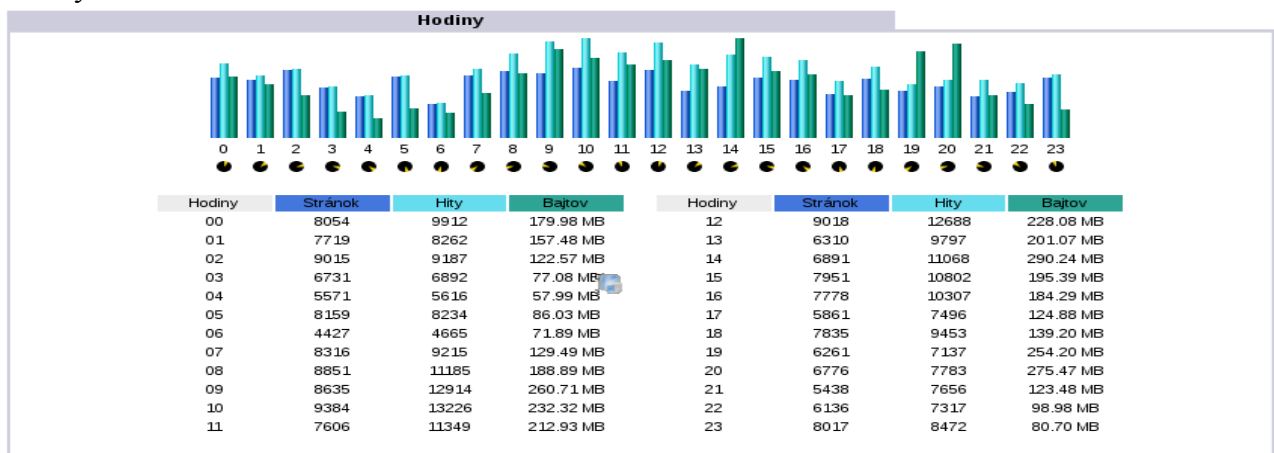
Denná vyťaženosť servera:

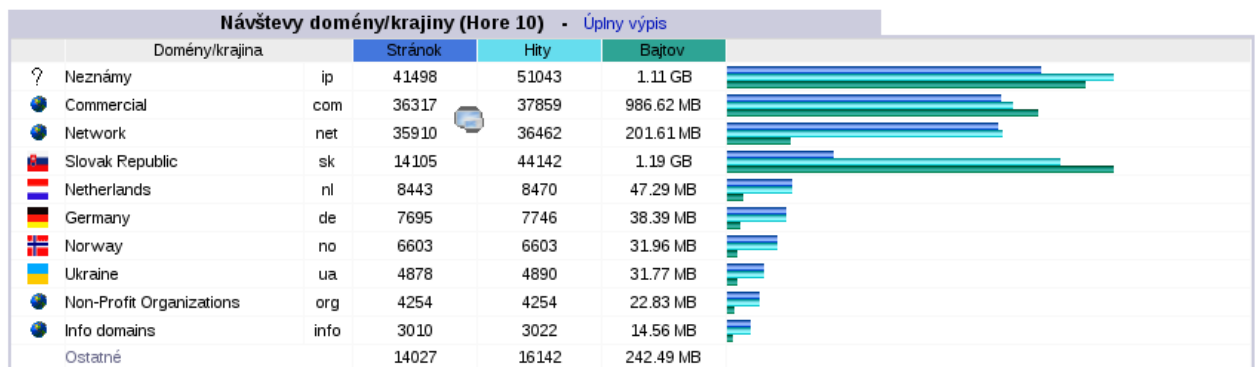
Týždenná vyťaženosť stránky:

Hodinová vyťaženosť stránky:

Zloženie návštevníkov:

8. Komunikácia s médiami ako nástroj informovania verejnosti

V roku 2009 a 2010 Úrad reagoval na otázky prostredníctvom printových a audiovizuálnych médií celkovo 89 krát, z toho denníky a časopisy 35 krát, televízie 34 krát a rozhlas 20 krát.

V roku 2009 sa otázky týkali problémov a to: zneužitia osobných údajov - konkrétne rodného čísla, snímania kamerovým systémom, vyžiadania osobných údajov od čiernych pasažierov revízorom a políciou, ochrany a rizík zneužitia, monitoringu zamestnancov v súvislosti so zákonom vo Fínsku, nevyžiadanych zásielok od direktmarketingových firiem, neplatičov a možnosti nahliadania do dokumentácie bytových domov, dochádzkového systému a fotografie z web - kamery, poskytnutia osobných údajov vymáhačskej firme lízingovou spoločnosťou.

Otázky sa týkali aj rodného čísla na poštovej zásielke od Všeobecnej zdravotnej poisťovne, ochrany súkromia v súvislosti s využívaním čipov, nahrávania účastníkov pri dopravnej nehode a policajta pri zastavení, odtlačkov prstov pri evidencii dochádzky, plánu ministerstva zdravotníctva pri vypracovaní analýzy dodržiavania zákona o ochrane os. údajov, ďalej podvodného mailu, zoznamu deviantov, adopcie dieťaťa, ako aj Akčného plánu na predchádzanie rasizmu, diskriminácie.. pre roky 2009-11

V roku 2010 to boli otázky k problémom: zneužitie osobných údajov, monitorovanie kamerovým systémom na školách, ochrana osobnosti na internete, ochrana a riziká zneužitia, zber dát spoločnosťou Google pre Street View, sprístupňovanie a zverejňovanie zoznamov pri prideľovaní obecných bytov mestskými časťami mesta, krádež identity a sociálne siete, sledovanie zamestnancov zamestnávateľmi, preberanie preukazov s osobnými údajmi strážnou službou, informácie o pokute pre mesto Trenčín, uvádzanie rodného čísla na faktúrach mestským úradom.,

Otázky sa ďalej týkali oprávnenosti postupov policajtov pri bežnej cestnej kontrole, zaradenia dátumu narodenia na petičných hárkoch, ochrany pred svojvoľným narábaním s osobnými údajmi telemarketingovými a distribútorskými firmami, zverejňovania galérie revízorov MHD na Facebooku, zverejnenia osobných údajov tisícov poistencov na web-stránke Všeobecnej zdravotnej poisťovne, zverejnenia zoznamov pedofilov ako aj rizík zneužitelnosti osobných údajov.

8.1. Ďalšie aktivity Úradu ako súčasť propagácie

Január patril už tradične 4. a 5. ročníku medzinárodného Dňa ochrany osobných údajov. Pri tejto príležitosti sa uskutočnil v dňoch 28. a 30. januára 2009 rozhovor s pracovníkmi Úradu v relácii Slovenskej televízie FOKUS. v ktorej boli zodpovedané aj otázky divákov reagujúcich na živé vysielanie. Odpovede na nezodpovedané otázky v televíznych reláciách ako aj na ďalšie otázky zasielané občanmi cez e-mailovú poštu boli následne uvedené na web-stránke Úradu pod názvom „Fórum otázok a odpovedí“.

V roku 2010 bol pri príležitosti medzinárodného Dňa ochrany osobných údajov odvysielaný 27. januára 2010 rozhovor s vrchným inšpektorom Úradu v Slovenskom rozhlase. Ďalšou aktivitou bola tlačová beseda 28. januára 2010 na tému „Vieme ochrániť osobné údaje pre naše súkromie i bezpečie detí?“. Podujatie bolo organizované spolu so združením eSlovensko a Mestom Bratislava. Rozhovory s účastníkmi besedy zaznamenali televízia Markíza, STV a Slovenský rozhlas.

Z ďalších aktivít: v roku 2009 bol v regionálnom časopise Vajnorské videnie zverejnený rozhovor s predsedom Úradu o poslaní úradu, legislatíve, o citlivých údajoch, o praktických radách ako prispieť k vlastnej ochrane a kam sa obrátiť pri podozrení, že dochádza k porušeniu práv alebo nezákonnému postupu, ako aj o rizikách pri podcenení obozretnosti.

Začiatkom februára sa zúčastnil zástupca Úradu okrúhleho stola, ktorý je súčasťou projektu „bezpečne na internete“ organizovaného spoločnosťou Microsoft.

Bol tiež uskutočnený rozhovor pre Slovenský rozhlas, zameraný na praktické situácie občanov, resp. poslucháčov v súvislosti s ochranou osobných údajov.

Vo februári bol realizovaný na objednávku Úradu už tradičný prieskum verejnej mienky Štatistickým úradom SR a použitý ako súčasť Správy.

Koncom mája 2009 bola predložená v elektronickej i tlačenej podobe Správa o stave ochrany osobných údajov za obdobie 2007-2008 do Národnej rady SR a koncom júna vzatá na vedomie. Následne bola realizovaná tlač Správy v slovenskej a anglickej verzii a popri tom aj tlač letáku so základnými informáciami o právach občanov, povinnostiach prevádzkovateľov, o Úrade, spolupráci a základných dokumentoch.

V septembri 2009 pri príležitosti návštevy Petra Hustinx, európskeho inšpektora pre ochranu údajov, bolo zorganizované stretnutie host'a s pracovníkmi Úradu, následne s predsedom a členmi Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien a na záver tlačová beseda pre novinárov na pôde parlamentu.

V októbri 2009 bola na návšteve Úradu redaktorka tlačového oddelenia českého Úradu, ktorá následne zverejnila v českom bulletinu článok o slovenskom Úrade.

V roku 2010 – február – účasť na okrúhlym stole na tému „Ochrana súkromia na internete“ organizovanom spoločnosťou Microsoft.

Počas stretnutia zástupcov českého a slovenského úradu na ochranu osobných údajov v novembri 2010 v Luhačovicích bol realizovaný aj rozhovor predsedov oboch úradov pre české regionálne noviny.

Úrad pokračoval v spolupráci so združením www.zodpovedne.sk, ktoré je zamerané na ochranu detí a mládeže proti hrozbám vyplývajúcim z používania mobilov a sociálnych sietí. Z ďalších činností to bolo zhrnutie a výber medzinárodných dokumentov pre zaradenie na internetovú stránku Úradu

9. Záver

Spoločenský vývoj určuje vždy niekoľko dominujúcich faktorov, ktoré svojim významom a nezastaviteľným tempom pôsobia na všetky oblasti života spoločnosti a zásadným spôsobom určujú smer rozvoja. K nim patria aj informačné technológie, ktoré podliehajú takmer každodenným zmenám.

Svetová komunikačná sieť – Internet, ako jedna z nespočetných možností využívania informačných technológií, rozšírila obzory pre ľudstvo a otvorila dvere k rýchlejšiemu a lepšiemu spoznávaní, k vzájomnej komunikácii a zblížovaniu ľudí naprieč nesmiernym vzdialenostiam. I po mnohých rokoch nás to udivuje, očarúva a nadchýna. Toto nadšenie spolu s ilúziou bezpečia v intímite nášho bytu či kancelárie nás zvädza i k neopatrnosti. Často ale nepoznáme alebo si neuvedomujeme zraniteľnosť týchto technických vymožeností a neradi pripúšťame riziká a nepriaznivé dôsledky, ktoré môžu narušiť naše súkromie. Musíme však počítať s prípadnými vážnymi následkami pri nesprávnom technickom použití, či neobozretnom správaní sa na internete.

Uvažujúc v širších súvislostiach – nekalými úmyslami a zneužívaním internetu možno znefunkčnit' informačné systémy i v rámci silných komunit či štátov.

Podobným rizikám je vystavená i oblasť spracúvania osobných údajov, ktorá je realizovaná prevažne už automatizovaným spôsobom. Pohyb a prenos údajov dnes nezriedka prekračuje hranice štátov a hoci sú pritom využívané rôzne technické riešenia a aplikácie, občas dochádza k zlyhaniu niektorých článkov ochrany. Najčastejšie však ľudského faktora.

Je potrebné tiež spomenúť, že právna úprava týchto vzťahov, ktorá je povolaná vniest' čo najväčší poriadok do oblasti spracúvania a ochrany osobných údajov, spravidla do značnej miery zaostáva za veľmi dynamickým rozvojom informačných technológií. Vznikajú tak isté nepokryté miesta, ktoré môžu byť spravidla ľahko zneužiteľné. Je preto veľmi dôležité, aby právna úprava, či už medzinárodná alebo národná, bola čo najkomplexnejšia, najprecíznejšia a priebežne aktualizovaná. Mohla by tak prispieť k snahám vyhnúť sa zľahčovaniu si povinností a plnení úloh a tým aj podceňovaniu významu ochrany osobných údajov vôbec.

Nie je preto na mieste bagatelizovať túto problematiku a jej opodstatnenosť. Žiaľ, takéto postoje totiž zisťujeme v náznakoch pri kontrolnej činnosti, ale aj z rôznych názorov či návrhov. Prejavilo sa to tiež v niektorých pripomienkach k návrhu zmeny zákona o ochrane osobných údajov, ktorý Úrad predložil v decembri 2010, pričom dochádzalo aj k snahe o značné skrátenie a zjednodušenie zmeny návrhu tohto zákona.

Zdokonaľovanie právnej úpravy je preto jedným zo základných prostriedkov, ktoré napomáhajú účinne pôsobiť na stále bezpečnejšie spracúvanie osobných údajov fyzických

osôb. Popri tom nemôžeme púšťať zo zreteľa ani hľadanie rovnováhy medzi záujmom dotknutých osôb a odôvodnenými záujmami spracovateľských subjektov. Podobne musíme dbať aj na vyváženosť medzi ochranou osobných údajov na jednej strane a rešpektovaním úloh štátnych orgánov pri zabezpečovaní poriadku a bezpečnosti.

Znamená to veľkú výzvu pre Úrad a všetky zainteresované subjekty. To všetko ako celok je však predovšetkým právnym a morálnym záväzkom všetkých vyššie menovaných subjektov vo vzťahu k občanom, o ktorých súkromie a bezpečnosť v konečnom dôsledku ide.

Za dôležité v nastávajúcom období považujeme tiež plnenie úloh Úradu stanovených zákonom a vyplývajúcich aj z medzinárodných dohôd. Chceme zintenzívniť tiež naše aktivity v oblasti zvyšovania právneho povedomia a informovanosti prevádzkovateľov i širokej odbornej a laickej verejnosti a najmä mladých ľudí so zreteľom na používanie internetu. Tiež dať opäť priestor pre zodpovedanie otázok občanov a ďalších subjektov ako aj pre konzultácie.

Z hľadiska zvyšovania odbornosti sa od Úradu v nastávajúcom dvojročnom období očakáva usporiadanie stretnutia splnomocnencov úradov na ochranu osobných údajov štátov Strednej a Východnej Európy alebo Európskej konferencie splnomocnencov úradov pre ochranu osobných údajov. Sú to aktivity, ktoré členské štáty zabezpečujú striedavo.

Plnenie všetkých úloh a aktivít však bude závisieť od úrovne finančného zabezpečenia Úradu, ktoré by bolo schopné garantovať, okrem iného, aj dobudovanie personálneho obsadenia. Tento nedostatok v poslednom období vyplýval z obmedzeného a stále sa znižujúceho rozpočtu Úradu.

I touto cestou chcem upriamiť pozornosť relevantných a zodpovedných štátnych orgánov na tento veľmi vážny, doteraz značne podceňovaný problém.

Keďže Správu, ktorá mapuje obdobie od 1. januára 2009 do 31. decembra 2010, predkládame do Národnej rady SR vždy s istým niekoľkokomesačným časovým posunom, musím uviesť aj niektoré aktuálne informácie a skutočnosti, ktoré priniesol ďalší vývoj. Žiaľ, sú to poľutovaniahodné negatíva.

Následkom neustáleho a v poslednom období veľmi razantného znižovania rozpočtu Úradu (o takmer 30 percent) na návrh Ministerstva financií SR, za akceptácie vlády a Národnej rady SR, Úrad napriek svojim nespočetným zúfalým a bezvýsledným pokusom tento trend odvrátiť, podľahol tomuto tlaku. Bol nakoniec nútený upustiť od personálneho dobudovania, ba naopak, aby nezostal bez finančného pokrytia svojej činnosti na posledné tri mesiace, musel prepustiť niekoľkých zamestnancov a niektorí kľúčoví zamestnanci sami z Úradu odišli.

Týmto nastala situácia, že Úrad pre nedostatočné finančné zabezpečenie a personálne obsadenie nie je schopný plniť všetky zákonom stanovené a z medzinárodných dohôd vyplývajúce úlohy a povinnosti. Ide okrem iného o kontrolu Schengenského informačného systému, prípravu ďalšej kontrolnej misie SR v rámci Sch-Eval, vnútroštátne kontroly prevádzkovateľov informačných systémov, okrem kontrol vykonávaných na základe oznámení dotknutých osôb, povinnú účasť v pracovných skupinách EÚ, zriadených podľa článku 29 a 31, Smernice 95/46/ES ako Europol, Schengen, ďalej o spoluprácu s rezortmi a zahraničnými partnerskými úradmi, workšopy, konferencie a ďalšie.

Žiadam preto vládu SR a Národnú radu SR, vzhľadom k svojej zodpovednosti za danú oblasť, aby bezodkladne učinili opatrenia na zabezpečenie týchto neodkladných úloh, ktoré napriek viacerým upozorneniam, neurobili.

10. Zoznam skratiek

ADAMS	databáza ponúkajúca texty nariadení, technických dokumentov a správ - Agencywide Documents Access and Management System
AESC	konzultačná firma Association of Executive Search Consultants, ktorá vypracúva profesionálne smernice a praktiky pre podnikateľov aj štátnu správu
API	Advanced Passenger Information – základné údaje o cestujúcich pred odletom
CEEC	krajiny strednej a východnej Európy – Central and East European Countries
CJPD	projektová skupina na ochranu údajov – Project Group on Data Protection
CNSA	kontaktná sieť úradov bojujúcich proti spamu - Contact Network of Spam enforcement Authorities
DNA	kyselina deoxyribonukleová
DSS	Dôchodková správcovská spoločnosť
EDPS	Európsky splnomocnenec na ochranu osobných údajov - European Data Protection Commissioner
EP	Európsky parlament
ES	Európske spoločenstvo – do 1. 11. 1993 Európske hospodárske spoločenstvo EHS
EÚ	Európska únia
Eurodac	Európska databáza odtlačkov prstov, navrhnutá výhradne pre potreby identifikácie žiadateľov o azyl.
Europol a Eurojust	Agentúry pre policajnú (Europol) a súdnu (Eurojust) spoluprácu v oblasti trestnej činnosti
FEDMA	Federácia európskeho priameho a interaktívneho marketingu – Federation of European Direct and Interactive Marketing
HTML	jazyk hypertextového značkovania – HyperText Markup Language
HW	hardware
IFISI	Medzinárodné fórum pre stratégie a investície do informačných a komunikačných technológií – International Forum of ICT Strategies and Investment
IP	internetový protokol
IS	informačný systém
ITU	Medzinárodná telekomunikačná únia – International Telecommunication Union
IWG DPT	Medzinárodná pracovná skupina pre ochranu osobných údajov v telekomunikáciách – International Working Group Data Protection in Telecommunications
JSA	Spoločný dozorný úrad – Joint Supervisory Authority
JSB	Spoločný dozorný orgán – Joint Supervisory Body
MHD	Mestská hromadná doprava
MMS	Služba multimedialných správ - Multimedial Messages Service
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZV	Ministerstvo zahraničných vecí SR

NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OR PZ	Okresné riaditeľstvo policajného zboru
PET	technológia zvýšenia ochrany súkromia – Privacy Enhancing Technology
PIN	osobné identifikačné číslo – Personal Identification Number
PNR	Záznam mena (osobných údajov) cestujúceho – Passenger Name Record
PRIVIREAL	projekt Privacy In Research Ethics And Law
PZ	Policajný zbor
RE	Rada Európy
RFID	Technológia rádiových frekvencií identifikácie – Radio Frequency Identification technology
RTG	Röntgen
SAP	Schengenský akčný plán
SIRENE	pracovisko pre medzinárodnú výmenu informácií zo systémov Schengenského informačného systému (SIS) – Supplementary Information Request at the National Entries
SIS	Schengenský informačný systém
SPAM, aj spam	nevyžiadaná správa – je spôsob zneužívania elektronickej komunikácie, najmä e-mailu na rozosielanie nevyžiadanych správ
SW	software
SWIFT	Spoločnosť pre celosvetovú medzibankovú finančnú telekomunikáciu – Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
T-PD	Konzultatívny výbor k Dohovoru 108 RE – Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data
T-PD-BUR	Kancelária Konzultatívneho výboru k Dohovoru 108 RE – Bureau of the Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data
ÚMPS PPZ SR	Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia policajného zboru SR
ÚOOÚ SR	Úrad na ochranu osobných údajov SR
Úrad	Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky
Výbor 31	Výbor pre ochranu osobných údajov zriadeného podľa článku 31 smernice 95/46/ES
VZN	všeobecne záväzné nariadenie
WHOIS	"WHOIS" server slúži na overovanie dostupnosti domén a na zverejňovanie informácií o nich
Working Party 29, resp. A29WP	Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 smernice 95/46/ES

10.1.Ostatné skrátene:

Správa	Správa o stave ochrany osobných údajov za obdobie január 2009 až december 2010
hodnotené obdobie	Od 1. januára 2009 do 31. decembra 2010
Zákon č. 428/2002 Z. z.	zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov
Zákon č. 52/1998 Z. z.	zákon č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch v znení zákona č. 241/2001 Z. z.
Dohovor RE 108	dohovor Rady Európy č. 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov v znení dodatkov (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 49/2001 Z. z.)
smernica 95/46/ES	smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o ochrane jednotlivcov pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov
smernica 2002/58/ES	smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách)
Euronovela	zákon č. 90/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov
Zákon č. 135/1982 Zb.	zákon č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov v znení zákona č. 441/2001 Z. z.
Zákon č. 372/1990 Zb.	zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
Zákon č. 162/1993 Z. z.	zákon č. 162/1993 Z. z. o občianskych preukazoch v znení neskorších predpisov
Zákon č. 351/1997 Z. z.	zákon 351/1997 Z. z. Branný zákon v znení neskorších predpisov
Zákon č. 195/1998 Z. z.	zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov
Zákon č. 195/2000 Z. z.	zákon č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení zákona č. 308/2000 Z. z.
Zákon č. 211/2000 Z. z.	zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)
Zákon č. 312/2001 Z. z.	zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 320/2002 Z. z.	zákon č. 320/2002 Z. z. o brannej povinnosti v znení neskorších predpisov
Zákon č. 553/2002 Z. z.	zákon č. 553/2002 Z. z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 – 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa)
Zákon č. 610/2003 Z. z.	zákon č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov

11. Príloha – Organizačná štruktúra Úradu

